

V. pokrajinski slet JSS i otvorenje sokolskog Tabora u Ljubljani 27., 28. i 29. juna 1927

Braćo i sestre!

Naša VIII. glavna skupština, koja se 27. marta o. g. obdržavala u Beogradu, zaključila je da se imade V. pokrajinski slet JSS obdržavati ove godine na Vidov dan u Ljubljani. Sa pokrajinskim sletom biće udruženo svečano otvorenje sokolskog Tabora — krasnog novog Doma bratskog Sokolskog Društva Ljubljana I.

Korporativno sudelovanje na V. pokrajinskom sletu zaključkom glavne skupštine obavezažno jest za bratske župe: Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Rijeka-Sušak i Zagreb. Braća delegati ČOS već su na skupštini u Beogradu najavili oveću delegaciju braće i sestara iz Čehoslovačke republike. Nadamo se, da će se našem pozivu odazvati i braća Poljaci i Rusi, tako da ćemo moći u onim danima pozdraviti u Ljubljani predstavnike svih sokolskih organizacija, ujedinjenih u Savezu „Slavensko Sokolstvo“.

Očekujemo, da će i one naše župe, koje nisu obavezane na sudelovanje, iz vlastite pobude i mogućnosti, poslati na ovaj slet svoje delegacije, kako bi u našem bratskom sokolskom krugu u Ljubljani na ovogodišnji Vidov dan po svom Sokolstvu bila udružena celokupna Jugoslavija, uzvišena u sokolskoj slavi, koja će dati vanredan sjaj otvorenju sokolskog doma na Taboru.

Sve bratske župe, kojima nalaže zaključak glavne skupštine obavezažno sudelovanje, ozbiljno pozivljemo, neka im od sada bude prva briga najozbiljnija priprema, kako će pred kritičnom javnošću i pred najstrožom ocenom vlastitog rasuđivanja na V. pokrajinskom sletu u sokolskoj disciplini, biti razvita i dovršenim delom zasvedočena naša fizička i moralna snaga te ponosna sokolska svest.

Sokolski Tabor sam, koji je dokaz i tvorevina skrajnih napora i neiscrpivosti sokolskog stvaranja, zove nas, da proslavimo blagdan pobedonosne sokolske volje i da bratskim sudioništvovanjem podupremo uzornu požrtvovnost braće Tabornika.

Celokupna sokolska porodica gore pomenutih bratskih župa neka se spremi na put u belu sokolsku Ljubljano, koja će primiti i pozdraviti sve sestre i braću radosnim srcem, kako je to do sada uvek činila.
ZDRAVO!

U Ljubljani, dne 6. aprila 1927.

SVEČANOSNI ODBOR:

E. GANGL,
starosta JSS

Dr. VIKTOR MURNIK,
načelnik JSS

Dr. RIKO FUX,
tajnik JSS

SLETSKI ODBOR:

Dr. P. PESTOTNIK,
starosta Sokola I, predsednik

ŽANE MIKLAVC,
načelnik Sokola I

VILKO TURK,
predsednik fin. odbora

STANE FLEGAR,
tajnik

**Program V. pokrajinskog sleta JSS
i otvorenje sokolskog Doma na Taboru u
Ljubljani u danima 27.—29. juna 1927**

Predslatski dan.

Duhovski ponedeljak, dne 6. juna: Dan Sokola I.
na Taboru.

1. Razviće društvenog barjaka.
2. Javna vežba svih odeljenja.
3. Prvi glavni pokus svečane sletske scene za V. pokrajinski slet JSS u Ljubljani pod nazivom: »Za suncem i slobodom«.

Scena se po potrebi ponavlja u nedeljama meseca juna za ljubljansko općinstvo. Prikaz scene u sletskim danima namenjen je pre svega vanjskim gostima. Scena je delo brata prof. O. Šesta, višeg režisera Narodnog pozorišta u Ljubljani. Kod izvedbe scene sudeluje 600—800 osoba.

Glavni sletski dani.

Ponedeljak, dne 27. juna na Taboru.

Ujutro u 7: Prvenstvene utakmice JSS.

Do podne u 11: Razna većanja u maloj dvorani i ostalim prostorijama na Taboru (sednica odbora JSS, razne sednice župa i eventualno sednica Saveza »Slavensko Sokolstvo«).

Po podne u 15: Nastavak dopodnevnihi većanja, razgledavanje grada sa prispelim gostima.

Uveče u 19: Mirozov muzike Sokola I. po gradskim ulicama.

u 20: Svečani koncert muzičkih i pevačkih zborova na pozdrav gostima.

Utorak, na Vidov dan, dne 28. juna na Taboru.

Ujutro u 7: Lakoatletske utakmice JSS i utakmice društava u prostim vežbama.

Do podne u 10: Pokusi u prostim vežbama članova i članica, koji se već nalaze u Ljubljani.

u 10-30: Pokusi gostiju i sviju posebnih tačaka pojedinih župa.

Po podne u 16: Javni nastup društva Sokola I. na Taboru sa rasporedom:

1. Simultane vežbe na tri preče.
2. Skupne proste vežbe muške i ženske dece.
3. Vežbe na gredama: članice i ženski naraštaj.
4. Muški naraštaj.
5. Društvene proste vežbe članova.
6. Nastup starije braće.
7. Nastup vojske.
8. Vežbe na spravama svih odelenja.
9. Svečana sletska scena.

Narodno veselje sa raznim priredbama u svim unutarnjim i vanjskim prostorijama Tabora.

Sreda, Petrovo, dne 29. juna, na letnom vežbalištu Ljubljanskog Sokola (Tivoli).

Ujutro u 5: Budnica muzike Sokola I. po gradskim ulicama.

u 6: Glayni pokusi za popodnevni nastup svih župa.

Do podne u 10: Zbor članstva na letnom vežbalištu Ljubljanskog Sokola za manifestacijonu povorku.

u 10-30: Početak povorke po gradskim ulicama smerom Tabora (Bleiweisova, Aleksandrova, Prešernova, Frančiškanski most, kraj magistrata, pred Škofiju, Zmajev most, Resljeva, Komenskega, Vidovdanska, Tabor).

u 11-30: Zbor na Taboru i otvorenje sokolskog Doma.

Po podne u 15: Javna vežba V. pokrajinskog sleta JSS na vežbalištu Ljubljanskog Sokola (Tivoli).

1. Proste vežbe članova.
2. Proste vežbe članica.
3. Skupne proste vežbe muške i ženske dece.
4. Proste vežbe muškog naraštaja.
5. Proste vežbe ženskog naraštaja.
6. Telovežbeni nastup ČOS.
7. Posebna tačka Sokola I.
8. Nastup vojske.
9. Posebne tačke pojedinih župa.

U večje u 20-30: Svečana sletska scena uz bengalsku rasvetu na vežbalištu Sokola I. na Taboru.

Istovremeno posebne tačke gostiju i domaćih na pozornici u novoj dvorani Tabora.

u 21-30: Oproštajno sokolsko večje na vežbalištu i u svima prostorijama Sokolskog Doma na Taboru.

Svečanosni odbor može do 15. juna raspored dopuniti ili prema potrebi u nebitnim tačkama promeniti.

Sokolski dani u Beogradu

Kako svake, tako i ove godine u smislu organizacionih statuta JSS obdržavalo je Jugoslovensko Sokolstvo svoju godišnju skupštinu. Ovo godišnju skupštinu obdržavalo je u Beogradu u danima 26. i 27. marta i to ne bez razloga, već sa naročitom svrhom, da se baš iz prestolnice naše u teška doba po narod i državu čuje glas najmoćnije organizacije, organizacije, koja obuhvaća sve krajeve i sve slojeve naše države i našeg naroda. U te dane sakupili su se u Beogradu predstavnici celokupnog Jugoslovenskog Sokolstva, a uz njih vazda verni suborioci, delegati bratskog čehoslovačkog Sokolstva, da se zajedno s nama dogovore o dalnjem radu na proširenju Jugoslovenskog Sokolstva, a prema tome i na jačem procvatu sveopšte slavenske sokolske misli.

Sva većanja delegata, kako tehnička, tako i pojedinih odseka, pa i pouzdana konferenca, a naročito sama glavna godišnja skupština bili su na visini parlamentarnog raspravljanja, pa se jasno opažalo, kako su svi, od prvog do poslednjeg, zagrejani za Sokolstvo, za ideale, koje ono naučava, za ciljeve koje ono ostvariva. Ovo treba u današnjim vremenima naročito naglasiti, jer svi bez razlike osećamo da nam u prvom redu treba jakog konstruktivnog rada, koji je jedini kadar, da od nas stvori ono što moramo da doista i budemo.

A da smo doista organizacija takova i da nas se takovom pravom smatra, dokazom nam je ona velika pažnja, koju je Jugoslovensko Sokolstvo u danima svoga boravka u Beogradu tako prijatno osetilo počam od najmerodavnijeg mesta u državi do najširih građanskih krugova, koji su svi pokazali mnogo ljubavi i razumevanja za Jugoslovensko Sokolstvo.

A i ono je to zavredilo, jer kako rekosmo: delom svojim, trajnim neprekidnim dosadašnjim delom, a naročito ovogodišnjim zaključcima na svojoj glavnoj godišnjoj skupštini pokazalo je da je organizacija volje, energije i stvaranja i dalekih pogleda, jer zaključci, koji su stvoreni u Beogradu od zamašite su vrednosti po celokupnu našu organizaciju, pošto joj daju pravac rada za jedno čitavo trogodište unapred.

Na takovu vrst rada i stvaranja može da se odluči samo ona organizacija, koja je svesna toga, da je u jezgri svojoj zdrava, da iz njezinog korjena dotiču zdravi sokovi i da je svoju krošnju razprostrla putem širokih i čvrstih grana.

Istina, uspeh ovog dela nema se pripisati zaslugi ovog ili onog lica, ove ili one jedinice, ali bili bi nepravедni sami pred sobom kad ne bi barem tek registrirali fakat, da je u tome uspehu mnogo energije i požrtvovnosti saveznog starešinstva, koje tako očinski vodi naše Jugoslovensko Sokolstvo putem napredka od uspeha do uspeha s ciljem konačnoj pobeđi. Ta i sam tok skupštine, zaključci njeni, sve nam je to argumenat, kako naš Savez svaki naš podhvāt stavlja na zdravu organizacionu bazu, koja je unapred sigurno jamstvo za uspeh. I eto u toj baš zdravoj organizaciji naših snaga imademo tražiti i ovogodišnji naš uspeh i vanredno divan tok svih skupštinskih većanja i rada po odsecima.

Kao obično u takovim prigodama, kada se skupe delegati JSS, domaće Sokolstvo spremi razne priredbe ili da im dade naročito više značenje ili da iskaže počast predstavnicima Sokolstva.

I prestoničko Sokolstvo, koje se tako lepo i uzorno razvija, nije moglo, da prigodom obdržavanja glavne godišnje skupštine JSS ne upotrebi kao najzgodniji momenat, da se iskaže počast senama one braće junaka, koji su po balkanskim bojnim poljanama posejali svoje kosti za oslobođenje i ujedinjenje našeg jedinstvenog naroda.

Zato je i ono spremilo veličanstvenu dirljivu svečanost:

Otkriće spomen-ploče palim Sokolima u ratovima 1912—1918

A tko da i spremi ovu slavu, već jedino beogradsko Sokolstvo! Ta poznato nam je iz istorije našeg Sokolstva, da je predratni beogradski

Spomen-ploča u ratu palim Sokolima

Soko brojio nešto oko sto članova, ali krvave stranice naše narodne borbe pričaju nam da je taj Soko u borbama za oslobođenje i ujedinjenje naše nacije izgubio petinu svojih članova. I ništa lepšeg, ništa uzvišene nijeg od pomisli, nego da se toj junačkoj braći u istoj dvoranci, istoj sokolanci, gde su se kao Sokoli vaspitavali, gde su kasnije većinom postali i predvodnici, a imade ih dvadeset i dva na broju, podigne spomen-ploča, koja će biti večitim znakom hvale i priznanja njima, a sećanja nama,

I taj veliki čin pijeteta do braće junaka obavljen je u subotu 26. marta u dvorani Sokola Matice.

Daleko pre urećenog vremena same svečanosti dvorana se dupkom napunili velikim brojem odličnih uzvanika. Tu su bili prisutni: U zastupstvu Nj. Vel. Kralja adutant pukovnik g. Krstić, zatim patrijarh, čehoslovački poslanik Jan Šeba sa vojnim atašejom, pomoćnik ministra vojnog general Mihailović, izaslanik ministarstva prosvete Ševarlić, izaslanik ministarstva zdravlja Dorđević, predsednik beogradske opštine dr. Kumać nudi, ministar na raspoloženju Ljuba Davidović, predstavnik vojne akademije general Kosta Vujičić, general Cvetković, dalje kmet pravnik Bora Okanović, kao i predstavnici Narodne Obrane, Kola srpskih sestara, društva Kneginje Zorke, najzad porodice izgunulih Sokola i svi delegati JSS na čelu sa Saveznim starešinstvom, dok je ostalo rodoljubivo građanstvo ispunilo svu dvoranu.

Pri pomenu i osvećenju ploče, koja je uzidana nad samim ulazom u dvoranu, činodejstvovao je patrijarh uz asistenciju dvojice sveštenika. Na jektenija odgovaralo je pevačko akademsko društvo »Obilić«.

Po pomenu skinuto je velo kojim je bila ploča prekrivena i tad ugledasmo taj divan spomenik. Na njem je u vrhu simbolično izražena sokolska misao: pod raširenim krilima sokola od bronzе nalazi se lik Obilića urezan u belom mermeru. Ispod toga urezano je zlatnim slovima:

U hladu krila sokola siva
i pod okom Obilića diva
počivaju mirno

Sokoli pali za domovinu od 1912. do 1918. godine
Aleksandar Živanović — Sanja Arandjel Pavlović — Bogoljub Mihajlović
— Branko Jevtić — Vojislav Ristić Zebić — Dragomir Gužvić — Drag.
Pavlović — Žvadin Živanović — Živojin Lazarević — Jan Svoboda —
Jevrem Šaponjić — Leon Lebl — Milan Stefanović — Miodrag Ivanović
Backo — Petar Bader — Sreten Stanić — Ledomir Živić — Ledomir
Nedić — Vlada Arsenović Lala —

Nakon toga pristupio je pred ploču starešina Sokola Matice brat Mihajlo Lukić, koji je u svom govoru iznio vrline palih pionira Sokolstva u Beogradu, naglasiv da ova ploča sa njihovim imenima treba da ostane u sokolani privremeno, jer treba verovati da će i Beograd dobiti dostojan sokolski dom, koji će predstavljati dom telesne i etičke kulture. Spomenploča preneće se na najdostojnije mesto toga doma.

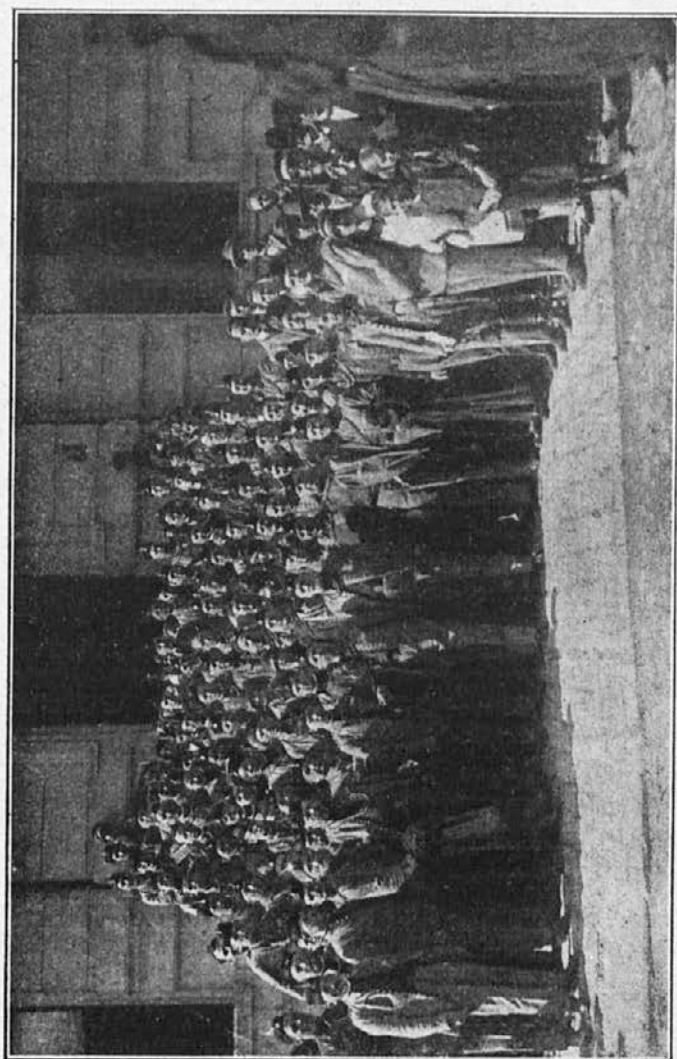
Po završetku govora brata Lukića svi su prisutni kliknuli trokratni: Slava im!

Tad je pred spomenploču sa lovorvencem u ruci pristupio Savezni starosta brat Engelbert G a n g l, koji je položiv venac na podnožje ploče, progovorio:

Sreten, Milan, Žika,
Žika, Čedomir, Živorad,
Dragoljub, Vojislav, Jevrem,
Branko, Bogoljub, Žvadin,
Aleksandar, Petar, Lav —

tako braćo, zazivamo vaša imena! Gde ste? Na Zletovskoj Peci,
na Bogodinu, kod Smedereva, u Prokuplju, oko Požarevca, kod

Pecke, na Ljigu, na Gorničevu, na Prepolcu, kod Bače do Bitolja, oko šapca! Vaš poslednji dom — Bog zna gde leži! Koja gruda dobre, mile naše slobodne zemlje čuva vas u svome zagrljaju? Ili zar ste možda posle smrti beskućnici, da vaše nemirne mrt-

Starešinstvo JSS i delegati sokolskih župa na glavnoj godišnjoj skupštini u Beogradu

vačke sene lutaju iz kraja u kraj — poput svetlećih se kresnica koje prosecaju tamu sanjavih proletnih večeri?

Gde ste, braćo?

O, vi živi, saslušajte odgovor mrtvih: Ovde smo! Među vama smo! U vama jesmo! Kad su presahnuli naši životni sokovi, kad

je mukama bio kraj, kad smo svoje živote položili u temelje vašeg oslobođenja i njima blagoslovili kolevku vaše slobode, priznajte su kosti naše pokoj u naručju majke zemlje, a naše duše ostale su večno žive! Te naše duše — to su večna kandila u svetom hramu domovinske ljubavi, koja se uzdiže u moćnu kupolu nad našim grobovima i bleskom svoga veličanstva prekriva čitavu našu zemlju od istoka do zapada, od severa do juga! Te naše neumrlje duše su ovde! Među vama su! U vama jesu! Sa vašom domovinskom ljubavlju živimo i u buduće, sa vašim sokolskim radom živimo dalje! Sokolstvo ne poznaje smrti! Sokolstvo je družina živih, gde žive mrtvi u životu živih! Sene smrti Sokolima su krila života, koja dižu ptice sunca i slobode preko razvalina i grobova u valove nikad mirujućeg stvaranja, u vihor i borbu za sokolske ideale bratstva — Slavenstva — čovečanstva!

Ovde ste, braćo naša, među nama ste, u nama ste, naši ste! Ostajete naši, ostajete vlasnost naših potomaka, ostajete sveta, najsvetija vlasnost naše domovine i našeg naroda!

Sretni ste, jer ste preko suza i boli svoje uklesali svoja imena u duše naše, u knjigu istorije naših patnja, naše borbe, naše snage i naše slave! Ovekovali ste se vašim žrtvovanjem — i venac mučeništva, koji se ovija oko okrvavljenog vašeg čela — to je venac pobedonosnog burnog, sve zapreke rušećeg pohoda Sokola-junaka iz tame na svetlo, iz ropstva u slobodu, iz bedne prošlosti u sjaj budućih vekova, koji se spremaju našim nastavkom vašeg rada, da svima Jugoslovenima zaogrnu plašt nacijsalnog ponosa i kulturne veličine!

Sokoli-junaci, slava vam!

Braćo i sestre! Stojimo pred pločom nove spoznaje, koja ruši veru prošlosti, da je naš narod stvoren samo za muke i sužanjstvo; koja postavlja veru sadašnjosti, veru sokolske volje, veru istine i pravde, da je naš narod stvoren za život u slobodi, koja se iskresala iz oštice mačeva, koja je provalila iz topovskih ždrela, koja se rodila iz crvenih božura sa Kosovskog polja, koja je sagrađena na belim kostima i na crnim grobovima naših Sokola-junaka!

Sokoli-junaci, slava vam!

Tu ploču nove spoznaje izvajala je vaša ljubav do domovine, koje snaga je bila veća i jača od težnja za životom. Kroz tamu narodnog poniženja dleto vaših junačkih čina dubilo je u taj kamen slovo do slova, ime do imena, iz kojih razabiremo i kao da čujemo gde u tom kamenu odzvanja moćna himna ljubavi do naroda i domovine: Gledajte, braćo, kako umiru Sokoli za majku svoju — domovinu!

Sokoli-junaci, mi živi stražimo, da ne propadne delo mrtvih!

Sokoli-junaci, braćo naša, uzori naši — slava vam!

Govor brata saveznog staroste bio je pozdravljen burnim i dugotrajnim klicanjem.

Iza njega sa velikim vencem okićenim državnim trobojkama, stupa pred spomen-ploču delegat ministra vojnog i mornarice general Mihajlović, koji je rekao, da u ime ministra vojnog i mornarice, a u znak priznanja

celokupne naše vojske polaže venac na ploču hrabrih vojnih drugova, beogradskih Sokola, kojima neka bude za velika dela hvala i slava.

Govor generala svi prisutni popraćenju klicanjem: Živela vojska! Slava junacima!

Zatim je ponovo uzeo reč brat Lukić, koji se toplim rečima zahvalio Nj. Vel. Kralju na pažnji koju uvek iskazuje Jugoslovenskom Sokolstvu, pa je eto i tom zgodom izaslao svog zastupnika, pozivlje prisutne da kliknu ocu našeg najmlađeg brata, što je popraćeno dugotrajnim klicanjem cele dvorane: Živeo Kralj!

Brat Lukić se zatim zahvalio svima prisutnima, a kad je pomenuo ime čehoslovačkog poslanika Šebe, nastao je buran aplauz. Spontano i oduševljeno klicanje čehoslovačkom narodu trajalo je čitavih pet minuta.

Na posletku, patrijarh je sa suzama u očima održao kratak, ali dirljiv govor u kome je napomenuo Albansku Golgotu našeg naroda, čiji

Jugoslovensko Sokolstvo pred svežim grobom brata dra. Otokara Ribača

su grobovi rasejani svuda. Zamolio je Sokole da uzmu na sebe inicijativu, da se ti grobovi prikupe i čuvaju sa zaslužnom poštom.

U najvećoj tišini, a pod velikim dojmom ove svečanosti, najednom su dvoranom zagrmili akordi pesme: Hej Trubaču, koju je pevalo akademsko pevačko društvo Obilić sa toliko čuvstva i osećaja, da su se mnogima, a naročito starijima, koji su se mislima preneli u ona vremena ratovanja za slobodu, oči orosile suzama.

Poslednjim poklicima: Slava junačkoj braći! Slava Sokolima! završena je ova dirljiva svečanost, a svi učesnici kao u nekoj pobožnosti, kao da ostavljaju hram božji počeli se razilaziti.

No time još akt pijeteta do pokojne braće nije bio potpunoma dovršen.

Na Novom Groblju

postoje dva grobna humka koja kriju kosti dvaju Sokola, čika Steve Todorovića, prvog pokretača Sokolstva u Srbiji i dra. Otokara Ribača, kojima je Sokolstvo dužno da iskaže doličnu poštu. I pod vodstvom savezne delegacije što peške, što automobilima zaputilo se Sokolstvo do njihovih grobova. Tu uz učestvovanje i ostalih lica oko jednog i drugog groba okupio se velik broj učesnika. Na prvom grobu progovorio je prosvetitelj osječke župe brat dr. Ante Šumanović, a na drugom član starešinstva Saveza br. Nande Marolt. Jedan i drugi govornik, pošto su položili vence, održali su dirljiva spomenslova veličajući zasluge pokojne braće u njihovom radu za Sokolstvo. Naročito je bio dirljiv govor brata Marolta, koji je i sam duboko dirnut, našav se pred grobom dra. Ribača, markantnim rečima ocrtao značaj, žrtve, rad i ljubav pokojnog brata Otokara do naroda i Sokolstva. Uz poklike: Slava! vratili su se Sokoli u grad, da se za čas opet skupe na

Svečani ručak

svih delegata i pozvanih gostiju, koga je priredila beogradska sokolska župa u hotelu »Imperial«.

Velika prostrana dvorana hotela napunila se mahom odličnim uzvanicima, kao predstavnicima vojske, beogradske opštine, pojedinih nadležava, kulturnih i patriotskih društava te svih delegata JSS.

Divan je pogled na zajednički stol, oko kojeg su se isprepleli znani i neznani, uzvani i braća, te izmenivali misli i poglede na sokolski rad i dnevna pitanja, koja zaokupljaju svako patriotsko srce.

Kao prvi govornik ustao je savezni starosta brat Gangl, koji je temperamentnim rečima, punim osećaja i ushićenja nazdravio Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom Domu, koju su zdravicu svi prisutni stojeć saslušali i popratili burnim oduševljenim poklicima. A tad su se redom nanizali govori u kojima se odavala počast i hvala ili iznosile stare uspomene. Tako je starešina beogradske župe brat Gjura Paunković nazdravio prisutne goste, starešina beogradskog Sokola Matice brat Lukić nazdravio je predstavnika beogradske opštine Boru Okanovića, koji se time pobuden zahvalio Sokolima u ime grada Beograda, prestolnice Jugoslovena, izjaviv da se lično smatra sretnim da može nazdraviti jugoslovensko Sokolstvo tu najbolju i najidejalniju školu te pijonira nacijonalizma. Starešina cetinjskog Sokola brat Milošević temperamentnim rečima, prirođenim jednom sinu Crnih Brda nazdravio je Beogradu kao prestolnici svih Jugoslovena. No oduševljen je nastupio momenat po sve prisutne, kad je ustao starina brat Ljuba Stanojević, direktan potomak slavnog Bana, koji je danas neprekidno kroz 45 godina Soko i izjavio, da i ako je u podmakloj dobi od 65 godina, da se još uvek oseća čil i krepak, a oseća se takovim samo zato jer je Soko. Sokolskoj ideji jugoslovenskog bratstva i jedinstva učio se još kao malo dete u onim časovima, kad je pokojni vladika Štrossmajer dolazio na Banovo brdo, a on prisluškivao razgovorima narodnih vođa, koji su već tada stvarali osnove za veliko delo posvemašnjeg narodnog ujedinjenja. Njemu je srce, sećajući se svega šta je Sokolstvo učinilo za nacijonalizam, puno radosti, a može i biti, jer je ubeden, da je i poslednji Sokolac učinio za nacijonalizam više

i bolje, nego i mnogi političar. Razume se da se rečima brata starine burno odobravalno. Iza njega progovorio je starešina beogradskog Sokola II, brat dr. Ivan Ribar, koji je nazdravio ruskom Sokolstvu, a kod toga sećajući se velikih zasluga ruskog naroda, koji je uvek bio nosiocem velike slavenske ideje. Mi i danas mislimo na ruski narod, jer osećamo da nam fali veliki sokolski brat. Njemu se dirljivim rečima, ispovešću prave iskrene slavenske duše, zahvalio starešinu ruskog Sokola brat Vladimir Poljanski, koji je u svojim rečima živo naglasio, da su veze Rusa i Jugoslavena bile uvek srdačne i da je Rusija uvek visoko cenila odlike jugoslovenske nacije, uzda se u pravdu, veruje u pobedu sokolske svesti, da će baš po njoj doći i opet doba, kada će Rusija ponovno zasvedočiti delom svoju ljubav do Jugoslavije.

Jugoslovensko Sokolstvo na grobu brata Steve Todorovića

I tako u divnim rečima odmicalo je vreme, koje je bilo neprekidno ispunjeno u velikim manifestacijama kralju, državi, Beogradu, narodu i Sokolstvu.

I tko znade kako bi dugo potrajalo to ugodno raspoloženje, da nije zvala glavna dužnost, naime trebalo je poći na

Predkonferencije i sednice odseka

koje su bile zakazane za 15 časova u zgradi II, beogradske muške gimnazije. U glavnom imali su se svakako sastati svi oni odseci i odbori Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, koji su imali uz sudelovanje župskih delegata konačno izraditi razne predloge za glavnu skupštinu.

Tu je u prvom redu bilo najvažnije većanje zbora župskih načelnika pod predsedanjem saveznog načelnika brata dra. Murnika, kome je bilo odmah od prisutnih načelnika izraženo najveće priznanje na njegovom iscrpivom i upravo znanstvenom izveštaju, prvenstvenom u Jugosloven-

skom Sokolstvu. Sama sednica uz živo učestvovanje župskih načelnika razvijala se tačno po unapred ustanovljenom dnevnom redu, pa je bila jedna ozbiljna kritika onog pravog sokolskog rada koje je temeljem čitavom razvoju i porastu naše ideje. Nakon šta su se raspravile prve tačke dnevnoga reda i nakon šta su se u tehničkom pogledu stvorili dalekosežni zaključci, prešlo se na raspravu učestvovanja JSS na Olimpijskoj utakmici u Amsterdamu. Ovde je uzео reč poznati naš međunarodni natecatelj brat Stane Vidmar, koji je o toj važnoj tački podnio detaljan stručan referat.

Važno je bilo većanje

Zbora sokolskih novinara

Taj se zbor obdržavao u zastupstvu dvadeset delegata, što pisaca, što radnika oko sokolske štampe. Kolika je bila važnost ovog zborovanja, dokazom je činjenica, da ga pozdravnim govorom otvorio sam savezni starosta brat G angl, koji je naglasio veliku važnost momenta, da se po prvi puta u JSS sastaju sokolski pisci, da rasprave potrebe sokolske štampe, tog najačeg faktora naše propagande, sokolske kronike i istorije. Iza njega progovorio je savezni tajnik br. dr. Fux, koji je pružio iscrpive referate o sadanjem stanju sokolske štampe, spojiv ujedno sa tim referatom i izveštaj o finansijskoj strani.

Naročita debata razvila se o glavnom izveštaju urednika brata Ante Brozovića, koji je bio glavnom bazom celog većanja. Uz koreferenta brata Petrovića svi ostali govornici redom polagali su glavnu važnost na saveznu štampu, naglašujući naročito, *da težište celog pitanja leži u glavnom na »Sokolskom Glasniku«*. U debatu su ulazili stručno, sa mnogo spremne i poznavanja i braća: Tadić, dr. Jeremić, Bogičević, dr. Canki, dr. Buić, dr. Kujundžić, dr. Šumanović, Čobal, Švajgar, dr. Vidic, Stanojević. Svi ovi osećajući potrebu reorganizacije sokolske štampe, iznašali su svoje misli, poglede i predloge, koji su uzeti kao potukaz budućeg rada Saveznog Novinarskog Odseka.

Zanimiv je konačno bio referat starešine zagrebačke sokolske župe brata dra. Pavla Freliha, koji je stvarno prikazao odnos koji treba da imadu sokolska štampa i javna državna pitanja.

On je to prikazao rečima:

Naše je principijelno stajalište prema javnim državnim pitanjima dovoljno jasno određeno u resolucijama II. sokolskog sabora: *»Sokolstvo, narod, država i politika«* i *»Naša zadaća«*.

Čuvajući integralno jedinstvo naše države i integralno jedinstvo našega naroda, nalazio se on unutar granica naše otadžbine ili van njih, mi želimo da utičemo na izgradnju i na učvršćivanje svoje države u duhu sokolskih načela: napretka, demokratizma i socijalne pravednosti.

Ovako izgrađena i osnažena Jugoslavija treba da u odnosu prema drugim državama vodi politiku, koja će, uzimajući u ocenu realne elemente međunarodnih često protivnih interesa, ipak uvek težiti k velikom cilju: *jedinstvu svih slavenskih naroda*.

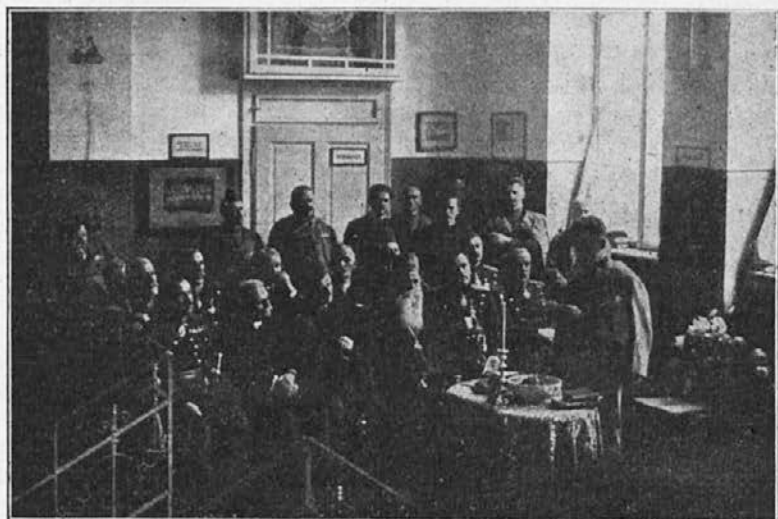
Znači: *trebalo bi da se naša reč čuje uvek, kadgod bi vođenje naše državne politike tražilo potporu nacionalnih organizacija, kakva je naša, ili kadgod bi ono došlo u sukob s osnovnim principima našega gledanja na pitanja unutrašnje i spoljne naše državne politike.*

Prema tome ne bi naše Sokolstvo smelo propustiti nijedne prigode i nijednoga događaja, koji tangira pomenuta pitanja, a da ne istakne i ne podvuče naše stajalište prema tim događajima.

A upravo u tome mi smo dosad mnogo grešili. Naša se reč vrlo retko čula i zato smo stalno ostajali u pozadini. A to je bilo vrlo često od velike štete ne samo za interese naše organizacije, već i za interese opštenarodne i državne.

Naš II. sabor naglasio je u resoluciji »Sokolstvo, narod, država i politika«, kako mi hoćemo da utičemo na izgrađivanje i snaženje svoje države. No taj uticaj bio je do danas redovno samo posredan. Unutar naših redova nastojali smo da vaspitamo dobre i požrtvovne građane, ali kao celina, kao organizacija nismo prema vani dolazili do izražaja.

Medutim, ako hoćemo da se naša snaga i naš rad ceni, ako želimo da se naša načela i naša gledanja provode u život u našoj državnoj

Odkriće spomen-ploče

politici, ako nam je do toga da Jugoslovensko Sokolstvo dobije vidna uticaja na rešavanje javnih državnih pitanja — bezuslovno je potrebno da o svim najkrupnijim tim pitanjima dajemo svoju reč. Bez toga, izolovani, mi gubimo vezu sa životom društva, u kome živimo, i s clemen-
tima, koji pokreću tim životom.

Toj našoj reči u prvome je redu mesto u našoj, sokolskoj štampi. Ona ne sme, kao dosad, tretiranje krupnih državnih pitanja — a ne samo pitanja nego i događaja — *prepuštati dnevnoj našoj štampi. I naša štampa treba da sve te pojave registrira a, kada je potrebno, zauzme i svoj stav prema njima.*

Iz ovoga, što smo kazali, sasvim je jasno, kako sebi zamišljamo odnos sokolske štampe prema javnim državnim pitanjima.

Medutim držim, da je potrebno kazati još nekoliko reči, da bi to naše mišljenje, koje je dano na osnovu principskih apstrakcija, bilo reljefnije i konkretnije.

Moje je mišljenje, da ne bi bilo dovoljno, kad bi naša štampa obeležila naše stajalište samo prema onim državnim pitanjima, koja su kat eksohen *političke* prirode.

Naša je zadaća, kako smo to objavili na II. saboru, da u duhu napretka, demokratizma i socijalne pravičnosti stvorimo viši kulturni tip jugoslovenskog čoveka.

Prema tome, jugoslovenski tip, što ga mi izgrađujemo, nije samo naciionalna jedinica, nije jedinica, čiju unutrašnjost apsorpira naciionalna svest, već je to jedinica, koja treba da ima u sebi najbolje i najčišće intelektualne i moralne elemente vekovne težnje čoveka, koji teži za napretkom.

Mi dakle treba da u našem javnom životu potpomažemo, podupremo, jačamo pa i forsiramo razvijanje svijui onih komponenata, koje dovode do više kulture uma i srca, do istinskog, u svemu naprednog demokratizma, do izjednačavanja socijalnih pozicija različitih zvanja i staleža.

Tu svoju veliku zadaću ne ćemo moći da izvršimo, ako se i dalje budemo zadržavali intra muros. Jer život teče i extra muros, pa i mi, ako ne ćemo da život prede pored nas pa i preko nas, moramo da u nj zahvatimo svuda, gde se on dotiče elemenata, na kojima mi izgrađujemo svoju zgradu stvaranjem novih generacija našeg dakle višeg jugoslovenskog kulturnog tipa.

Potrebno je stoga, da se naša štampa zainteresuje za sva ona javna pitanja i događaje, koji ili unapreduju naš cilj ili ga ometaju, bila ta pitanja čisto politička — dakako ne partijska nego opštenarodna — ili kulturna ili socijalna.

Ne bi smelo biti aktuelnog pitanja ni opštepitičkog ni kulturnog ni socijalnog — svejedno ticalo se ono cele zemlje ili samo jednoga kraja — a da se o njemu ne bi čula naša reč u našoj štampi.

To je put, koji će nas dovesti u centar zbiljskoga života, davajući nam prilike da na nj utičemo svojim duhom i svojom snagom, a prisiljavajući s druge strane sve one, koji upravljaju državnom politikom, da našem Sokolstvu priznaju ono mesto, koje mu pripada prema njegovoj i kvalitativnoj i kvantitativnoj vrednosti.

A to će istovremeno blagotvorno delovati i na same naše redove, jer će usprkos očajnim našim partijskim prilikama ojačati proces duhovnog i idejnog zbližavanja, da bismo s vremenom došli i u tome pogledu do punoga jedinstva.

Reasumirajući sve to, što je rekao, predlažio je da se prihvati i odgovarajući zaključak.

Kako je time nakon svestrane debate bio iscrpljen dnevni red ovog sastanka, to je na predlog glavnog referenta brata Brozovića bio izabran naročiti redakcijski odbor, koji je reasumirajući čitavu debatu i zaključke zborovanja izradio resoluciju za samu glavnu skupštinu.

Socijalni odsek i prosvetni odbor

Još su istodobno većali socijalni odsek pod vodstvom brata dra Fuxa i prosvetni odsek pod vodstvom brata Jeraša. Naročito prosvetni odsek, odnosno rasprava, koja se vodila pokazala je, kako je u našem Sokolstvu veliko zanimanje i volja za prosvetno delo. Pošto su pojedini funkcionari ovog odseka podneli svoje izveštaje, koji su svi

jednoglasno odobreni, prešlo se na raspravu pojedinih predloga župa, pa se ovde naročito zapazilo, kako su potrebe našeg Sokolstva velike i kako je prosvetani rad, baš u pravcu kako ga razvija savezni prosvetni odbor, od zamašite vrednosti. Zbor prosvetnih radnika pokazao je nadalje da u JSS na tom polju imademo odličnih radnika sa mnogo znanja i spremne, koji će u veliko koristiti opštoj stvari. Da će pako taj rad biti sve obilastiji, jamstvom su zaključci, koji su na tom zboru od reda jednoglasno prihvaćeni.

I ako su ova većanja potrajala kroz čitavo popodne do u kasno veče, jer se radilo bez prekida, dok se nisu iscrpili dnevni redovi, delegati su u svim odsecima živo učestvovali u radu, da se onda i ne tražeć odmora, neposredno iza ovih sednica skupe u velikoj dvorani na

Pouzđani zbor delegata

koji je započeo u 20 časova. I baš na tom pouzdanom zboru pokazalo se jasno, kako je duboko usađena sokolska svest u našoj organizaciji. Iz svih župa javljali su se delegati, kako braća, tako i sestre, koji su u svakoj prilici iznosili svoja stanovišta. Ova konferenca, koja je potrajala do u kasnu noć, protekla je u pravom parlamentarnom tonu, pa se moglo opaziti, kako je Jugoslovensko Sokolstvo na visini svoje zadaće i kako poznaje samo jedan cilj i jedan pravi put. Konačno su bili izrađeni svi predlozi i resolucije za skupštinu sledećeg dana. Videlo se, da će tok skupštine biti obilat i uspešan. Konačno se još sastao kandidacioni odbor, da i on dovrši svoj posao, pa je tako uz veliku požrtvovnost, živo učestvovanje i još veću ljubav do opšte stvari, ogromno delo Jug. Sokolstva tog dana bilo dovršeno najsajajnijim rezultatima.

Glavna skupština JSS

Sledećeg dana, 27. marta u 9 časova pre podne bila je sazvana glavna skupština JSS, koja se obdržavala u istoj dvorani u kojoj i pouzđani zbor delegata.

Premda su delegati bili izmoreni od pretkonference, stigli su svi tačno na vreme, dok se uz njih prikupio i velik broj beogradskog Sokolstva, a u upravo udivljenja vrednom broju naročito su stigle na skupštinu i delegacije sokolskih društava iz Zemuna, Mitrovice, Novog Sada, Pančeva, St. Pazove i bližih okolišnih mesta. Došli su i ugledni građani, kao i predstavnici svih beogradskih listova. Prostrana dvorana do poslednjeg mesta bila je zaposednuta, tako je vladao golem interes za ovu skupštinu.

Pošto su svi delegati zauzeli svoja mesta i pošto su overovljene punomoći delegata uz naročitu konstataciju, da su zastupane sve župe, a pošto su stigli i zastupnici ministra vojnog i mornarice, ministra unutrašnjih dela, ministra prosvete i predsednika beogradske opštine, ustaje savezni starosta brat E. Gangl i prihvaća reč, da poznatom svojom govorničkom veštinom izreče sledeći

Pozdravni govor

Čestita gospodo!

Braćo i sestre!

Bratska glavna skupštino!

Na odborskoj sednici dne 12. decembra minule godine zaključili smo, da se VIII. glavna skupština JSS imade obdržavati na današnji dan

u Beogradu. Prvi puta sabrali smo se na glavnu skupštinu u Beogradu god. 1923., a danas smo se u našoj državnoj prestolnici sastali po drugi puta, da položimo račun o svome radu u minuloj poslovnoj godini, da saslušamo Vaš sud i da novo starešinstvo, koje ćete danas izabrati, dobije nove upute i dalnje smernice za budućí rad.

Pre nego predemo na dnevni red neka mi bude dozvoljena prva pozdravna reč, koju namenjujem prvom sinu našega naroda: našem kralju Aleksandru I. (Burni poklici: Živeo kralj!) Većamo u gradu u kome se u suncu kupaju kupole kraljevskog dvora, u koje su uprte oči nas sviju i kamo odjekuju udarci naših srdaca, koji neslomivom odanošću i vernošću sa plamom iskrene ljubavi obuhvataju čitav kraljevski dom i rod! Mi Sokoli, među svesnima najsvesniji državljani, gledamo u svome kralju prvog predstavnika naše državne snage i autoriteta, a vidimo u njemu i svoga uzvišenog sokolskog brata, kome je viteštvo duha i značaja dala junačka krv slavnog roda Karadorđevića! Naša ponosna sokolska svest šalje Nj. Veličanstvu kralju i njegovoj porodici bratski sokolski pozdrav: Zdravo! (Ponovni burni poklici: Zdravo! Živeo kralj!)

Sokolski pozdrav kličem Beogradu, glavnom gradu naše slobodne domovine, sa kojim je vezana burna i krvava doba naše prošlosti, a na kojeg se izlio prvi val oduševljenja, kad su po njegovim razrovanim ulicama, podkraj razvalina i pustoši, odjeknuli prvi koraci Sokola-junaka pobjednika, kad je nastalo davno željkovano doba našeg oslobođenja i ujedinjenja. Radujem se da mogu u ime celokupnog Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, da ovde pozdravim zastupnika beogradske opštine. Dubokim počitanjem klanjam se slavnoj istoriji kraljevskog Beograda i želimo mu napredak i moćan razvoj, da postane srce i glava naše domovine! Da živi naš Beograd! (Burni poklici: Živeo!)

Pozdravljam gospodu zastupnike naših državnih vlasti: predstavnika ministarstva vojske i mornarice g. generala M. Jovanovića, ministarstva unutrašnjih dela gosp. načelnika Žiku Lazića i ministarstva prosvete pomoćnika ministra gosp. Obradovića. Dobro nam došli! Hvala Vam, gospodo, na Vašoj pažnji, koju posvećujete našem radu. Mi Jugoslovenski Sokoli nemamo ništa šta bi hteli ili mogli prikrivati bilo to pred kime. Čitav naš rad jest otvorena knjiga, koja raspravlja tri poglavlja: naše sredstvo — rad; svrha našeg rada — uzgoj pojedinca kao člana naroda; cilj našeg rada i zadaća — fizičko i moralno usavršavanje naroda kao celine. Naš rad težeć sa takovom zadaćom za takovim ciljem, nije i ne će biti nikada dovršen, jer smo sa svakim uspehom zadovoljni samo u toliko, u koliko vidimo u njemu plodove svojih prokušanih snaga, a da se odmah zatim prihvatimo novog rada, kojim bi dosegli još veće, još potpunije uspehe. Zato ne možemo sa Sokolstvom usporediti niti jedne druge organizacije u narodu. (Odobranje.)

Bratčo i sestre! Organizacija smo živih, zdravih, oduševljenih nacionalnih radnika, od kojih nijedan ne traži za sebe dobiti ili slave, naprotiv svaki pojedinu od nas svestan je toga, da je njegov rad određen i nareden po zapovedi sokolskog bratstva i sokolske jednakosti, a namenjen potrebama naroda, koji neka ljubi svoju domovinu radom, a sa vlastitim snagama neka diže bogatstvo svoje duševnosti i bogatstvo svoje zemlje!

Mi Sokoli, mi smo proniknuli do dna u dušu svoga naroda, a kako poznajemo lepotu i neprocenivu vrednost našeg prirodnog blaga, duboko

smo osvedočeni, da je u našem sokolskom taboru budućnost Jugoslavije! (Buran pljesak.) Mi Sokoli udružujemo i mobilizujemo sve snage tela i duše svih naših pripadnika bez razlike kategorija u nacionalnu vojsku, koja stoji budno i neprestano na straži za sreću i čast otadžbine! Sokolskoj deci i starcu Sokolu prva i zadnja misao jest dnevno i dalje kroz čitav život zemlja — domovina! Neprestanim svojim radom stvaramo čvrste, željezne značajeve, kujemo zdrave, otporne mišice, unašamo u najšire slojeve naroda luč prosvete, probuđujemo i utvrđujemo smisao za disciplinu, red, istinu i pravdu; pripravnici smo u svako doba na svaku žrtvu, koju bi tražili od nas naši ideali, a nepristupačni, *beskompromisni smo u pogledu temeljnog principa svoje egzistencije: u istorijskom dejstvu državnog i narodnog jedinstva!* (Burno odobravanje.) To je naša — sokolska politika! Naša je želja, da nas u toj jasnoj spoznaji našega rada, naše zadaće i ciljeva merodavni faktori državnih vlasti barem moralno potupiru, kako bi svi zajedno, jedni oficijelno, a mi Sokoli dragovoljno — vojevali za sreću domovine i naroda! U tom smislu Vas, gospodo, sa poštovanjem pozdravljam! Zdravo! (Odobravanje.)

U našoj sredini imademo zastupnike naše severne sokolske sestre, braću delegate Češkoslovačke Obce Sokolske. Budite pozdravljeni među nama: ti, naš mili brat Vincenc Štěpanek, zamenik staroste ČOS, i naš dragi brat Bogumil Havell! Staro geslo našega sokolskog bratstva »Vernost za vernost« uzdiglo se do najviše visine savezništva: »Čast za čast — život za život!« Vaša slavna domovina na severu Slavenstva, još uvek drhti u potresu ogromnog oduševljenja, kojim je VIII. svesokolski slet u Pragu nadahnua svako pravo čehoslovačko i jugoslovensko srce, a došli ste među nas, svoji k svojim, da nam donesete miris svoje zemlje u dokaz i potvrdu: *Jedno smo i jedno ostajemo!* Bratski, srdačan vam pozdrav! Na zdar! (Buran pljesak.)

Istovremeno dok Vam bratski stišćemo desnicu, naš pozdravni glas hrli do presidenta ČSR, do našega brata Masaryka, do ove istorijske ličnosti, koji unatoč svojih odmaklih godina, mladenačkim oduševljenjem prati sokolski rad i gleda on, filozof, političar, državnik i vladar u radu i duhu sokolskom praktično provedenu slavensku uzajamnost! Preko nebuloznih reči sa Sokolstvom u smislu Tyršovih ideja do realnog Slavenstva! Njemu, koji je gradio sa silnom energijom i plemenitim svojim srcem i našu slobodu, slobodu svoje južne braće — odani i bratski naš sokolski pozdrav! Zdravo! (Odobravanje.)

Bratski pozdrav Vama, braćo Rusi, koji ste među nama, i svoj braći i sestrama širom sveta, koji tražite leka svojim ranjenim srcima u večno mladom vrelu sokolske misli! Ne samo leka, vi tražite snage, tražite veru, kako bi istina i pravda pobedila, kako bi naša ideja, koja je pobornica istine i pravde razbila željezna vrata predrasuda i krivde, da i u prostranoj ruskoj zemlji bljesnu vatrena slova sokolske vere: *Slavenstvo spasava samo Sokolstvo!* Budite nam bratski pozdravljeni! Zdravo! (Zdravo!)

Tačno na današnji dan pred šestdeset godina braća su Poljaci u Lavovu osnovali svoje prvo sokolsko društvo. Tog zlatnog jubileja bratskog poljskog Sokolstva spominjem se sada i šaljem sa tog mesta u plemenitu zemlju poljskih Sokolova iskrene čestitke i bratske pozdrave! Slava poljske zemlje, koja se preleva u blestećem sjaju u knjizi svetske istorije, neka se u mladoj slobodi ponovno digne na krilima Sokola na

ponos i čast Slavenstva, da bi od juga na sever, a odatle na istok do krajnjih njegovih granica rasprostrla se jedna misao i vladao jedan duh: slavensko sokolsko bratstvo! Braći Poljacima naš pozdrav: Zdravo! Czolem! (Zdravo!)

Neka se nakon ovih reči, koje su bile od srca namenjene svima živima, spomenem sve braće i sestara, kojih nema više u našem redovima! Mislim na njih, koji su prošle poslovne godine preminuli, ostaviv nam vidne i trajne plodove svoga uzornog i napornog sokolskog rada i života. Prva misao kod toga neka nam bude na brata dra. Bulata, koga nemila smrt pokosi baš na putu na ovu skupštinu. Možda nema župe u našem Savezu koja ne bi tugovala nad po kojim grobom dragoga brata ili drage sestre, koju je kruta smrt istrгла iz redova naših. Nisam kadar da nabrojim predugi red svih tih dragih imena, jer svako nam je jednako drago, svako je jednako duboko zapisano u duše naše. Među gubicima, koji su naročito teško snašli ČOS spomenut mi je braću Karla Vaničeka, Novaka, Emila Tšidu i Jana Hillera, koji su do nas Jugoslovena podržavali naročito srdačne odnošaje. Spomenu i imenu sve te braće i sestara — večnaja pamjat! Slava im! (Poklici: Slava im!)

Nadomestimo nastale gubitke podvostručenim radom, kako bi u radu živih neumrlo živeli naši neprežaljeni pokojnici.

Pošto su se naše duše zaustavile nad grobovima, neka preko njih poleti naš bratski pozdrav u zemlju groznih sena ropstva i muka, gde se naša neoslobodena braća i neoslobodene sestre u strašnim mukama uspinju na Golgotu, da tamo ispiju kalež žući do dna i da se izmučeni do smrti konačno sprema za novi život, kojeg im naveštavaju sokolski barjaci — simboli pobede i slobode! Narod, koji je preživio kosovsku tragediju, koji je prošao albanske gore i koji imade u svome Pantheonu Petra Mrkonjića i Kralja Oslobođioca — taj narod nije zaboravio šta je dužan bratu sužnju! Ako nas pozdravljaju umirući, odgovaramo im mi živi, kličući im naš bratski pozdrav: Zdravo, naša grudi, utonula u žalosti, koja ćeš biti uzvišena u slavi oslobođenja! (Buran pljesak.)

Pozdravljam zastupnike štampe, koji su došli među nas, da nas čuju i upoznaju i da si pribave sopstveni sud o našem radu, o značenju i važnosti naše organizacije po celokupni narod. Priznajući ogromnu snagu štampe, zahvaljujem svima novinarima u Beogradu i u čitavoj državi, šta su nam do sada posvećivali svoju pažnju i naklonost, pa ih molim, da nam ostanu jednako bratski uslužni i u budućnosti. Jugoslovenski Sokoli stojimo van dnevnih političkih borba svesno i nesebično u službi naroda, koji budimo i utvrđujemo u njemu samosvest, ljubav do stvaranja, poštenje i značaj te ga nadahnjujemo ponosnom spoznajom, da je svaki naš čovek državljan naše kraljevine, koja neka ostane večno mlada, lepa, zdrava, bogata, velika i slavna u uzvišenim idealima sokolskog bratstva — mirisava kitica cveća na stablu slavenske lipe! Novinari, koji ste pomoćnici i propagatori ovog plemenitog i opšte narodnog nastojanja, hvala Vam i bratski pozdrav: Zdravo! (Odobranje.)

Konačno upravljam moj pozdrav Vama braćo i sestre, što su Vas bratske župe poslale na VIII. našu glavnu skupštinu! Konstatujem sa radošću da su zastupane sve naše župe, da je danas u našoj prestolnici prisutan čitav Jugoslovenski Sokolski Savez po reprezentantima svojih

župa, po članovima svoga starešinstva i svojeg TO. Bratski Vas pozdravljam! Zdravo!

Tjedan dana pred glavnom skupštinom rasposlali smo Vam tiskane izveštaje, pa ste imali dovoljno prilike, da proučite rad saveznog starešinstva. Pošto smo sinoć na pouzdanom sastanku, na zboru župskih načelnika i na večanjima pojedinih odseka i odbora, temeljito raspravili sve te izveštaje, biti će nam danas rad lagan i uspešan.

Iz svih izveštaja mogli ste se uveriti da nam je pre svega bilo na brizi uređenje naših materijalnih prilika i da smo u tom pogledu postigli naročiti rekord. Nadam se, da ćemo moći ove godine potpunoma urediti naše financije, šta je dakako u prvom redu ovisno o vašoj požrtvornosti. Uverili smo se svi od reda, da smo upućeni sami na sebe, a da moramo apelovati na rad sviju, jer ne možemo dozvoliti, da bi samo neki snosili sve terete i čitavu odgovornost, a drugi da bi bili Sokoli samo po imenu i bez dužnosti. Kod toga ukazujem na prvi i najveći primer sokolske požrtvornosti, na suosnivača Sokolstva Fignera, koji je za Sokolstvo žrtvovao svu svoju materijalnu snagu, kako je Tyrš žrtvovao za Sokolstvo svu svoju duševnu snagu. Neka bude svaki od nas tek stoti deo toga, pa će biti dobro svima nama.

Nije bilo većeg i važnijeg događaja u našoj državi ili van nje, koga se u minuloj godini ne bi setili odlučno, ozbiljno i dostojanstveno, kako se to dolikuje Sokolstvu. Naš nutarnji se život produbio, ustalio, reko bi utonuo sam u sebe, pa smo oprobani za velika dela i zreli za napredak. Šta je odmah iza rata nagnulo među nas nezdrava i nesolidna, to se do sada i opet izlučilo, jer je zdrava pšenica sama udušila pljevu na našoj njivi. I samo se sa ovog moralno, materijalno i fizički tvrdog temelja može napredovati uzgojem i poukom, koja je potrebna svima nama, jer od nas nije nitko na vrhuncu savršenstva. Treba nam svima sokolskog rada i sokolskog života. Dužnost je svakoga od nas, da predobiva živim primerom i uzorom: da ćemo biti jači po kvaliteti, a da ćemo napredovati u kvantiteti! Ne brišimo više članstva, već obratno umnažajmo naše redove! Najveću pako brigu i pažnju posvetimo odgoju dece i naraštaja!

Iskorištujem ovu priliku i izručujem saveznu plaketu bratu Stevi Zakuli iz Sarajeva, koje mu je odličje po našem organizacionim statusu tima priznala naša poslednja odborska sednica. Brat Zakula bio je odličan sejač zdravog semena sokolske svesti u Bosni, gde se posvuda sa poštovanjem izgovara njegovo ime i iskreno priznaje njegove zasluge. Bratu Zakuli iskreno čestitam u dubokom uverenju da će i u buduće biti neumorno radin u smislu sokolske ideje i da će još dugo vremena biti u zdravlju radosan nad ovim odlikovanjem, koje mu sada iz mojih ruku poklanja naša bratska ljubav. Zdravo! (Burno odobranje.)

A na koncu dužnost mi je da se spomenem Tebe, moj zameniče u starešinstvu Saveza, brate Gjuro Paunkoviću! U bliskoj budućnosti slaviti ćeš svoj 50. rođendan, a k tom jubileju primi na današnjoj skupštini u ime sviju nas iskrene i bratske čestitke! Svi te poznajemo! Pre rata radio si u srpskom Sokolstvu, vodio si naš prvi sokolski sabor u Novom Sadu, docnije si aktivni radnik u župi i Savezu. Tako te eto stigao 50. rođeni dan usred sokolskog rada, a ja ti i preko Tvoje volje ovde javno i srdačno kličem: Na mnogaja leta! Zdravo! (Burni poklici: Zdravo!)

Sada pako, braćo i sestre na rad!

Svima i svakome bratski: Zdravo!

Govoru brata staroste burno se odobravalo i klicalo, pa to odobranje kao da i neće prestati, dok nije ponovno progovorio i to ovaj puta da predloži brzojavne pozdrave:

1.

Njegovom Veličanstvu

KRALJU ALEKSANDRU I.

BEOGRAD

Jugoslovensko Sokolstvo sabrano danas na svojoj VIII. glavnoj skupštini u prestolničkom gradu u Beogradu, prvu misao, prvi pozdrav i prvu reč upravlja prvom sinu našega naroda, uzvišenom vladaru i bratu Kralju Aleksandru I. te čitavom vladalačkom Domu. Jugoslovensko Sokolstvo kao nosilac današnje narodne zavetne misli, kao predstavnik velike misli potpunog narodnog i državnog jedinstva, najvećim poštanjem i verom gleda u svetli lik svoga vladara, spremno da na poziv njegov ustane na obranu prava naroda i slobode! Jugoslovensko Sokolstvo prožeto harnošću do herojskih dela junaka, koji stopu po stopu rođene grudi oslobađahu od neprijatelja, a pod vodstvom našeg uzvišenog vladara, kliče na tom istorijskom tlu: da živi Kralj Aleksander I! Da živi rod i dom Karađorđevića!

2.

Bratu

T. G. MASARIKU

prezidentu čehoslovačke republike

PRAHA

Sa svoje VIII. glavne skupštine u Beogradu Jugoslovensko Sokolstvo, sećajući se Tvoje 78 godišnjice šalje Ti bratske pozdrave, spominjuć trajno Tvoje velike zasluge za jugoslovenski narod, ceneć visoko Tvoju borbu protiv ugnjetavača našeg naroda. Po Tebi, nas i bratski čehoslovački narod spajaju stotruke veze prošlosti i sadašnjosti, vezuje nas trajna i nepomućena ljubav. Tvojim radom i nastojanjem izgrađen je onaj veliki duševni koridor, koji nas združuje u jednu narazrešivu celinu. Mi Jugoslovenski Sokoli priznajući ovo veliko delo iskrenom zahvalnošću, kličemo da živi prezident čehoslovačke republike brat Masarik u kome Sokolstvu garancija za ostvarenje njegovih ideja i programa. Na zdar!

3.

ČESKOSLOVENSKA OBEC SOKOLSKA

PRAHA

Jugoslovensko Sokolstvo sabrano na svom osmom redovnom zboru a još uvek pod dojmom velebnih dana osmog svesokolskog sleta, šalje iskrene pozdrave jednakoj braći u idejama i radu, opetovano naglašujući da ostaje trajno i nepokolebivo uz staro uzajamno geslo: „Vernost za vernost!“ Na zdar! Zdravo!

ZWIAZEK SOKOLSTVA W POLSCE

VARŠAVA

Jugoslovensko Sokolstvo sabrano na svom osmom redovnom zboru u Beogradu baš na obletnicu dana kojeg je poljski Soko pre šestdeset godina savio svoje prvo gnezdo, radosna srca seća se tog jubileja uz želju, da poljsko Sokolstvo i u buduće cvate i raste na korist svoga naroda, Slavenstva i čovečanstva. Czołem! Zdravo!

SOJUZ RUSSKAGO SOKOLSTVA ZA GRANICEJ

PRAHA

Jugoslovensko Sokolstvo sa svog osmog zbora u Beogradu šalje bratske pozdrave bratskom savezu ruskog Sokolstva, tom nosiocu drevnih slavenskih tradicija i poborniku za vaskresenje velike Rusije, majke svih Slavena! Zdravo!

Pošto je predlog za odaslanje ovih brzojava bio prihvaćen oduševljenim odobravanjem, starosta je imenovao skupštinski biro i to: za pisničarima brata Vrhovca i sestru Benčinovu, zamenicima dra. Vídica i Stanu Flegara; overoviteljima zapisnika br. dr. Krejčega i Jak. Jesiha, tajnika br. dra. Fuxa, a zamenicima braću ing. M. Petrovića i Kosta Petrovića, blagajnika Čobla i zamenika R. Nišavića te skrušatorima braću: dra. M. Gradojevića, dra. Nikolu Mrvoša i Gjuru Brzakovića.

Ovacije čehoslovačkom Sokolstvu

Uz burne poklike i frenetičan pljesak ustao je sada zamenik staroste ČOS brat Vincenc Štěpanek, koji se zahvalio na pozdravu:

Draga braćo!

Donosim Vam srdačan pozdrav ČOS uz želju da bi Vaš rad doživio najveći uspeh. Mi čehoslovački Sokoli ne ćemo nikada zaboraviti Vaše sudelovanje na VIII. svesokolskom sletu, a naročito na onu pažnju koju ste posvetili našem naraštaju, darovav mu svoj barjak. Time ste pokazali veliku svoju ljubav do nas, a ujedno ste činom zasvedočili da smo jedno. I jesmo jedno! Ceo naš narod obuzet je jednom silnom željom, da što pre, što bolje, što iscrpnije upoznamo Vas, našu braću na jugu. Ja Vam donosim bratske pozdrave naših gora i dolova. Znajte da svaka duša čehoslovačka gaji istu misao — ljubav prema Vama. Na zdar! Zdravo!

I opet je dvoranom zaorio beskrajan pljesak od oduševljenja. Videlo se, kako se i mnogo oko prosuzilo kod sokolskih veterana.

Jednoglasan prihvrat izveštaja

Sad se imalo preći na pojedine izveštaje: tajnika, načelnika, blagajnika, gospodara, kao i na sve izveštaje odseka.

No tu je ustao starešina osječke župe brat ing. Mita Petrović i stavio predlog, da gledom na to, što su svi ti izveštaji pretresani delom u odsecima, a skupno na konferenci delegata, da se prime en bloc.

Taj je predlog bio odobravanjem prihvaćen, a prema tome i svi izveštaji saveznih funkcijonara, kako su bili izneseni u knjizi predloga i izveštaja za VIII. glavnu skupštinu JSS.

Zahvala brata Žakule

Za reč se tada prijavio brat Steva Žakula, koji je očito uzbuđen nad visokim sokolskim odlikovanjem, stupio pred skupštinu i toplim se rečima zahvalio na počasti, koju mu iskazalo Sokolstvo. U svom, sokolskim mislima i žarkim patriotizmom prožetom govoru, naglasio je kako svatko mora raditi za Sokolstvo. On je za Sokolstvo radio kao dete, a radit će i danas u staračkoj dobi, a onda je završio: »Da li je igra sudbine da to odlikovanje primam baš u Beogradu za koji sam radio kao bosanski Soko, za koji sam rado stradao, da bih dočekaao dan kad ćemo se naći svi ovde, zbratimljeni svi, od Soče do Vardara!«

Razume se da su bratu Stevi bile priređene srdačne ovacije, koje je on baš s obzirom na svoj rad u punoj meri zavredio.

Resolucija novinarskog sastanka

Nakon toga tajnik brat dr. Fux predlaže skupštini na prihvatanje rezoluciju sa sastanka novinara, a koja glasi:

»Sastanak sokolskih urednika i delegata župa JSS. na svome prvom sastanku obdržavanom u Beogradu dne 26. marta 1927. zaključuje:

I.

Unutar JSS osniva se »novinarski odsek«, koji kao sastavni deo celokupne organizacije Jugoslovenskog Sokolstva, ostaje u buduću kao stalna ustanova i imaće za zadatak da se brine oko unapređenja sokolske štampe bilo u kome pravcu.

Novinarski odsek sastoji se od svih urednika po starešinstvu JSS odobrenih sokolskih listova, proširen zastupnicima Saveznog starešinstva, Saveznog TO, i onih Saveznih odseka, koji su po prirodi svoga rada upućeni na uzajamnu usku saradnju.

Smernice rada ovog odseka, kao i provedba same organizacije udešava se naročitim pravilnikom, kojeg će do naredne sednice upravnog odbora JSS izraditi starešinstvo JSS.

II.

Svestan toga da je već danas velika potreba proširenja štampe JSS, a naročito proširenja glavnog Saveznog organa, *zaključuje, da unutar JSS mora da bude svako ono lice, koje obnoša čast odbornika ili člana starešinstva, bilo u Savezu, župi ili društvu, pretplatnikom »Sokolskog Glasnika«.*

III.

Osećajući potrebu tačnoga i jedinstvenog informiranja javnog mnjenja u našoj državi o našem Sokolstvu, *zaključuje, da se u krilu starešinstva JSS osnuje naročiti informacioni sokolski biro, koji udešava svoj rad prema potrebama Jugoslovenskog Sokolstva i intencijama Saveznog starešinstva. U organizacionom pogledu taj je biro sastavni deo novinarskog odseka JSS, pa se zato i delokrug njegovog rada imaće odrediti istim pravilnikom.*

IV.

Štampa Jugoslovenskog Sokolstva treba da registrira, a prema važnosti konkretnog slučaja i ocenjuje sva ona javna državna

pitanja i događaje, koji tangiraju cilj Sokolstva: da u duhu našeg pretka, demokratizma i socijalne pravednosti stvori viši kulturni tip jugoslovenskog čoveka kao sredstva za razvitak i ujedinjenje Slavenstva na putu do ujedinjenja čovečanstva.

Ova resolucija bila je po skupštini prihvaćena jednoglasno.

Nove naraštajske odore

Gledom na izveštaj odseka za odore izvestio je tajnik brat dr. Fux, *da je jednoglasno usvojena nova odora za naraštajke*, dok je nacrt odore za muški naraštaj povraćen odseku s nekim napomenama glede izmene, odnosno nadopune.

Socijalni odseci

Tajnik brat Fux podnaša skupštini nadalje na prihvrat resoluciju koju je na jučerašnjoj sednici prihvatio odsek za socijalno pitanje.

Resolucija glasi:

Polazeći sa stanovišta, da se ideje solidarnosti među sokolskim redovima što jače u život sprovedu i da se na taj način stvaraju i održavaju fizički, intelektualno i moralno zdrave i za rad sposobne jedinice, stavlja se u dužnost svima župama, da osnivanjem i organizovanjem socijalnih odseka u župi i u društvima stvore mogućnost za pružanje socijalne pomoći braći i sestrama u svima pravcima i u svima slučajevima, kad god se potreba ukaže.

I ova je resolucija jednoglasno prihvaćena. Prihvaćen je i pravilnik za osnivanje fonda brata dr. Ivana Oražena, koji stupa na snagu 1. januara 1928.

Izveštaj odseka za manjine

Sada prihvaća reč član starešinstva brat Joža Smertnik, koji u ime odseka za manjine podnaša sledeći izveštaj:

Slovenska mestopisna imena kao Semering — Severnik kod Beča i druga još nam danas pričaju kako je bilo prostrano zemljište Slovenaca, ali pričaju nam i to koliko je našeg naroda otuđeno. Tek iza god. 1860. naš se rod nacionalno probudio i upoznao opasnost, koja mu preti sa strane germanizacije. Od tada dalje ostale su naše nacionalne granice gotovo nepromenjene. Ali u sredi slovenskog zemljišta, u sredi slovenskog življa, tako rekuć u sredini našeg tela imali su Nemci svoje kule po varošima i trgovima. Trgovina, obrt, činovnici i škole bile su u rukama Nemaca. Iz ovih nemačkih tvrđava širila se germanizacija, kojoj su se Slovenci žilavo i sa velikim uspehom odupirali. *U boju protiv prodiranja Germanstva u prvom je redu bilo Sokolstvo*, koje imade za ovu dobu buđenja nacionalne svesti, nacionalnog vaspitavanja u duhu otpornosti, u duhu pozitivnog stvaranja, najveće zasluge.

Naša sadanja državna međa na severu, izuzev Koruške, prilično odgovara našoj nacionalnoj etnografskoj granici. Ali unutar ove međe ostale su i još danas postoje nemačke oaze — varoši. U ovim je krajevima još i danas gospodar Nemač kao gospodarski jači elemenat. Svi ovi krajevi nalaze se u blizini naše severne državne granice. Dok su god

oni u rukama naših neprijatelja, to za nas znači veliku pogibao. *U ovim su krajevima sokolska društva jedine organizacije, koje rade da se to stanje promeni, koje rade na pridignuću jugoslovenske državne svesti.*

I da ojačamo, da podupremo delo tih sokolskih društava osnovali smo kod našeg Saveza manjšinski odsek.

Razume se samo sobom da je naš delokrug rada određen i za krajeve, koji su mađarizirani, koji su van naših državnih granica i druguda, a o kojem radu iz shvatljivih razloga nije oportuno ovako javno govoriti.

Savez je priznao manjšinski značaj sledećim društvima:

1. Črna (78 člana, 9 članica) pod pokroviteljstvom župe Celje.
2. Mežica (22 člana, 10 članica) pod pokroviteljstvom župe Celje.
3. Prevalje (48 člana, 13 članica) pod pokroviteljstvom župe Novo Mesto.
4. Guštanj (25 člana, 11 članica) pod pokroviteljstvom župe Gorenjske.
5. Dravograd (41 člana, 24 članica) pod pokroviteljstvom župe Ljubljana.
6. Muta-Vuzenice (36 člana, 16 članica) pod pokroviteljstvom župe Ljubljana.
7. Marenberg-Vuhred (22 člana, 19 članica) pod pokroviteljstvom župe Maribor.
8. Murska Sobota (92 člana, 24 članica) pod pokroviteljstvom župe Zagreb.

Pokroviteljske župe ovako su izvršile svoju dužnost ove godine: *Celjska župa* dala je podršku društvu u Črni Din 500 i Mežici Din 500, za godinu 1925. i za god. 1926.

Novo Mesto za svoje društvo nije učinilo ništa.

Gorenjska župa je obilato podupirala svoje društvo: moralno i materijalno. Priredila je izlet u Guštanj, koji je imao veliki uspeh.

Maribor podupire svoja društva moralno i materijalno.

Ljubljana je svoja društva podupirala materijalno.

Zagreb za Mursku Subotu nije učinio ništa.

Ovom evo zgodom molim pokroviteljske župe, da se intenzivnije brinu za poverena društva.

U smislu zaključka lanjske skupštine uveli smo sokolsku marku. Neke župe pokazuju upravo zamerno razumevanje za manjšinsko delo, dok se u nekim župama niti ne opaža. Molim, da tekuće godine sve župe, sva društva sve svoje dopise biljeguju sa sokolskom markom. Efekt će biti velik, a naše manjšinsko delo imaće potrebnih materijalnih sredstava.

Tu imademo predlog saveznog starešinstva u tom pogledu, prihvatili ste ga, pa sada i ovaj zaključak sprovodajte.

Konačno mole da budu primljeni kao manjšinska društva:

Slovenjgradec 67 člana, 26 članica;

Beltinci 24 člana, 15 članica;

Gornja Radgona 36 člana, 51 članica.

Predlažem da im se molba uvaži i da im se za pokroviteljice odrede ove župe:

*Slovenjgradec župa Novi Sad;
Beltinci župa Tuzla;
Gornja Radgona župa Beograd.*

Ovaj izveštaj brata Smertnika bio je prihvaćen jednoglasno velikim odobravanjem.

Dalnji predlozi

Sada je brat tajnik u kratko izvestio o predlozima odbora JSS, kao i predlozima starešinstva JSS, pa su svi ovi prihvaćeni, dodatkom gledi sleta u Skoplju, da istom imaju sudelovati i one župe, koje nisu obavezane, sa delegacijom od dvadeset članova vežbača i deset članica vežbačica, a sama obaveznost da se još proširuje na župe Novi Sad i Osijek.

Savezni načelnik brat dr. Murnik podnašajući izveštaj sednice zbora župskih načelnika naglasio je veliku važnost saveznih prednjačkih tečaja i podnio predlog, da je svaka župa obavezna da pošalje u tečajeve barem jednog člana i jednu članicu.

Razumije se da su svi predlozi TO bili prihvaćeni jednoglasno.

Protiv pogona sokolskih radnika

Iza toga je na predlog osječke župe prihvaćen sledeći zaključak:

»Iz primljenih izveštaja funkcionara sokolskih društava konstatovano je, da je u mnogim, naročito u seoskim društvima, rad bilo ukočen, bilo sasvim utrnuo, zbog toga, što su vodeći funkcionari, većinom učitelji bez stvarne potrebe, a iz političkih razloga sa svojih mesta maknuti. Takav postupak vlasti smatra ova skupština direktnim atakom na Jugoslavensko Sokolstvo, koje je u svojoj borbi za narodno i državno jedinstvo, borbeno i nekompromisno, pa najenergičnije protestuje protiv tih nepravda i poziva starešinstvo JSS, da prikupi konkretne podatke i na nadležnom mestu ishodi reparacije proti svih neopravdanih i teških progona jugoslavenskih sokolskih radnika.

Glavna skupština konstatovala je zatim, da na periferiji u nacionalno ugroženim krajevima nedostaje javnih prosvetnih radnika uopšte, pa poziva JSS, da poradi na nadležnom mestu, kako bi se u te krajeve namestilo što više sokolskih radnika, naročito učitelja.

Izveštaj revizora

Kako je time bila iscrpljena i poslednja tačka dnevnoga reda, prihvatio je u ime revizijskog odbora reč brat M. Sterlekar, koji je izvestio, da su revizori pregledali knjige i sve račune i sve pronašli u najlepšem redu, pa predlaže pohvalu: gospodaru, blagajniku i knjigovodstvu, a starešinstvu apsolutorij.

Jednoglasno prihvaćeno.

Izbor novog starešinstva

Starosta objavljuje da sada treba preći na izbor novog starešinstva i upozoruje na pravila gledi propisa izvršenja ovog akta. Brat Mita Petrović predlaže, da se bira starešinstvo na podlozi kandidatske liste kako ju je sastavio kandidacijoni odbor i to sa aklamacijom.

Starosta br. Engelbert G angl; zamenici staroste br. dr. Lazar Car, br. Gjuro Paunković, br. Bogumil Kajzelj. Načelnik br. dr. Murnik Viktor;

načelnica Anuška Jug-Cigojeva; *zamenici načelnika* Stane Vidmar, Dragutin Sulce, Miroslav Vojinović; *zamenice načelnice* Ryškova, Ilićeva, Kaufmanova. *Predsednik prosvetnoga odbora* br. Josip Jeras.

Članovi starešinstva: br. dr. Srdjan Budisavljević, dr. Mirko Buić, Josip Čobal, Leo Franke, dr. Riko Fux, dr. Gustav Gregorin, dr. Fran Kandare, dr. Alija Košir, August Ludvik, Nande Marolt, Albert Poženel, Božo Račić, Josip Smertnik, Verij Švajgar, Franjo Zelenko, Tošo Živković.

Zamenici članova starešinstva: br. dr. Voja Besarović, Bojan Drenik, Ferdo Juvanec, Ivan Mešek, Ivan Milost, Kosta Petrović.

Revizori računa: br. Radiša Nišavić, Milan Sterlekar, Fran Sušnić.

Zamenici revizora: br. Josip Malenšek, Fran Medić.

Savezni sud: br. Janko Bleiweis, dr. P. Pestotnik, dr. Dinko Puc, dr. Janko Rupnik, dr. Dragotin Treo.

Zamenici: br. dr. Andrej Kuhar, Karel Pleiweis, dr. Milan Šubic.

Ovaj izbor starešinstva JSS bio je burno pozdravljen frenetičnim pljeskanjem i klicanjem svakom pojedinom bratu i sestri, kad bi se pročitalo njihovo ime.

Rad ruskog Sokolskog Saveza

Pošto se sleglo oduševljenje odobravanja nad izborom novog starešinstva, prihvatio je reč starosta ruskog Sokolstva u našoj državi brat Poljanski, koji je podnio sledeći izveštaj:

Braćo i sestre!

U ime Saveza Ruskog Sokolstva u inostranstvu pozdravljam bratsku skupštinu sa najboljim željama za napredak JSS, a na osnovu datog mi ovlašćenja od strane starešinstva pokrajinskog Saveza Ruskog Sokolstva u Kraljevini SHS, podnosim ovaj kratak izveštaj o opstanku i radu ruskog Sokolstva u Jugoslaviji.

Vama je poznato da Rusi članovi jugoslovenskih sokolskih društava, većinom su prikupljeni, u okviru datih nama prava, u ruske sokolske organizacije, koje stvaraju naš Pokrajinski Savez kao jedan važan deo Saveza Ruskog Sokolstva u inostranstvu.

U toku minule godine najviše se je radilo na konsolidaciji i organizaciji onih ruskih odseka i gnezda, koja već postoje od 1922. godine, ali sa odobrenjem od strane starešinstva JSS uredbe o Ruskom Sokolstvu u Kraljevini SHS stvorila su se i nova ruska gnezda inicijativom ruskih Sokola — članova jugoslavenskih sokolskih društava. Upravo reći ova uredba je uklonila mnoge teškoće u našem sokolskom radu te se opravdano smatra Starešinstvom SRS u inostranstvu kao važan događaj u našem životu.

Prema tome pre svega smatram za dužnost da zahvalim u ime starešinstva SRS kako starešinstvu JSS, tako i bratskoj skupštini, koja je ovu uredbu definitivno odobrila, na odobrenju iste.

Na dan 1. januara ov. god. u Jugoslaviji postoji 17 ruskih sokolskih organizacija sa ukupnim brojem članstva do 2000 braće i sestara. S obzirom na broj ruske emigracije u Kraljevini (do 30.000) ovaj broj članstva nije baš tako velik, kako bi trebalo da bude, ali sa gledišta da su prilike u kojima živi ruska emigracija dosta teške, te znatno sprečavaju *stupanje u Sokolstvo*, ovaj broj se može smatrati kao privremeno zadovoljavajući.

Sa druge pak strane i rusko sokolsko starešinstvo ne teži da vuče pod svaku cenu u rusko Sokolstvo što više članova, jer smatra da u doba organizacije važniji je kvalitet nego kvantitet, dok se stvori jedan dobar kadar ruskih Sokola, koji bi sprečio svaki pokušaj da se rusko Sokolstvo iskoristi kao stranačko sredstvo u borbi ruskih političkih stranaka.

Najveća pažnja starešinstva bila je obraćena na to, da se privuče u sokolske redove što više ruskog podmladka, naraštaja i dece i u ovome pogledu minula godina doprinela je pozitivne rezultate. Sve postojeće ruske škole u Kraljevini usvojile su sokolski sistem uzgoje; starešinstvo Saveza izvojevalo je poverenje svih školskih uprava te sada budnim okom prati njihov sokolski rad i potpomaže ih na svaki način. Porastao je i broj podmladka i dece kod ruskih odseka sokolskih društava u Zemunu, Beogradu i Zagrebu, dakle tamo gde su centri ruske emigracije u Kraljevini.

Kod većine ruskih odseka vežbe su se izvodile u sokolanama bratskih društava, a kod ruskih škola u školskim prostorijama. Pošto se je uvidelo da sa porastom odseka broj časova za vežbe postao je nedovoljan, a bratska društva, pored sviju želja, nisu mogla da dodele ruskim odsecima dopunske časove, starešinstvo je preporučilo da se ruski odseci postaraju sa uređenjem sopstvenih sokolana i to tako da ove sokolane mogu da posluže i bratskim društvima kao izraz naše zahvalnosti na bratskoj pomoći u početku organizacije.

Ova tačka u našem programu delimično je već ostvarena, pošto u toku minule godine uređene su tri ruske sokolane i to: sokolana ruskog odseka Sok. dr. u Zemunu, sokolana kadetske škole odnosno ruskog odseka u Goraždi i sokolana kadetske škole u Beloj Crkvi.

Sve te tri sokolane imaju potrebne sokolske sprave, a zemunska ruska sokolana pa čak i klavir. U toku iduće godine imaju se urediti sokolane ruskih odseka u Beogradu i u Zagrebu.

Koristim ovu priliku da javno zahvalim na bratskoj pomoći onim župama i društvima, koje su nas potpomogle u ovome poslu.

Pored ovoga rada na uređenju sopstvenih sokolana, što mi smatramo kao bitan uslov za napredak ruskog Sokolstva, radilo se i na uzajamnom zbliženju ruskih sokolskih organizacija rasejanih po celoj Kraljevini. U tu svrhu održana su dva kongresa delegata ruskih sokolskih organizacija u Jugoslaviji i to: u Pragu 3. jula p. g. prilikom VIII. sveslavenskog sokolskog sleta i u Beogradu 13.—14. novembra p. g. Na ovom drugom kongresu odobren je program rada za 1927. god. i sastavljen nacrt I. sleta ruskog Sokolstva u Jugoslaviji. Ovaj slet će se održati, razume se po odobrenju starešinstva JSS, kad budu finansijske prilike to dozvolile. Sad se radi na prikupljanju potrebnih sredstava, a pošto možemo da računamo samo na sopstvene snage, ovaj posao će zahtevati dosta vremena i napornog rada. Sa gledišta postojeće tehničke spremne na slet bi mogli da dovedemo do 1000 vežbača i vežbačica.

Radi propagande sokolske ideje kod ruske emigracije i da se vidi, da mi postojimo i radimo, sve ruske sokolske organizacije imale su javne istupe i priredbe. Da ne zloupotrebljujem Vašu pažnju neću prebrojavati u pojedinosti sve ove nastupe i priredbe, već ću napomenuti, da isti su se izrazili u sudelovanju u društvenim i župskim akademijama, poselima i javnim vežbama dotičnih jugoslovenskih društava i župskim

sletovima. Sa najvećim naporom radili su ruski odseci Sok. dr. u Beogradu i Zemunu, koji su priredili više specijalno ruskih akademija i posela.

Najznačajniji događaj u našem životu u minuloj godini bilo je naše učešće u VIII. svesokolskom sletu u Pragu u julu mesecu pr. god.

Zbog nedostatka u novčanim sredstvima mogli smo da dovedemo samo 100 vežbača i vežbačica, prosečno po jedno odeljenje od svakog ruskog odseka. Impozantna slika ovoga sleta proizvela je duboki utisak na našu omladinu i dala podstreka za svestan rad u duhu prave sokolske ideje.

Kao zaključak ovome mome izveštaju mogu da konstatujem, da naš skroman sokolski rad ipak ima već izvesnih pozitivnih rezultata: Sokolstvo je već opaženo ruskom emigracijom, ruske novine koje se štampaju skoro u svima prestonicama Europe, sve više i više pišu o ruskom Sokolstvu i o važnosti sokolske ideje za ruski narod. Na ovaj način sokolska ideja se širi kod ruske emigracije u inostranstvu i to nama uliva nadu, da neće sokolska ideja propasti kod ruskog naroda, i ako je Sokolstvo zabranjeno u Savezu Socijalističkih Sovjetskih Republika (bivša Rusija), jer ovde pod Vašom bratskom zaštitom, stvara se taj kadar ruskog Sokolstva, koji ima da uspostavi isto u Rusiji, čim budu prilike to dozvolile.

Zahvaljujući Vama na bratskoj pomoći, pozdravljam Vas, braćo i sestre sa našim sokolskim bratskim

Zdravo!

Ovaj izveštaj brata Poljanskog primljen je sa velikom simpatijom, pa su svi prisutni živo aklamirali prisutnu rusku sokolsku delegaciju, koja je očito bila dirnuta ovim toplim izljevom simpatija jugoslovenske braće.

Zaključna reč brata staroste

I time je bio dnevni red ove veličanstvene skupštine zaključen.

Sad je ustao savezni starosta brat G a n g l da održi svoju zaključnu reč. Progovorio je rečima, koje su ječale u dvorani, a koje su živo padale na srca sviju prisutnih.

Braćo i sestre!

Prilike su takove, da je preka potreba, da i mi svi, koji smo evo ovde sabrani na ovoj današnjoj skupštini, kažemo jasno i otvoreno: Mi smo najbolji saveznici naše slavne i hrabre vojske. Svesni smo i to vrlo dobro znademo da će zadnju reč u borbi govoriti mač naših jugoslovenskih vojnika i pesnica naših jugoslovenskih Sokola. (Burno odobravanje.)

Zaključujem VIII. glavnu skupštinu i pozivljam Vas, da se kao apostoli velike misli raspršite diljem naše zemlje kao pobornici za svete naše ideale. Velika nas čeka zadaća prihvatom zaključka za pokrajinski slet u Ljubljani prigodom otvorenja sokolskog Doma na Taboru. Na ovom sletu hoćemo pokazati da je sivi Soko moćniji od svih naših neprijatelja. Tražimo da iz svakog sokolskog srca buktu plamen ljubavi do domovine i naroda. Zato ustrajmo u revolucionarnom duhu na stvaranju novog pokolenja, da se Soko uspne na čelo celokupnog kulturnog čovečanstva. Podite braćo i sestre od kuće do kuće, propovedajte

od srea do srea i dižite te širite ideju Sokolstva. To je zapoved Vašeg staroste.

Glasnici sokolske misli budite iskreno pozdravljeni. Zdravo!

Ove reči brata staroste bile su popraćene živim odobravanjem i klicanjem, a delegati se u živom razgovoru u najugodnijem raspoloženju i pod dojmom poslednje zaključne reči brata staroste, počeli po malo razilaziti, a opet da ugrabe vremena, kako bi se spremili za neke daljnje dužnosti.

Sokolstvo u audijenci kod Kralja

Poznato je, kako se Nj. Vel. Kralj Aleksandar živo zanima za rad Sokolstva, pa je svakom zgodom pokazao veliku ljubav i naklonost do Jugoslovenskog Sokolstva.

Prigodom obdržavanja svoje glavne skupštine u Beogradu nije moglo Sokolstvo propustiti, a da se tom zgodom ne pokloni svome moćnom zaštitniku i dobrotvoru. Zato su se po podne tog dana u šest sati sabrali u dvoru svi članovi saveznog starešinstva i predstavnici svih župa JSS, da korporativno kao reprezentacija celokupnog članstva iskažu vladaru svoju duboku zahvalu i odanost, a da mu ujedno tom prigodom uruče krasno uvezanu spomenicu I. svesokolskog sleta god. 1922. u Ljubljani. Tačno u određeno vreme kralj je stupio u prijemnu dvoranu, gde su ga sabrani Sokoli i Sokolice pozdravili sa iskrenim »Zdravo!«

Starosta JSS brat E. Gangl u krasnom, kratkom govoru pozdravio je kralja, naglasio nameru Sokolstva, da se zahvali vladaru za svu naklonost i pažnju. Na to je uručio vladaru sletsku spomenicu, koju je kralj letimice sa zanimanjem pregledao. Kralj je na pojedine članove reprezentacije stavio mnoga pitanja, koja su pokazala, kako je temeljito informisan o prilikama i o radu Jug. Sokolstva. Sa velikim je zadovoljstvom primio do znanja zaključke glavne skupštine, dao si redom predstavi sve funkcijonare Saveza i delegate župa. Svakog od njih pitao je o stanju i razvoju Sokolstva u njihovim župama, a vanredan je pokazao interes za procvat Sokolstva u južnoj Srbiji i Crnoj Gori.

Po dovršenu razgovoru Kralj je izrazio svoje zadovoljstvo radom Sokolstva i izrazio nadu, da će organizacija učiniti sve, da se sokolska misao razvija što jače u svakom delu naše države.

Oduševljenim Zdravo poklicima oprostilo se Sokolstvo od vladara, koji je i ovom zgodom baš svojim zanimanjem za našu stvar, toliko oduševio Jugoslovensko Sokolstvo.

Svečano veče

Još je istog dana beogradska župa »Dušan Silni« u počast delegata JSS priredila uveče u 20 časova svečano sokolsko veče u sokolani društva Beograd I. I ne samo beogradsko Sokolstvo, već i predstavnici vojnih i civilnih vlasti, čehoslovački poslanik, admiral Prica u zastupstvu vladara, predstavnici raznih patriotskih udruženja i ogroman broj građanstva, do poslednjeg mesta napunili su veliku dvoranu i galerije Sokola I. Može se punim pravom kazati, da je ovo veče bila manifestacija svih Beogradana, što u svojoj sredini imaju kao goste predstavnike one nacionalne organizacije, kojoj je jedinstvo, sloboda i napredak naroda najviši cilj i najsvetiji zadatak.

Samo veće otvoreno je svečanom akademijom na kojoj je uvodno brat Stevo Zakula odeklamovao poznatu Šantićevu pesmu: Ko Bogovi lepi. Pojava starog borca Sokola, koji je baš tog dana bio odlikovan saveznom plaketom, izazvala je veliko oduševljenje, pa su bratu Stevi priredene srdačne ovacije. A zatim su sledile dvanaest tačaka rasporeda, kojeg su ispunili svojim nastupima bratska sokolska društva: Beograd-matica, Beograd I i Zemun. Izvedbe ovih društava pokazale su, da je rad u beogradskoj sokolskoj župi, a naročito u pomenutim društvima na visini svoje zadaće. Od sviju tačaka najveće udivljenje izazvale su kompozicije saveznog načelnika brata dra. Murnika »Turski marš« i »U boj«, pa su bratu dru. Murniku sa strane gledaoca priredene srdačne ovacije u živom odobravanju i klicanju: Živio Murnik!

O samoj izvedbi teško je govoriti. Jedna, kako druga, tako i poslednja tačka nastupa bile su izvedene najpreciznije. Braća, sestre, oba naraštaja i deca prikazala su određene vežbe sa mnogo spreme, efekta i veselja, pa je to sve još jače pridiglo celokupan divan dojam.

Posle programa razvila se igranka i slobodna zabava u svima prostorijama sokolane, gde su delegati Sokolstva ostali u ugodnom razgovoru sa znancima, braćom i prijateljima.

*

Tako je evo Jugoslovensko Sokolstvo dovršilo i provelo svoju ovogodišnju glavnu skupštinu. Ono je ozbiljnim i smišljenim radom baš na ovogodišnjoj skupštini dalje proširilo i učvrstilo svoju organizaciju, odredilo joj smernice rada za tri godine unapred, a ujedno pokazalo, da je u njega volje i energije, da će ono i znati i moći da taj rad sprovede na korist domovine i naroda.

*

Skupština je primila sledeće brzojavne pozdrave:

Prag (radio). Sklanime se hluboce pred pamatkuu padlych junaku.
Československa Obec Sokolska.

Mostar. Verujući u životnu snagu sokolske misli osećamo da će Sokolstvo uzburkati narodne snage, povesti ih jedinstvenom cilju i stupiti na čelo velikih pokreta koje narod očekuje težeći životu nacionalnih ideala, srećan po narod, Kralja i otadžbinu. Neka vam rad bude Zdravo!
Župa Aleksa Šantić.

Vukovar. Složan bratski i uspešan rad želi sa bratskim Zdravo!
Sokolsko društvo.

Ljubljana. U duhu s Vama, šaljem svoj braći iskrene pozdrave.
Zdravo! Kajzelj.

Sarajevo. Želim najbolji uspeh. Zdravo! Besarović.

Subotica. Želim srećan rad i pun uspeh skupštine. Zdravo!
Pera Lazarević.

Užice. Toplo pozdravljamo rad skupštine, želeći joj pun uspeh.
Zdravo! Jehlička-Grbićeva.

Ante Brozović.

Brat Ivan Bajželj — pedesetgodišnjak

Ovih dana doživio je jedan od redkih sokolskih radnika brat Ivan Bajželj, bivši podstarosta JSS, poznati sokolski pisac i sadanji urednik »Sokoliča«, pedesetgodišnjicu svoga života.

Nije glavno da je brat Bajželj doživio 50 godina života, već je udivljenja vredno, da je on taj život, osim one najranije dečje dobe, posvetio Sokolstvu.

Rodio se u Sv. Joštu, a prvu svoju mladost proživio je na divnim zelenim visoravnama Stražišča kod Kranja. I kao da je bistri gorenjski vazduh, divota prirode planinskog kraja, široki pogled na planine, delovao

Brat Ivan Bajželj

na njegovu dušu, da je već od rane dobi svoga života poprimio zdravo i moralno vaspitanje, telesnu jakost i fizičku odpornu silu.

Sve te odlike resile su ga i dalje kao mladića, kada je došao u Ljubljano, da onde svrši svoj studij za učiteljski poziv, kojeg je dovršio god. 1897. I kao svršenu učitelju prvo mu mesto bilo u Jesenicama, da kasnije preuzme mesto nastavnika gimnastike u Idriji. No on uvek željan sprema i znanja, težio je za potpunim savršenstvom, pa je doskora pošao u Beč, gde je god. 1905. sa odličnim uspehom svršio telovežbeni studij na bečkom univerzitetu.

Invazija tuđina i njega je prisilila, da ostavi svoju milu Idriju i da se god. 1920. preseli u Ljubljano, gde je ponajprije nastavnikom na gimnaziji, da kasnije pređe na realku, a onda postaje referentom za telesni

odgoj kod zdravstvenog odseka u Ljubljani. Godine 1922. i opet se vraća u školsku zgradu, pa preuzima mesto nastavnika gimnastike na ljubljanskoj učiteljskoj školi.

Karakternost, odrešitost, tvrda vera u rad i napredak, skromnost i nesebičnost glavne su odlike brata Bajželja. Zato je i on posvuda i od svakog visoko poštovan, dobar prijatelj, dobar drug, dobar brat.

I zato baš imade Sokolstvo mnogo razloga da se seti njegove pedesetgodišnjice.

Ljubav do čovečanstva i sopstvenog naroda ishodište je čitavog njegovog životnog zadatka.

Sav svoj život, čitavo svoje delo posvećuje vaspitanju omladine u školi, i van nje, u Sokolu i van njega u opštem društvenom životu. Nebrojena su njegova predavanja i nagovori omladini, u kojima ih bodri na rad, ustrajnost, na pripremu za život, k ljubavi do roditelja, porodice, vlastite grude i domovine.

Od god. 1920. uređuje naš omladinski list »Sokolič«.

Posle godine 1918. kada se jače počelo raditi na širenju i pridizanju sokolske literature, pero brata Bajželja popunjava prazninu naše telo vežbene i organizacione strane. Njegovi članci o anatomiji i fiziologiji u »Sokolskom Vestniku«, kog su od god. 1911.—14. izdavale udružene slovenske sokolske župe, imadu trajnu vaspitnu vrednost. God. 1919. preuzeo je uređivanje »Sokola«, kojeg je još za onda izdavalo slovensko Sokolstvo. Odlični su njegovi članci u »Učiteljskom Tovarišu«, »Sokolskom Glasniku«, »Sokolskom Vjesniku zagrebačke župe«, »Sokoliču«, sokolskim kalendarima, u »Našoj Radosti«, u sokolskoj rubrici »Jutra«. Iz češkog je preveo »vežbe za decu«, »vežbe na správmama«, priredio čehoslovački tehnički nazivoslovni rečnik i t. d.

Javan rad, tih, bez buke vazda mu je naročito drag i u njemu nalazi najveće zadovoljstvo.

Brate Ivane, spleo si lepo ukrašen venac svoga duševno bogatog života, kojim kročiš putem naprednog idealiste, često puta posut trnjem, ali tvoja je vera neslomiva, tvoj idealizam večno plamenit, jer vidiš da naše delo uspeva i napreduje i da su plodovi skupnog rada oko omladine sve bolji, sve jači.

Šta da jošte kažeš. Čitav niz saveta, konferenca, sastanaka, sednica, a u kojima on vazda živo učestvuje. Njegovo zdravo rasuđivanje, inicijativu i zauzetnost, nevidljivo, nečujno kriju toliki i toliki sokolski zapisnici. Bio je mnogo godina uzornim tajnikom Idrijske sokolske župe, a čitav niz godina vršio je važne funkcije u starešinstvu JSS. Zadnjih godina njegova spretna ruka vodi prosvetni rad ljubljanskog Sokola I.

I u tom radu opet je na svom mestu. Mrzi svaki isprazan govor, poznaje samo: predlog, zaključak, a onda rad.

Kakav je kao Soko, takav je i kao nastavnik. Po uzoru velikih čeških đачkih sletova, priredio je u poratnim vremenima dva velika telovežbena nastupa đastva, kao uzoran primer u kojim granicama imade da se kreće telesno vaspitanje, ako hoćemo da telovežbom postignemo uzor telesne lepote i plemenite misli bez svake rekordne surovosti.

I danas, gde brat Bajželj navršuje pedeset godina života, cela sokolska porodica poštovanjem gleda na njega, jer njegov je rad posvećen narodu.

Brate Bajželju budi nam zdrav i mlad, stupaj i dalje svojim ravnim životnim putem oštro i samosvesno i radom svojim svetli onima, kojima si svoj život posvetio!

P.

Prvi sokolski Savezni skijaški tečaj

Napokon! — uskliknuo je mnogi, kada je pročitao objavu TO našega Saveza, da priređuje skijaški tečaj. Napokon! — uskliknuo je zato, jer smo svi od srca želeli, da se ova krasna i zdrava panoga našeg sistema počne ozbiljno gajiti u našim društvima. I ako smo doduše malo dockano došli do ove spoznaje, to sada možemo očekivati brži i bolji razmah. TO Saveza predobio je za ovu panogu izvrsnog stručnjaka i organizatora

Polarnici Saveznog skijaškog tečaja

brata Rudolfa Badjuru. Njegove izvrsne sposobnosti su nam jamstvom, da će se skijaštvo u našem Sokolstvu naglo i sigurno razviti. Tečaj, koji je priredio Savezni TO, bio je prvi ove vrsti, za početak doduše slabo posećen, ali zato uspeši iznenađuju. To šta su braća, koja nikada pre nisu imala skije na nogama, polučili u vrlo kratko vreme, mnogo je, jer oni su svi nakon dovršenog tečaja skijali, kao najizvežbaniji stari skijaši. Njihova fraćpanatna izvežbanost najboljim je dokazom o vanredno dobroj učevoj metodi brata Badjure i potvrđuje našu davnu tvrdnju, da se vežbač sa sistematskim sokolskim vaspitanjem, igrajuć nauči svaku novu panogu telesnih vežbi. Brat Badjura, koji je iškolovao već toliko skijaša, pričao nam nakon tečaja, da je užitak vežbati našu braću, koja su pre svega disciplinovana, a u drugu ruku, tako gibki i snažni, da svaki novi pokret igrajuć svladavaju. Unatoč oštrom i napornom radu,

sledećeg dana nije se opažala nikakova umornost ili klonulost. Nadajmo se, da će do godine tečaj biti bolje posećen.

O utiscima, koje su polaznici tečaja poneli sa sobom, neka pričaju sami. Ali po izjavi pisca nemoguće je opisati sve lepote i doživljaje u tom gorskom kraljevstvu. Tko hoće da imađe tačnu sliku neka dođe sam, pa će videti krasote i užitke divne prirode.

U petak 21. januara mi Ljubljančani odvezli smo se jutarnjim vozom prama Hočam. Gusta magla prekrivala je belu prirodu, koja je željna očekivala trake toplog sunca. Oštro i brzo soptao je naš voz. Nadali smo se, da će nam se putem pridružiti braća iz drugih krajeva, ali na našu veliku žalost u Hočah smo sami izašli iz voza. Sneg je lagano počeo pršiti kad smo se zaputili smerom Marborske kuće. Put je bio blatan i težak, a naši pogledi znatiželjno su lutali po Pohorju. Nakon

Sokoli - skijaši Sokolskog društva na Bledu

dobrog sata pešačenja prispeli smo do podnožja, u selo Reka. Počeli smo se po malo uspinjati. Dolina nam još uvek ukazivala svoje crvenosivo jesenje lice. Proplanke i polja pokrivaio je tanak sloj snega, pa nas već počela hvatati zabrinutost, da li će ga biti dovoljno za deset dana. Kako nam je gusta magla sprečila svaki pogled, razvio se među nama živahan razgovor, koji nam kratio vreme. Šta smo se više uspinjali, to je bila deblja snežna odeća zemlje. Zimska priroda počela nam otkrivati svoje čare. Gledajući predivne zimske slike zaboravili smo na svaku umornost. Iz daljine doprlo je do nas veselo ijuškanje ljudi, koji su se jednako poput nas radovali beloј zimskoj prirodi. Jedan od tih glasova dopirao nam sve bliže i doskora nas na skijama pozdravio upravitelj Mariborske kuće. Požurili smo korake i ne potraje dugo, kad smo oko dva časa po podne ušli u naš privremeni zimski dom u kome smo našli

još jednog brata iz Maribora. Jedva da smo si po nešta utišali glad i žeđu, kad smo se odmah našli na snegu, da vidimo, kako će izgledati prvi naši koraci na skijama. Bilo je veselo i ništa teško. Vežbali smo sve do večera. Vratili smo se u kuću, gde nas opet pozdravio još jedan novo nadošli brat. Tekom subote i nedelje prispela su još trojica i tako se sabralo lepo odeljenje Sokola-skijaša. Iz Ljubljane: br. ing. Poženel Albert i Vrhovec Alojzij, iz Maribora: br. Mačus Franjo, Majer Franjo, Reš Makso; iz Murske Sobote: braća Hočevar Ćiril, Berlot Ante; iz Celja: Pah Fric. Broj polaznika nije nas zadovoljio i kud i kamo bilo bi veselije, da nas je bilo više. Nakon večere odmah smo se legli na počinak. Sledećeg dana u osam sati bili smo već na skijama i započeli vežbom. Prem smo svi bili početnici, iakoćom, prirođenom vežbaču, shvatili smo odmah svaku vežbu našeg učitelja. Kolena učinismo gibkima posebnim prostim vežbama na skijama, koje smo svako jutro vežbali pol sata. Brzo smo napredovali u čučnjevima, poklekima, poskokima i drugim osnovnim vežbama, pa smo za nekoliko dana izašli već na skijanje u teren izvan granica našeg vežbališta. Vežbali smo neumorno od 8 do pola dvanaest o podne i od pola dva do pola šest po podne. Nakon četiri dana tečaja upoznali smo se sa svima skijaškim vežbama i raznim zaprekama. U sredu 26. januara načinili smo dulji izlet na Rušku kuću (1250 m). Sad su nam kolena već bila gibkija, koraci dulji i gladi. Na grebenu Pohorja ugledali smo čudnovate prikaze, koje je načinilo obilje snega i bura. Jurili smo silno brzo po debelom snegu, a vrhovi drveća, zaviti u zimsku odeću, nekako nas čudnovato pozdravljahu. Vrhovi omorika caklili se u svom bisernom odsevu na suncu i divno menjali svoje boje. Svaki čas pružala nam se nova slika. Poput uzburkanog mora pružala nam se površina planina, a koju su sa svih strana okruživale visoke snežne piramide crnogoriče. Dug je bio put, a vreme opet tako kratko u tom divnom zimskom raju. Najveća nam radost beše put natrag, spram dolje. Dobro smo si opremili naše skije, da ne bi skijali prelazano. Zažviždala je žviždaljka našeg brata Badjure i u kratkim razmacima jedan za drugim otisnuli smo se natrag u dolinu. Jureć natrag nismo bili u mogućnosti da posmatramo divnu okolicu koja nas okruživala, jer smo jurili sve brže i brže, da nam je izmicao svaki pogled. Bio je to naš prvi izlet, pa ako i početnici, svi smo sretno prispeli do kuće, a da se nije desila ni najmanja nezgoda. Kasnije smo poleteli od Mariborske kuće do Sv. Bolfenka, da se učimo upravljati po šumi. Nakon večere imali smo dnevno teoretsku poduku brata Badjure, koji nam je tačno razložio sve, što mora da znade dobar skijaš. U Mariborskoj kući imali smo dobru opskrbu, a što je glavno jeftino. Upravitelj, sam oduševljen Soko, udovoljio je svakoj našoj želji, a ravni oko njegove kuće bile su kao stvorene za početne vežbe na skijama.

Brzo, na žalost prebrzo, prošli su dani i u utorak 1. februara tečaj se zaključio na opšte zadovoljstvo svih sudelujućih. A. Vc.

~~~~~ IZ STAREŠINSTVA JSS ~~~~~

Zahvala Nj. Vel. Kralja

Na brzojavni pozdrav JSS odaslan sa ovogodišnje redovite skupštine u Beogradu N. Vel. Kralju, starešinstvo Saveza primilo je od kr. dvorske kancelarije sledeći odgovor:

»Priyatno dirnut rodoljubivim izrazima odanosti podnesenim sa skupštine Jugoslavenskog Sokolskog Saveza u Beogradu, Nj. V. Kralj blagovoleo je narediti da se izjavi srdačna zahvalnost na tome,

Ministar Dvora

Janković,«

Poseta delegacije JSS kod predsednika beogradske opštine

26. marta do podne iza otkrića spomenploče palim Sokolima, delegacija starešinstva JSS od braće: starosta Gangl, načelnik dr. Mur-nik, podstarosta Paunković i tajnik dr. Fux učinili su posetu kod predsednika beogradske opštine dra Koste Kumanudia. Predsednik opštine primio je delegaciju najsrdačnije, izjavio svoju radost, da se Jugoslovensko Sokolstvo sakupilo u prestolnici i da je odlučilo da II. jugoslovenski švesokolski slet priredi u Beogradu, za koji je obećao najširu podporu grada i građanstva.

Lep primer pažnje

Starešinstvo JSS i delegati sokolskih župa na svom putu u Beograd na glavnu skupštinu, bili su ugodno iznenađeni od bratskih sokolskih društava u Sremskoj Mitrovici i Zemunu. Prvo društvo sa svojim članstvom dočekav. voz na stanici, srdačno je pozdravilo putujuću braću i svakom pojedincu izručilo po kiticu cveća, drugo društvo sa svojim starešinom bratom Živkovićem na čelu, jednako je dočekalo voz na zemunskoj stanici, pozdravilo starešinstvo i delegate. Većina braće i sestara dapače ušli su u sam voz i bili pratnjom do samog Beograda. Na toj pažnji neka bude bratskim društvima izražena bratska srdačna hvala.

Starešinstvo JSS.

Da se izbegne nesporazumu

Na sednici TO Saveza prihvaćen je zaključak, koji je sankcionisan po zboru župskih načelnika u Beogradu, a koji zaključak glasi:

Zapaženo je da neki istaknuti sokolski funkcionari, članovi tehničkih organa Jugoslovenskog Sokolstva, primaju se vidnih funkcija u organizacijama, koje izvesnim posebnim načinom vode skrb o odgoju dece.

Kako je i Sokolstva najveća briga odgoj dece i naraštaja, a Sokolstvo se u tom odgoju služi svima i najmodernijim tekovinama, koje su se u praksi pokazale svrsi shodnima, to je onda dužnost takovih funkcionara, da svoj rad razviju u Sokolstvu, a da ne deluju — na dve strane, jer to onda unaša zabunu u redove omladine, koja se u predmnevi, da gleda u svojim vodama ustaljene uzore, onda ne zna orijentirati ili se orijentira na štetu Sokolstva.

Tehnički odbor JSS.

Iz organizacije JSS

Na starešinstvo JSS stiglo je više upita, kako se imade obnašati jedno sokolstvo društvo, ako 1. član utemeljač stalno se preseli u drugo mesto; 2. za slučaj da član utemeljač ne će plaćati niti saveznog, niti župskog poreza; 3. kako uplaćuju poreze počasni članovi po starim pravilima.

Na sve ove upite odgovara organizacijski odsek JSS:

ad 1. Ako se član utemeljač stalno preseli drugamo, gde postoji sokolsko društvo, imade se kod tog društva *prijaviti kao novi član, a sa starim brojem katastra*, ako želi da u tom kraju sokolski deluje. Kao redovan član toga društva imade izvršavati i sve materijalne dužnosti; kao: plaćati članarinu, župski i savezni porez, tiskovni fond, građevni fond itd. Njegova prava kod predašnjeg društva time nisu pošvema prestala; čim se povрати natrag, njegov se predašnji odnos do društva automatski obnavlja. Do tada kod starog društva nema niti prava niti bilo kakovih dužnosti.

ad 2. Ako član utemeljač neće plaćati niti župskog niti saveznog poreza, tada ne izvršuje svojih dužnosti, koje su propisane za svakog redovitog člana. Član utemeljač je redoviti član, pa je utemeljiteljnom svotom uredio jednom za svagda samo društvenu članarinu, ali nipošto ostalih doprinosa. Utemeljiteljna svota uopšte imade biti tako visoka, da se od njenih kamata može podmirivati članarina. Ako takav član pod nikojim uslovima neće plaćati drugih doprinosa (poreze), imade ga društvo brisati, a utemeljiteljnu svotu povratiti, ako izjavi na izričiti upit, da na nju reflektira.

ad 3. Za počasne članove imade društvo podmiriti sve poreze iz svoje blagajne, jer je u njihovim zaslugama za društvo to samo po sebi shvatljivo.

Po sadanjim pravilima nema više počasnog članstva, niti počasnih funkcionara.

Nande Marolt,

predsednik organizacionog odseka.

Skupština Jugoslovenske Sokolske Matice

Poziv

na V. redovnu skupštinu JSM r. z. z. o. z., koja će se obdržavati 19. maja 1927 u 18. časova u prostorijama JSS, Narodni Dom, sa sledećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Izveštaj tajnika.
3. Izveštaj blagajnika.
4. Izveštaj revizora.
5. Eventualia.

Za slučaj da redovita skupština u zakazano doba nebi bila kadra da stvara zaključke, to će se glasom pravila pō časa iza toga obdržavati druga skupština, koja će moći da stvara pravovaljane zaključke bez obzira na broj prisutnih zadrugara. Zdravo!

Odbor.

Zabrana sudelovanja srednjoškolske omladine u društvenim funkcijama

Ministarstvo prosvete, odeljenje za srednju nastavu svojim rešenjem S. N. br. 4875, od 1. marta o. g. odredilo je:

U želji za što većim širenjem Sokolstva i telesnoga vaspitanja u narodu odobreno je školskoj omladini da se telesno vežba i vaspitava u sokolskim i sportskim organizacijama.

Po saznanju poveravaju se školskoj omladini po tim organizacijama često i takve funkcije koje su isključivo za zrele ljude. Ima i slučajeva da školska omladina učestvuje u glasanju i u rešavanju spornih pitanja na sednicama i na godišnjim skupštinama zajedno sa ostalim društvenim članovima iz građanskoga staleža i da se bira u društvene uprave.

Ovim se često i nehotično stvara stanje među školskom omladinom koje se kosi sa pedagoškim i školskim načelima vaspitanja.

Da se u buduće ne dešavaju takvi slučajevi i da školska omladina bude pošteđena ovakog sličnog uticaja Gospodin Ministar Prosvete odlukom svojom S. N. br. 4875, od 28. februara 1927. god. zabranio je školskoj omladini svako aktivno sudelovanje u gore spomenutim funkcijama odnosno radu.

Učestvovanje školske omladine u gore imenovanim organizacijama, a u koliko se to odnosi na korisno i vaspitno telesno vežbanje, Gospodin Ministar odobrio je i dalje.

Jedna satisfakcija

Ljubljanski »Slovenec« od 16. marta o. g. pod naslovom »Sokolstvo« donosi:

»U svojim članicima »Jutru na odgovor« dne 23. oktobra 1926. br. 243 i dne 31. oktobra 1926. br. 350 pod naslovom »Strossmayerov spomenik« predbacili smo Sokolima, da su na Bledu gnojnicom polevali češke i slovenske Orlove, pa onda predbacili Sokolstvu, da je protukršćansko i protuversko. Kako iz resolucija zagrebačkog Sokolskog Sabora iz god. 1924. sledi, da su ta sva predbacivanja redom *neosnovana*, to ih, kao i one glede događaja na Bledu, *ovime lojalno opozivljemo.*«

Uredništvo »Slovenca«.

Počast čehoslovačke braće palim Sokolima

Ovogodišnjoj našoj skupštini JSS u Beogradu prisustvovali su kao delegati ČOS braća Vincenc Štěpanek i Bogumil Havel. Kao uvek, čehoslovačka braća i ovaj puta su iskazala doličnu poštu našim nacionalnim svetinjama i to ovaj puta na način, da su u dvorani Sokola-matica na novu spomenploču u ime ČOS položili lep lovor venac sa trakama u čehoslovačkim bojama i prigodnim napisom. Ovom aktu pažnje i pijeteta čehoslovačke braće u samoj sokolani, prisustvovao je velik broj članstva, koga se taj gest ugodno dojmio.

L. sednica starešinstva JSS 14. marta 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Fux, Franke, Gregorin, Jeras, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Smertnik. Ispričani: Kajzelj, Murnik, Račić, Svajgar, Zelenko. — Brat starosta seća se preminulog brata Voji-

slava Vuksana, staroste sokolskog društva u Pakracu, koji si stekao velikih zasluga u vlastitom društvu, kao i sa osnivanjem novih društava u okolici Pakraca. Pokliku: »Slava njegovom spomenu!« priključuju se svi prisutni ustajući. — Dalje izveštava brat starosta, da je u ime starešinstva prisustvovao proslavi brata Bajželja (50-godišnjica), koja se obdržavala na Taboru. U znak priznanja za njegove velike zasluge za Sokolstvo uručio mu uvezanu Spomenicu, šta se prima do znanja. — Raspravlja se u kome obliku da se izdaju izveštaji za glavnu godišnju saveznu skupštinu. Zaključuje se da se izveštaji objave u »Glasniku«, koji će izaći kao dvobroj 5. i 6. — Tajnik brat dr. Fux izveštava: župe Novi Sad i Split pozdravljaju starešinstvo Saveza sa svojih skupština. Zaključuje se pismeno za hvaliti. — Putem prosvetnog odeljenja kod ljubljanske oblasti stigao je izveštaj ministarstva prosvete, kojim se javlja, da je naše knjige odstupilo referentu Momiru Korunoviću. — Župe Novo mesto, Maribor i Split prijavljuju nova starešinstva. — Društvo Sombor moli da bi savezni delegat prisustvovao sletu novosadske župe u Somboru. — Župa beogradska javlja, da je dozvoljena polovica vožnje za glavnu skupštinu u Beogradu. — Sokolska župa Split javlja da je svoj naziv upotpunila u naziv: »Sokolska župa vojvode Hrvoje u Splitu«. — Župa Osijek prijavljuje novo društvo u Belom Manastiru. — Župa Banjaluka prijavljuje osnatak novog društva u Cazini. — Župa Sarajevo primila je nova društva: Goražda i Hojnic, što se privremeno t. j. do odborske sednice prima do znanja. — Brat Badiura poklonio je saveznoj knjižnici svoju knjigu »Smučar« (skijaš). — Konačno brat tajnik čita predloge za glavnu skupštinu: Predlog župe Osijek u stvari intervencije radi premeštavanja učiteljstva predložit će se skupštini, pošto su sve dosadanje savezne pritužbe bile bezuspešne. — Predlog župe Banjaluka, da poslovna godina započinje sa 1. IX. u godini, a dovršava sa 31. VIII. dojučer godine odstupa se organizacijom odseku. — Predlog župe Zagreb da Savez izda diplome za sva društva bez teksta, odstupa se gospodarskom odseku. — Predlog župe Tuzla, da se umesto čiste dobiti na sokolski dan 1. XII. uvedu papirnate značke, predložit će se skupštini na odobrenje. — Brat Smertnik izveštava o toku glavne skupštine mariborske župe, kojoj je prisustvovao kao savezni delegat. Dalje izveštava da se obdržavala sednica odseka za manjine, kojoj su sudelovali svi zastupnici manjinski. — Brat Čobal izveštava nadopunom na informacije brata Franketa u zadnjoj sednici, da su svi odseci od proračunom predviđene svote Din 422.130 za god. 1926. izrabili samo Din 296.000 i time uštedili punih 31%, a osim toga tumači i neke stavke u bilanci. Nadalje pita starešinstvo da li će ustrajati kod toga, da se pojedinim župama, koje nisu platile porez, crta toliko delegata koliko otpada na neuplaćeni iznos za god. 1926. — Zaključak: predlog će se izneti na predkonferencu delegata. — S obzirom na okolnost da je ova sednica poslednja, to se kao predsednik gospodarskog odseka zahvaljuje članovima toga odseka na saradnji. Konstatuje da ide u prvom redu hvala glede postignute sanacije Saveza bratu Turku, koji je prvi izašao sa odnosnim nacrtom, kojeg je i sam referent usvojio i do skrajnosti konsekventno provadao. Dakle činjenica, da je ovaj sanacijski nacrt bio ispravan, neka bude bratu Turku velika zadovoljština. — Kako je poznato sanaciji su najviše pripomogli novčani zavodi sa kojima su vodili pregovore braća Smertnik i Kajzelj. Predlaže

da se i toj braći izreče puno priznanje i zahvala starešinstva, a to da se u zapisniku konstatuje. — Brat dr. Fux nadopunjuje predlog brata gospodara time, da isto predlaže i za brata Čobala, kome ide u prvom redu priznanje za saniranje saveznih finansija. Predlozima brata Čobala i dra. Fuxa priključuju se odobravanjem svi prisutni. — Pravni referent brat dr. Kandare izveštava, da je zaključio sa zastupnikom »Slovenca« drom. Brejem nagodbu. Troškove naše tužbe nosi »Slovenec« i objavit će odgovarajuću izjavu, koje tekst prepušta se bratu Kandareu. — Interno.

LI. sednica starešinstva JSS 21. marta 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Murnik, Poženel, Švajgar, Zelenko. Ispričan: Smertnik. — Na predlog brata staroste zaključuje se da će Savez položiti vence sa trakama i odgovarajućim napisom na spomenploču palih Sokola, kao i na grob pokojnog brata dra. Otokara Rybača. — Poziv novinara na Saveznu skupštinu odobrava se. — Brat starešina izveštava da bratska ČOS namerava u svom glasilu, u broju, koji će izaći uoči otvorenja škole Slavensko Sokolstvo, doneti slike iz sedišta sokolskih Saveza. Predlog da se u tu svrhu dadu slikati savezne prostorije i Narodni dom odobrava se. — Tajnik brat Fux izveštava, da župa Reka na Sušaku moli, da se na skupštini predloži, da se pokrajinski slet u Ljubljani preloži za nekoliko dana. Zaključak: Molba se odstupa ljubljanskom Sokolu I, da dađe svoje mnenje. — Glede filma VIII. svesokolskog sleta u Pragu predlaže brat tajnik da JSS ovu prigodu upotrebi za poboljšanje svoga finansijskog stanja, naime u svojoj posvemašnjoj režiji. Nakon odluke debate u kojoj sudeluju braća: Franke, Jeras, Švajgar i Košir prima se predlog brata Košira, da se čitava stvar odstupa gospodarskom odelu, koji neka sve to temeljito raspravi i donese konkretne predloge. — Brat Kajzelj izveštava da traži Češka industrijalna banka $\frac{2}{3}$ pokrića beskamatnog zajma, kojeg je pozajmila putem sindikata. Glasom zaključka toj banci pripada još samo Din 6250. Predlaže da se ova svota isplati. Prihvaćeno. — S obzirom na to da brat Capuder još uvek upotrebljava stare cenike na kojima nosi oznaku kao Savezni nusdobavljač, zaključuje se, da se od brata Capudera zatraži, da taj naslov imade brisati iz svojih cenika, a u »Glasniku« će se ponovno objaviti, da ova tvrtka nije više savezni nusdobavljač. — Interno.

I. sednica starešinstva JSS 6. aprila 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Drenik, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Juvanec, Kajzelj, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Mešek, Milost, Murnik, Poženel, Smertnik, Švajgar. Ispričani: Račić, Vidmar, Zelenko. — Brat starosta otvara sednicu sa sledećim govorom:

Braćo!

Otvaram prvu sednicu starešinstva, kojeg je VIII. glavna skupština JSS 27. marta o. g. jednoglasno izabrala. Ova činjenica dokazom nam jest, da naše članstvo imade u nas potpuno poverenje, šta svatko od nas smatra velikim odlikovanjem, a šta opet neka bude svakome od nas časnim podstrekom, da savesnim izvršavanjem svih dužnosti, koje smo prihvatom izbora dragovoljno preuzeli na sebe, pokažemo se vrednima toga poverenja.

O tome ne sumnjam. A sad dužnost mi je, da kod otvorenja ove sednice pozdravim braću, koji ste već prošle poslovne godine bili članovi starešinstva i koji ste doista ozbiljno radili na tome, da ste po svojoj najboljoj svesti i savesti preuzete zadaće tačno ispunjali. Glavna skupština dala Vam je odrešnicu, čime nam je naša pretpostavljena instanca dala priznanje i odobrenje našem radu, koji je bio prošle godine dovršen i posvećen napredku našega Saveza. Vi svi ste prokušani sokolski radnici, koji subjektivno pravilno tumačite sokolsko geslo »Ni koristi — ni slave!«, koji žrtvovanjem svojih moralnih i materijalnih sila i sredstava doprinášate veliku dobit našem Sokolstvu i pletete mu venac slave. Rad Vas sviju na tvrdom tlu produbio je temelje naše organizacije, koja se tehnički, idejno i gospodarski ojačala tako, da će buduće delo biti laglje i uspešnije, ako ćete ga nastaviti u smernicama prošle godine t. j. štednjom i koncentracijom sviju sila i sredstava u homogeni, rada željan i promišljeni centar, odakle neka izviru struje zdravlja, veselja, napredka, smišljenosti i opreznosti u sve naše jedinice. Iz zdravog, vazda mladog i sokolskimi ideali do dna napunjenog sreća neka se raspliću žile svežih životnih sokova po čitavom telu jugoslovenskog Sokolstva, kako će s njime i po njemu verom u vlastitu snagu čitav naš narod biti potaknut na stalno stvaranje i razvoj, a po njemu na trajan i svestrani napredak.

Zalim da u tom kolu starih članova starešinstva ne vidim brata Vilka Turka, koji je otklonio ponovni izbor s razloga posebnog značaja, koji se moraju uvažiti, ali koji nam time nije odkazao svoju bratsku pomoć, kada ćemo ju god ustrebat. Brat Turk je svojom gospodarskom spremom i rasuđivanjem te krepkom i neslomivom voljom proveo i k ugodnom rezultatu priveo sanaciju naših finansija, pa nas time oslobodio najtežeg tereta. Kako ga ne mogu ovde pozdraviti, to mu se s ovog mesta bratski zahvaljujem za sve, šta je trajno dobra učinio i stvorio za naš Savez.

Pozdravljam braću koji su sada po prvi puta izabrani u starešinstvo, bilo kao njegovi članovi, bilo kao zamenici! Pozivljam Vas da jedni i drugi redovito sudelujete sednicama, da se šta pre upoznate s našim zadaćama i da se čvrsto prihvatite Vaših poslova. Niste stranci u svetom hramu sokolske misli, već je Vaše sudelovanje iz užih krugova društava i župa prenešeno na širu bazu i na veće područje rada, odakle nam se otvaraju širi vidici po čitavom nastojanju našeg Jugoslovenskog Sokolstva posebice, a Slavenskog Sokolstva općenito. Pošto iz dan u dan sve više upoznajemo apsolutnu potrebu sokolske organizacije za fizičko i moralno zdravlje našega naroda, pošto se sami ovom spoznajom upotpunjavamo u sokolskim vrlinama i krepostima, postajemo sve više svesni velike odgovornosti, koja je usko vezana našim radom i koja nam olakšava težinu zadaća, jer ih smatramo sastavnim delom naše nacionalne i državne svesti, pa nas je proželo osvedočenje, da moramo raditi za ideale, koji su nam sveti, i za ciljeve, koji nam pokazuju put iz niskosti strasti, zabluda i ovisnosti u visine državne, umne i kulturne slobode!

Medu nama neka vlada duh sokolskog bratstva, ta čvrsta veza medu svima tisućama, kojima je Sokolstvo skupna vlasnost, a njegov napredak zajednička zadaća! Sokolsko bratstvo neka bude regulatorom raspaljenih osećaja, neka bude ulje svakoj rani, neka bude obuzdavateljem strasti i zabuna, neka bude naš trajni i verni saveznik i pratilac, kada ćemo

biti suci izvršenim delima i kada ćemo izneti nove zahteve i nove zadaće. Među nama neka vlada poverenje, iskrenost, poštovanje svakog mišljenja i uverenja, da je sve, šta hoće pojedinac, namenjeno dobrobiti celokupnosti. Ovakova harmonija osećaja, želja, nastojanja i rada sviju neka provejava ove prostorije, pa ćemo se svi voleti i svi ćemo s radošću raditi za dobrobit sviju. Oči sviju uprte su u nas! Ne smućujmo ničiji pogled, ne odlažimo nijednog dela koje se daje izvesti! Strogi u svemu budimo najstroži sami sa sobom! U radu se prekalimo. U tom smislu svakog od Vas bratski pozdravljam! Zdravo!

Konačno se brat starosta seća pokojnog brata dra. Gaje Bulata, bivšeg starešine sokolske župe Vojvode Hrvoja i društva u Splitu. Svi prisutni obećaju stojeć sačuvati pokojnog brata u najsvetijem spomenu.

Starešinstvo se konstituisalo ovako:

Brat Engelbert Gangl, starosta JSS.

„ Bogumil Kajzelj, zamenik staroste.

„ dr. Lazar Car, zamenik staroste.

„ Gjuro Paunković, zamenik staroste.

„ dr. Viktor Murnik, načelnik JSS.

„ Stane Vidmar, podnačelnik.

„ Dragutin Šulce, podnačelnik.

„ Miroslav Vojinović, podnačelnik.

Sestra Anuška Jug-Cigojeva, načelnica.

„ Mica Ryskova, podnačelnica.

„ Dana Ilićeva, podnačelnica.

„ Gjurgjica Kaufmanova, podnačelnica.

Brat Josip Jeras, predsednik prosvetnog odbora.

„ dr. Srdjan Budisavljević.

„ dr. Mirko Buić.

„ Josip Čobal, predsednik gospodarskog odseka i referent za američko Sokolstvo.

„ Leo Franke, referent za knjigovodstvo.

„ dr. Riko Fux, tajnik.

„ dr. Gustav Gregorin.

„ dr. Fran Kandare, pravni referent i predsednik organizacionog odseka.

„ dr. Alija Košir, predsednik zdravstvenog odseka.

„ August Ludvik, predsednik železničkog odseka.

„ Nande Marolt, predsednik odseka Fond za nezgode.

„ Ivan Mešek, blagajnik.

„ Janko Milost, predsednik statističkog odseka.

„ ing. Albert Poženel, arhivar.

„ Božo Račić, predsednik umetničkog odseka.

„ Josip Smertnik, predsednik manjšinskog odseka.

„ Verij Švajgar.

„ ing. Zelenko Fran, predsednik građevnog odseka.

„ Tošo Živković.

„ Ferdo Juvanec, knjižničar.

„ Bojan Drenik, savezni barjaktar.

„ Kosta Petrović.

Glede knjižnice se razvila podulja debata, kojoj osim referenta brata Marolta učestvuju braća Čobal, Murnik, Kandare, Košir, Fux i starosta. Zaključak: Brat Ferdo Juvanec je za knjižnicu odgovoran spram starešinstva, a da će se moći pozajmiti knjige u svako vreme, to mu se kao zamenici dodeluju br. Verhovec i Simončič. — Na predlog brata dra. Fuxa u redakcionij odsek ulaze braća: starosta Gangl, načelnik dr. Murnik, predsednik prosvetnog odbora Jeras, Juvanec, tajnik dr. Fux i Švajgar. — Brat starosta apelira na predsednike pojedinih odsaka i odbora, da se kod njihovog sastava obaziru više na braću van starešinstva. — Poziv starešinstva na V. pokrajinski slet u Ljubljani odobrava se. — Načelnik br. Murnik predlaže da se gledom na prednjački tečaj za vreme od 19. IV. do 14. V. 1927 i za najbolje vežbače od 1. V. do 8. V. pošalju odnosne okružnice posebice na svako društvo i župu. Primljeno. Radi prehrane sudionika pobrinut će se GO, a za nastambo brat starosta. — Za slučaj da sa budućim brojem »Glasnika« ne izađe »Prednjak« tada se tome broju imade priložiti poseban list sa ispravicima vežbi sa lopticama. — Tajnik čita program prve škole Slavenskog Sokolstva. Glede predavača prima se predlog brata dra. Fuxa, da iz finacijskih razloga zastupaju JSS samo braća starosta i načelnik, koji će u ime braće Jerasa, Švajgara i Marolta u školi podneti njihove referate. — Za slet chicaške sokolske župe u Chicagu vlada velik interes i javilo se više učesnika koji su molili za informacije. Predlog brata dra. Fuxa da starešinstvo poduzme shodne korake glede sniženja vožnje odobrava se. — Na predlog brata staroste redaktorom sokolskog kalendara za god. 1928. određuje se brat Švajgar. — Pravni referent brat dr. Kandare izveštava da je primio dva isključenja bez istražnih spisa i zapisnika. Njegov predlog da se dopisi odbijaju i zatraži popuna zapisnika, prihvaća se. — Protiv glavnog urednika lista »Novine« u Prekomurju podneti će se tužba radi članka u kome predbacuje Sokolstvu »bezverstvo«. — Interno.

Odgođa škole Slavenskog Sokolstva

Na želju braće Poljaka škola Slavenskog Sokolstva *prelaže se na vreme od 22. do 29. maja o. g.* u Tyršovom Domu u Pragu. Sve ostale dispozicije ostaju iste kao i do sada. Želi li tko od braće ili sestara da sudeluje u toj školi, neka pošalje prijavu svog učestvovanja na starešinstvo JSS najkasnije do 1. maja o. g. *Starešinstvo JSS.*

SOKOLSKA ŠTAMPA

»Sokolič« br. 3. Izašao je treći ovogodišnji broj »Sokoliča« i s radošću moramo konstatovati, da što dalje, to sadržinom i opremom bolje napreduje. Baš ovogodišnja probna sadržina diže ga sve više, pa nema sumnje, da će uz propagandu naših prednjačkih zborova, postati najrađe čitaniji list naših naraštajaca. U tom broju Ljubomir Kokić uvodno piše »Zašto idem u Soko?«, dok Vladimir K. u članci »Domovina je naša« pruža lepu patriotsku crticu. Hajrudin Čurić razmišlja o tome »Šta nas čeka?« i kako treba da se spremimo za životnu borbu. Redaktor pako Bajželj, stari praktikus, u pomno pisanom članku »Kako skrbim za svoje telo?« govori o velikim blagodatima sokolskog telesnog odgoja, dok Ante Brozović donosi jedan zgodan prikaz »U sokolani« (prizor

iz sokolane na naraštajskom času) koji će dobro doći raznim društvima za popunjavanje programnih tačaka na raznim sokolskim priredbama. Niko Došenović iznosi pesmicu »Dani grozota«, a Niko piše lepu crticu »Dva druga z juga«. Sadržina zaključena je pesmicom »Proleće Sokolstva« i rubrikom »Dopisi« te »Glasnik«. Dakle vidi se divna probrana sadržina, koja je kadra da odgojno deluje na naš naraštaj. Ovaj je broj najbolja preporuka za opštu vrednost lista, pa je isti i dalje usčuvao svoj dobar glas.

—ab.

»*Naša Radost*« br. 3. i 4. Pred nama su dva poslednja broja »Naše Radosti« za mesec mart i april. Pregledali smo im sadržinu i nama je prošlo veliko zadovoljstvo, jer smo morali konstatovati, da je njihova sadržina i po kvaliteti i kvantiteti donesenog materijala odlična, podesna da u pravom sokolsko-vaspitnom smislu deluje na našu sokolsku decu. Ta već poznata nam imena sokolskih pisaca: Albina Čebulara, Igora Višdica, samog urednika Bajželja, jamstvom su, da nam pružaju od svega dobrog najbolje. No na nama je da sada to dobro seme posejemo na plodnu njivu, da te dobre odgojne reči raširimo među redove dece, kako bi oni mogli da čitaju »Našu Radost« uhvate dobre korjene i još bolju spoznaju Sokolstva. List to zavređuje, a jakom propagandom na njegovom proširenju postignut će se cilj za kojim smo išli, kad smo taj list za naše sokolske poletarce osnivali.

—ab.

»*Sokol na Jadranu*« br. 3. Primili smo 3. broj lista »Sokol na Jadranu«. Kao organ splitske župe uvodno se setio toplim nekrologom pokojnog brata dra. Gaje Bulata. Odmah iza ovog članka sledi drugi od brata Josipa Boka iz Sinja: »Hranit ćemo ptiće Sokoliće«. I pravo je da je ovaj članak donesen, jer teško, da bi ikoje štivo dalo sokolskom naraštaju lepšeg i snažnijeg podstreka k ustrajnosti u sadanjim pripravama za velike dane, koji su približuju, kako to i s pravom zapaža samo uredništvo. Sledi opis godišnje splitske sokolske župe, pa sličan izveštaj šibensko-zadarske župe, nastavak rasprave o »Plivanju«, i proste vežbe za stariju braću, dok celu sadržinu zaključuju razne vesti. Mi kao uvek do sada radujemo se napredku ovog lista, pa ga i ovom zgodom preporučamo pažnji i čitanju našeg Sokolstva.

—ab.

Šaljite sve svoje edicije na adresu urednika: brat Ante Brozović, Zagreb, Nova Ves 23.

~~~~~ IZ ŽUPA ~~~~~

Dr. GAJO BULAT

Dne 22. III. upravo u času kada je hteo ući u voz, da odputuje u Beograd kao delegat župe Vojvode Hrvoje na glavnu godišnju skupštinu JSS, nenadano je preminuo u Splitu brat dr. Gajo Bulat, jedna od najizrazitijih sokolskih ličnosti u Dalmaciji, neustrašivi borac u gigantskoj borbi za nacijsonalni preporod rođenog mu grada, neslomivi i otvoreni pobornik nacijsonalnog jedinstva i oslobodilačkih težnja za konačnim ujedinenjem. Tu on nije poznavao ni skrupula ni straha, dapače to svoje mišljenje otvoreno zastupa i onda, kada je naš narod za vreme poslednjeg

svetskog rata bio izložen teškim i krvavim kušnjama i proganjanjima sa strane Austrije.

U predratno doba, kada je Sokolstvo bilo žarište oslobodilačkih težnja, a Soko u Splitu jedan od najvatrenijih centara, brat dr. Gajo Bulat, župski starešina župe Vojvode Hrvoje u Splitu god. 1910., prigodom onog velikog i značajnog sleta te godine, ovako pozdravlja, načelnika grada, dr. V. Mihaljevića.

»Načelniče grada Splita! Pretstavljam Ti Hrvojinu župu, sokolska društva srednje Dalmacije. Mlada ova četa, prvi put na okupu, htela je

Dr. Gajo Bulat

da pozdravi pre svega grad, komu je Hrvoje bio herceg — taj srednjovečni velikaš, o kojem je historik F. Šišić rekao, da mu je ime slavno i trajno najviše zato, što je bio u potpunom smislu pravi i verni predstavnik moćne i neslomive otporne snage mukotrpnog i prostodušnog hrvatskog naroda. Nadošla druga vremena: mesto onih oligarha što bolje što loše sreće, tu otpornu snagu pretstavlja sam narod, odkada su čovečja prava proglašena i nacionalna ideja obavila narodnu psihu. Evo, ovi mladi Sokolovi poletne duše i junačkih mišica, nosioci su čiste ideje, koja u Sokol-

stvu prima svoj kristalni oblik. Načelnice grada Splita, onog grada, koji u teznjama za narodnim jedinstvom bio je uvek među prvima, primi sokolski pozdrav župe Vojvode Hrvoje.

A na sokolskom banketu, među ostalim, osobito pa pozdravlja »Dušana Silnog«, koji je doprineo sjaju sleta, naglasuje, da bez srpske braće nebi ovo slavlje bilo potpuno ni slavensko.

Početak god. 1918., dakle još za vreme rata, u splitskom dnevniku »Novo Doba« brat dr. Gajo Bulat u članku »Glas Sokola« ovako poziva sokolsku braću na okup:

»Nadošao je Orkan i raspršio sokolska jata. Ideja je ipak ostala i nije izčezla unatoč tome, što se dogodilo: ostao je glas raspršenog Sokolstva. A sada treba, da taj glas narodne svesti ne bude glas onoga, koji vapi u pustinji; treba da se sve, što nije okuženo, okupi, treba da razvijemo redove na jednoj fronti, prožeti jedino mišlju: spas naše rase — i ništa drugo.«

A dne 30. oktobra 1918, kao predsednik »Narodnog Veća« u Splitu sa balkona općinskog doma, držeći od zanosu i uzbuđenja, javlja oduševljenim Splitsanima: »da smo sada slobodni i gospodari u svojoj kući«.

Pokojni dr. Gajo Bulat bio je član utemeljitelj Sokola u Splitu (god. 1893.); ostao mu je veran do svoje smrti, neprestano interesujući se za napredak Sokolstva, pomažući mu rečju i delom. God. 1910. izabran je za starešinu župe Vojvode Hrvoje u Splitu i tu je čast obnošao sve do god. 1919. God. 1912., 1913., 1914. obnošao je čast II. podstarešine »Hrvatskog Sokolskog Saveza«, a od 1913—1918 bio je biran za starešinu Sokolskog društva u Splitu.

Sprovod mu je bio velik i impozantan. Na zadnji počinak nosili su ga njegovi verni Sokolovi, a iza kovčega stupala je četa od 400 članova u odori i civilu. Pre nego je dragi pokojnik spušten u raku, oprostio se od njega čuvstvenim i dirljivim govorom starešina župe Vojvode Hrvoje, brat dr. Mirko Buić.

Neka je večna slava bratu dr. Gaji Bulatu!

S. V.

IZ ŽUPE DUŠANA SILNOG — BEOGRAD

U kratko smo već javili da se redovna godišnja naša skupština obdržavala 27. februara o. g. u sokolani u Zemunu. U odsustvu župskog starešine otvorio ju podstarešina brat Branko Živković. Na skupštini su od 14 društava bila zastupana trinaest. Tajnik župe brat dr. Kujundžić podneo je godišnji izveštaj o radu župe, koji se prošle godine kretao u tri pravca. Jednako su podneli svoje izveštaje načelnik, prosvetitelj i blagajnik, pa se iz svih izveštaja videlo, da župa radi sa mnogo volje i razumevanja. Raspravljalo se zatim o gradnji Sokolskog Doma u Beogradu, pa je prihvaćen zaključak, da se Dom izgradi tako, kako bi se u njemu mogle smestiti prostorije župe, a eventualno i Saveza. Nadalje je utvrđeno, da se gledom na opstojnost župskog lista uvada obavezatna pretplata i to prama jačini društava. Određeno je da se održi slet naraštaja 23. i 24. maja u Beogradu, i konačno da se održi i župski slet i to u mestu, koje će se naknadno odrediti. Konačno je prihvatio reč Savezni delegat brat Čobal, koji je u svom govoru pohvalio rad župe, a ujedno i iznio neke savete za dalnje proširenje rada župe. Provedenim izborom u većini je

izabrana stara uprava sa bratom Gjurom Paunkovićem kao starešinom župe. — U župi se, a naročito u beogradskom Sokolstvu živo razvija sokolski život, pa je nekoliko poslednjih priredaba pokazalo, da je rad svestran i obilat. Naročito valja spomenuti akademiju beogradskog sokolskog društva I., koja je bila priređena u »Manežu«. To je bila jedna lepa patriotska i kulturna manifestacija, na kojoj je uzeo učešća velik broj beogradskog građanstva. Pred sakupljenima starešina društva br. Lazarević održao je govor o istorijskom razvitku Sokolstva kod Čehoslovaka i kod nas. Program akademije bio je neobično raznovrstan i zanimljiv. Ovom prilikom pokazao je Soko I. da je on u stanju da podiže u našoj omladini ne samo patriotsko osećanje i zdravo telo, nego u istoj meri i izraden umjetnički okus. Jednako je bila vrlo dobra akademija, koju je priredilo drugo društvo — matica. Ovu je opet akademiju otvorio po zdravnim govorom starešina brat Lukić. Nastupili su muški i ženski naraštaj, muški i ženski podmladak te članovi i članice. Naročiti su efekat postigle članice sa svojim ritmičkim vežbama. Čehoslovaci, koji su zaslanjeni u tom društvu, izveli su posebne vežbe sa palicama. Priredba je u svakom pogledu bila odlična, pa će imati lepih posledica za daljni razvitak prestoničkog Sokolstva. Treba da zabeležimo još jedno. Ovih je dana u Sremskoj Mitrovici preminula uvažena građanka Katarina Petrovićeva. Bila je velika štovateljica Sokola, a to je i delom pokazala još u teška ratna vremena. Kao velika naćijonalistkinja, ona je za vreme rata, kada su progonjeni Srbi i uništavano sve srpsko, rizikujući mnogo u svojoj kući sakrila barjak tadanjeg Srpskog Sokola, da ga po oslobođenju opet vrati našim Sokolima. Harno Sokolstvo na pogrebu iskazalo joj doličnu počast.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE BJELOVAR

Uviđajuć potrebu svestranog rada u Sokolstvu i osećajuć da smo dužni da taj opšti rad šta jače pomognemo, to je naša župa odlučila, da čvrstim i sistematskim radom poradi na tome, da bude zaslužan član velike naše jugoslovenske sokolske porodice. U glaynom uviđamo, da nam je najveća potreba, da odgojimo dobar naraštaj, pa se stoga i u župi naročita skrbna pažnja posvećuje baš ovoj strani sokolskog rada. Kako bi se postigla veća izvežbanost i lepše izvođenje vežbi, raspisana su u našoj župi ove godine natecanja, koja će se obdržavati prigodom VI. župskog sleta u Bjelovaru na 12. juna. Natecat će se sve kategorije, a naročito se spremaju sokolska društva Križevci, Virovitica, Hercegovac, Grubišno polje, Daruvar, Slatina i Bjelovar. Ova će natecanja pokazati tko je od koga bolji u sokolskom radu. Ove godine sprema se naraštaj bjelovarskog sokolskog društva da razvije svoju naraštajsku zastavu, kojoj će kumovati sestra Anka Omčikus, koja dugi niz godina posvećuje najveću brigu sokolskom naraštaju. Zastavu će izraditi same sestre, a po nacrtu državne stručne škole u Zagrebu. Društveni naraštaj već sada se marljivo sprema, da tu retku slavu dostojno proslavi.

IZ GORENJSKE SOKOLSKJE ŽUPE — KRANJ

Naša župa obdržavala je na svečnici u sokolskom Domu u Kranju svoju godišnju redovitu skupštinu. Skupštini su prisustvovala sva društva, osim društva Bohinj. Starešinstvo Saveza zastupao je tajnik brat

dr. Fux. Skupštini je predsedao župski starosta brat dr. Fran Šemrov, a na dnevnom su redu u većini bili izveštaji župskih funkcionara. Iz opsežnog izveštaja TO kojeg je iznio zamenik načelnika br. Lj. Horvat (Radovljica), videlo se veliko delo tog odbora, koji ipak unatoč tome nije mogao zabeležiti velikih uspeha. TO je brojilo 16 članova i članica i imao je 13 sednica, a zbor društvenih načelnika i načelnica 4. Lepo zamišljena organizacija prednjačkih tečajeva nije se mogla provesti radi vremenskih katastrofa, a u nekim društvima i odaziv je bio vrlo slab, kao u društvima: Žiri, Gorenja vas, Železniki, Bohinj i Tržič. Lep uspeh pokazuje jedino tečaj u Šk. Loki. Godine 1926. položilo je već šest članova prednjački ispit. Nije uspjela ideja priređivanja pešačkih izleta bilo pojedinih društava, bilo više njih u zajednici. Jednako nije uspjela niti misao telovežbenih sastanaka, koje provedenje bi bilo od velikog značenja po telesni odgoj i usavršavanje vežbača. Sudački zbor broji 54 članova i članica, svi sa sudačkim ispitima. Naraštajski dan priredila je župa prošle godine u Radovljicama. Kod utakmice naraštaja vežbalo je 28 natecatelja, a kod ženskog naraštaja 30. U utakmici muškog naraštaja dobio je prvo mesto odel Kranj; II. mesto Žiri; III. Kranj. Od pojedinaca bio je na prvom mestu Kavčič Pavel iz Škofje Loke, na drugom Zaletel Tine iz Šk. Loke, a na trećem Strnad Egón iz Kranja. Kod ženskog naraštaja natecanje po odelima nije se održavalo. Kao pojedinke polučile su, u višem odelu I. mesto Pogačar Mariča iz Radovljice, drugo Mali Ida iz Radovljice i treće Ažman Heda iz Kranja. U nižem odelu I. mesto Šemerl Metoda iz Radovljice, II. Venger Nada iz Radovljice i III. Eržen Julka iz Radovljice. Kod javne vežbe nastupilo je 324 naraštaja i dece. Vanredno teške proste vežbe, a delom i vežbe za natecanje trebale bi više vremena za temeljitu pripravu.

Clanski župski slet, koji se održavao na Bledu, usled nevremena nije se mogao tako izvesti kako je bio zamišljen. Utakmicama u višem odelu nastupilo je 14 vežbača. Prvo mesto polučio je Pristov Janko iz Jesenice, II. Ravhekar August, III. Valentič Boris iz Kranja. U utakmici društava u prostim vežbama sudelovalo je osam društava, od kojih je odio Jesenice postigao 233:50 tačaka od 270 mogućih I. mesto; II. mesto sa 198:50 odio Kranj i II. sa 197:50 odio Radovljica. U utakmicama članica sudelovalo je šest društava. I. mesto polučio je odio Radovljica sa 244 tačaka, II. Šk. Loka sa 225 i III. Bled sa 200:75. Za utakmicu društvenih štafeta javilo se 11 društava za štafetu članova, a 6 društava za štafetu članica, I gledom na sve to ovaj bi slet bio jedan od najboljih u Gorenjskoj župi, da ga nije omelo nevremeno. Sudelovanje članstva ove župe na svesokolskom sletu u Pragu bilo je časno, pa se naročito odlikovalo društvo u Jesenicama.

Tajnički izveštaj podnio je brat Cvar, pa se iz njega vidi, da je starešinstvo imalo 10 sednica, a župski odbor tri. Dopisa se rešilo 456. U svojem izveštaju spomenuo je predlog za usavršenje župske organizacije i potrebu da se u župi održi upravni tečaj, kako bi se polučilo jedinstveno poslovanje. Blagajnički i matičarski izveštaj podnio je brat Ravnik. Prometa je bilo 83.355 Din. Zupa broji trinaest društava i 1869 članova. Župski nadzornik br. Sušnik (Jesenice) podnio je izveštaj o stanju izvršujućeg članstva u pojedinim društvima, pa se pritužio naročito na stariju braću, koja se ne zanimaju za aktivno sudelovanje u radu sokolske

organizacije. Tačan statistički prikaz za lekarsko odeljenje podnio je brat dr. de Gleria. Odsek je posvećivao veliku važnost pregledbi vežbača. U Kranju je bilo pregledano 236 osoba, u Stražišću 30, u Mojstrani 23, na Jesenicama 119, u Koruškoj Beli 47, na Bledu 36, u Radovljicama 87, u Šk. Loki 117, u Gorenji vasi 11, u Žirima 34, zajedno 703 osoba. Priredeno je bilo 13 zdravstvenih predavanja. Brat dr. Kuščer izvestio je o »Vesniku GSŽ«. Nakon dulje debate primio se zaključak da se daljnje izdavanje lista radi finansijskih teškoća dokida. Ovogodišnji župski slet obdržavat će se 10. jula u Kranju, a naraštajski dan 7. augusta u Bohinju.

Povedenim izborom izabran je za starešinu br. Janko Sajovic (Kranj), za prvog podstarešinu br. Dolenc Fr. (Šk. Loka), za načelnika br. Ažman Fr. (Kranj).

Sudeć po izveštajima funkcionara i raspoloženju delegata imade nade da će u Gorenjskoj župi zavladati duh, koji će dići barjak sokolskog rada i misli ponovno do potrebite visine. Č.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE MARIBOR

6. marta sabrali su se delegati MSŽ na redovitu glavnu godišnju skupštinu, da saslušaju izveštaj starešinstva župe i da stvore zaključke za rad u narednoj godini. Skupštinu je otvorio starosta župe brat Julče Novak uz sudelovanje 29 jedinica (manjkala su samo 3 društva). On je u kratkim crtama iznio pregled rada prošle godine, koje je delo bilo usmereno u pravcu priprava za Prag, a onda u smeru unutarnjeg ojačanja. Ostali izveštaji funkcionara bili su podeleni delegatima otštampani u posebnoj brošuri. Iz tih pojedinih izveštaja vidi se da župa imade 28 društava i 4 odseka (dva društva bila su tekom godine radi neradinosti brisana) u kojima imade 2742 članova i članica. Pet društava imade svoje vlastite domove, pa prema tome i vlastite svoje vežbaonice. Doduše većina društava teži za time da podigne vlastite domove, ali su materijalne prilike članstva još uvek tako slabe, da je teško da bi se mogla ova ideja u najbliže vreme ostvariti. Fond za gradnju domova svih društava iznosi Din 664.888, ali ga nadvisuje dugovina od 669.000. Dohodaka imala su sva društva Din 1,221.359, a izdataka Din 1,188.171, dok zajednička imovina svih društava iznosi Din 2,185.333. Dakle ove brojke pokazuju da život u društvima nije mrtav. Šta se tiče samog starešinstva ono je imalo Din 127.659.64 dohodaka, Din 126.765.80 izdataka, a imovina župe iznosi Din 66.083.47. Iz izveštaja načelnika vidi se da su imala skoro sva društva javne nastupe, da se obdržavao okružni slet u Središču, a razvijeno je bilo i prosvetno delo po društvima. Kako ove, tako i buduće godine čekaju župu velike zadaće, tu je u prvom redu pokrajinski slet u Ljubljani, odnosno župski slet, razviće barjaka sokolskog društva u Ptuj, proslava 20-godišnjice osnutka društva u Mariboru i 25-godišnjica osnutka društva u Varaždinu, a onda više manjih društvenih i okružnih priredaba. Kod izbora izabrano je jednoglasno novo starešinstvo: starosta brat Julče Novak, podstarosta brat dr. Boštjančič, načelnik Mačus, načelnica sestra Nabergojeva. Savezno je starešinstvo zastupao brat Smertnik. Kao župsko glasilo izlazi svaki drugi mesec »Sokolski Vesnik« župe u Mariboru, koji osim upravnih i tehničkih stvari donosi svoj prosvetni prilog. Kako u eventualijama nije bilo nikakvih važnih i hitnih predloga, to je starosta zaključio skupštinu s pozivom na daljni rad. — Od župskih dru-

štava lepo se razvija sokolsko društvo u Varaždinu. Nastupom toplijih dana nastupio je u sokolani tog društva življi i intenzivniji rad. Društvo se naročito sprema za ljubljanski slet i za svečanost u Ptuju. Sada vežbaju sve kategorije članstva, podmladka i dece počam od šest godina. Jednako jak intenzitet rada razvija sokolsko društvo u Ptuju. U zadnjoj svojoj redovitoj sednici odlučilo je ovo društvo, da se u buduće svake prve subote u mesecu održe »Sokolske večeri« u gornjoj dvorani »Narodnog Doma«. Na istima će se uz razne koncertne, glazbene i pevačke tačke održati kratka predavanja o Sokolstvu i o drugim aktuelnim pitanjima. Svrha je ovih sastanaka da se među članstvom postigne šta veća društvenost i da sokolsko društvo bude središte svakog kulturnog i nacionalnog života u Ptuju.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR

U nedjelju 6. marta u velikoj dvorani dubrovačkog Sokola održana je glavna skupština sokolske župe »Aleksa Šantić«. Na skupštinu je došlo 30 delegata, koji su predstavljali 22 društva. Samu skupštinu otvorio je starešina župe brat Čeda Milić iz Mostara, koji je pozdravio delegate kraćim govorom u kome je ocrtao zadaću Sokolstva u ujedinjenoj otadžbini i u radu na jugoslovenskim i opšte slavenskim ciljevima. Pošto su ođaslati brzogovorni pozdravi Nj. Vel. Kralju, Savezu i obavljene neke formalnosti prešlo se na pojedine izveštaje. Brat M. Jelačić tajnik župe podnio je iscrpan izveštaj iz kojega se vidio celokupni rad župe i rezultati sokolskog rada pojedinih društava. Župa je u toku god. 1926. priredila 5 okružnih sletova, koji su dobro uspjeli. Prisustvovala je svesokolskom sletu naraštaja u Pragu, gde je postigla prvo mesto među jugoslovenskim župama. Samom sletu članstva prisustvovalo je 146 članova. Broj župskih prednjaka i prednjačica iznosi 131. Upisanih članova vežbača svih kategorija imade 1936. Časova vežbanja održano je ukupno 8935. Župa je održala četvrti prednjački tečaj od 25. januara do 25. februara. Tečaj je pohađalo 12 članova i 12 članica. Brojno stanje župe iznosi početkom 1926: 24 društava sa 2662 člana, a koncem 1926: 30 društava sa 2393 člana. U nastavku svoga izveštaja tajnik se bavi pitanjem uvođenja jednoobrazne sokolske administracije, osobito župskih katastra i statistike. Akcija za sokolsku štednju polagano napreduje i taj će se problem rešiti uvođenjem knjižica i markica. Brat P. Čolić načelnik župe podnio je načelnički izveštaj. Iz tog se izveštaja videlo da je tehnički odbor i zbor društvenih načelnika i načelnica zaključio da se u godini 1927. ne drže sokolske priredbe većega stila nego da se najviše posveti unutrašnjem radu društava. Brat Čeda Škekić u zastupstvu pročelnika prosvetne sekcije pročitao je opširan izveštaj o prosvetnom radu u župi. U toku god. 1926. održano je 469 nagovora. Stručna knjižnica broji 1666 knjiga. Sokolskih čitaoca bilo je 300. U sokolskim čitaonicama bilo je 54 sokolska časopisa, 22 znanstvena i 12 političkih. Na sokolske časopise pretplaćeno je 185 Sokola. Još je pretplaćeno na »Sokolici« 340, a na »Našu Radost« 269 Sokola. Na razne župske vesnike pretplaćeno je 22 Sokola. U god. 1926. bilo je 378 raznih zabavnih i odgojnih priredaba. Sokolska župa »Aleksa Šantić« sokolski radi u najizloženijim krajevima naše zemlje. Brat Dušan Komada kao blagajnik podnosi blagajnički izveštaj. O sokolskoj statistici govorio je brat Jelačić. U izveštaju je kon-

statovao da se taj posao uredno i sa dobrim rezultatima vodi, ali da stanovita društva nisu ukazala dovoljno šaćanja za taj posao. Brat dr. Pero Mandić u zastupstvu pročelnika lekarske sekcije govorio je o značaju ove sekcije, a osobito o nuždi pregleda članstva. Do sada su u tom pogledu pokazali najviše razumevanje: Nevesinje, Stolac i Mostar. Pregledano je svega 116 članova. Našlo se 15 oboljelih na plućima, 5 na sreću, i 16 iskrivljene kičme. Braća Jozo Ventschnurer i Drago Savić podneli su izveštaj o reviziji računa, koji su nađeni u redu. Kod predloga zaključeno je da se prime sokolska društva u Danilovgradu, Vrgorcu, Krivodolu i Baru. Na predlog da se radi neplaćanja isključe neka društva, odlučeno je da se sačeka do 15. jula. Nadalje su primljeni svi predlozi tehničkog odbora u pitanju javnih priredaba i učestvovanja na sletovima. Dalje 1. da se odredi jedan dan u mesecu maju kao dan naraštaja; 2. da se otvori tečaj za poduku funkcionara; 3. da se od ministarstva prosvete zatraži odluka da se u svim srednjim školama svake godine održi jedan nastup s učiteljem gimnastike; 4. da se upriliči letovanje podmlatka i naraštaja na moru i u gorskim krajevima; 5. da pojedina društva ne traže od Nj. Vel. Kralja zastava pre, nego se o tome izvesti župu na godišnjoj skupštini. Po predlozima društava zaključeno je da se ude u pregovore sa redakcijom lista »Sokol na Jadranu« kako bi ovaj list postao službeno glasilo župe. U pitanju postupka prosvetnog referenta u Dubrovniku, koji je školskoj omladini zabranio učestvovanje u sokoljskoj glazbi, skupština se solidariše sa zaključkom dubrovačkog društva, a predmet poverava Savezu u svrhu intervencije na nadležnom mestu. O predlogu crnogorskih društava za osnivanje Njegoševe župe povela se duža debata. Odlučeno je da se prepusti odluka godišnjim skupštinama svih sokolskih društava na teritoriju zetske oblasti. Zaključeno je, da se deveta glavna godišnja skupština održi god. 1928. u Hercegovom. Iza toga se prešlo na izbor starešinstva, pa su jednoglasno izabrani: Čeda Milić starešinom župe, dr. Pero Mandić zamenikom starešine, Petar Čolić načelnikom. Time je skupština bila zaključena, pa su se sada svi učesnici zaputili na polaganje venaca na Gundulićev spomenik i ploču dubrovačkim dobrovoljcima palim u ratu za oslobođenje i ujedinjenje. Starešina župe postavljajući venac na Gundulićev spomenik izrekao je krasan govor. Za njim je govorio brat dr. Pava Canki koji je u divno smišljenom govoru veličao velikog našeg pesnika i prikazao zašto ga Sokolstvo slavi. Poklicima »Slava pesniku Slavenstva« završena je ova manifestacija pred Gundulićevim spomenikom. Povorka je onda prošetala pred spomenploču palim dubrovačkim dobrovoljcima, gde je i opet brat Čeda Milić izrekao dirljiv govor. Za njim je progovorio potpukovnik brat Škekić, koji je u svom govoru divno naglasio, da je Austrija streljala ljude, ali ideje nije mogla ustreliti. Velikim ophodom sokolske glazbe završena je ova uspela sokolska manifestacija, koja je oko sebe okupila na hiljade građanstva. Govori izrečeni pred spomenicima učinili su dubok utisak na sve patriotsko građanstvo. U večer je u čast delegata župe bila priredena svečana zabava u sokolani. Na stotine i stotine građanstva pohrlilo je u sokolanu. Za vreme izvedbe programa najbolji su utisak učinile ritmičke vežbe ženskog i muškog naraštaja od sestre Gruborove. Sama zabava potrajala je u srdačnom i bratskom raspoloženju,

koje se je i inače manifestovalo na svakom koraku za vreme boravka sokolskih delegata u ovom starom rasadištu slobode i kulture.

Sokolska akademija u Kotoru u počast 77. god. brata Masaryka. Sokolstvo društvo priredilo je 19. marta svečanu akademiju u proslavu Masarykove 77. godišnjice rođenja. Sastojala se iz 17 tačaka. O Masarykovom radu za narod i Sokolstvo govorio je brat prof. Zgorelac. Njegov govor bio je pomno saslušan i frenetično pozdravljen. A kad je iza toga zasvirao orkestar čehoslovačku himnu, nastalo je neopisivo oduševljenje i klicanje Masaryku i Čehoslovačkoj. Izvedeno je nekoliko lepih vežbi. Ženska deca morala su da ponove »Jugoslavensku Alegoriju« od sestre Gruborove. Svih je zanela. Tako isto ženski naraštaj morao je da ponovi vežbu »Urodile žute kruške« isto od Gruborove. Krasna je bila vežba »Igra Amora«. Muški naraštaj izveo je vežbu sa štapovima, a članovi su vežbali na ručama. Diletanti su dobro odigrali dramu u 1 činu »Grijež za griječ«. Orkestar ratne mornarice vrlo je dobro odsvirao nekoliko lepih komada. Sestra Mozetičeva je uložila mnogo truda oko ženskih kategorija, ali je postigla i ogroman uspeh! Zdravo!

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SVETOZARA MILETIĆA — NOVI SAD

Rad u župi u glavnom je skoncentrisan oko predpriprava za slet i otvorenja sokolskog doma u Somboru, koje će biti 5. juna o. g. Prošlih dana održan je zbor društvenih načelnika župe u Novom Sadu, koji je doneo više važnih zaključaka, od kojih, da se u mesecu oktobru priredi IV. župski prednjački tečaj u sedištu župe, za koji tečaj moraju sva društva poslati barem po jednog člana ili članicu. Nadalje da se na sletu naraštaja u Beogradu 24. maja sudeluje sa što većim brojem naraštaja. Župa će na tom sletu nastupiti i vežbati skupinske vežbe kao posebnu tačku. Sokolsko društvo u Adi konačno je dodeleno starobežejskom okrugu, a onda je usvojen predlog načelnika za reviziju članstva do 26 godine, koji su u smislu pravila dužni da pohađaju vežbu. Inače rad lepo napreduje. — Sokolsko društvo u B. Brestovcu i ako u prošloj godini osnovano, ipak dobro napreduje. Sokolsko društvo u Vrbasu imade aktivan rad, prosečno dobar, bolji nego lani. Jednako je dobar i tehnički rad društva. No na žalost prosvetni je rad minimalan, a tome je uzrokom šta braća ne dolaze na predavanja i pokazuju premalo zainteresovanosti. Ovo je društvo do sada održalo 3 predavanja, 2 sela, 2 akademije i jednu javnu vežbu. — Sokolsko društvo u Srem. Karlovcima pokazuje, da ono, u srpskom delu našega naroda najstarije sokolsko društvo, imade lep napredak od prošle godine, kada je reorganizovano. Od ove godine, kada je za načelnika društva došao brat Veselin Rušćuc, spreman i uzoran Soko, ima društvo još više uslova da napreduje i da se popne na onu visinu, koja mu po tradicijama pripada, te da ponosno i radosno naskoro 1929. god. proslavi 25-godišnjicu svoga opstanka.

IZ DOLENJSKE SOKOLSKJE ŽUPE — NOVO MESTO

Sokolska župa Novo Mesto održala je svoju ovogodišnju glavnu skupštinu 20. februara, pa je na istoj izabrano sledeće novo starešinstvo: starosta dr. Ivan Vasić, Novo mesto; I. podstarosta dr. Josip Variola, Karlovac; II. podstarosta Dako Makar, Metlika; načelnik Ljudevit Papež,

Novo mesto; I. podnačelnik Drago Kubiček, Karlovac; II. podnačelnik Vlado Rustja, Novo mesto; načelnica Erna Jevščekova, Novo mesto; I. podnačelnica Mařenka Kubičekova, Karlovac; II. podnačelnica Iva Murnova, Novo mesto; tajnica Zorka Meršolova, Novo mesto; blagajnik Anton Burgar, Novo mesto; prosvetar Matija Marinček, Novo mesto; matičar Alojz Grmovšek, Novo mesto; odbornici: Ciril Dular, Leon Štukelj, oba Novo mesto; Klement Belovsky, Mirna; zamenici Milena Sušnikova, Tone Ogrin, oba Novo mesto. — Od župskih društava najveću agilnost pokazuju sokolsko društvo u Karlovcu. Ovo se društvo sada sprema da ove godine proslavi 25-godišnicu opstanka društva. Ova će proslava biti spojena i sa naraštajskim sletom cele novomeške župe, koji će se obdržavati na Duhove 5. i 6. juna u Karlovcu. Tom zgodom obaviti će se i svečano razviće novog društvenog i naraštajskog barjaka, koji će biti izrađen po umetničkom nacrtu iz najljepših i skupocenih motiva tamošnjeg kraja. Na ovu proslavu karlovačkog Sokola spremaju se i ostala obližnja bratska društva u velikom broju. Na žalost društvo je i opet snašao jedan veliki gubitak. Još nisu zacelile rane nad gubitkom sestre Kubičekove i brata Zvonka Kozine, kad je eto ovih dana preminuo stari sokolski borac brat Albert Gotšlih, trgovac na Baniji u Karlovcu. Sa pokojnikom je karlovačko društvo mnogo izgubilo. U njegovoj se naravi kristalizirala mirnoća, blagi temperament, etički i humani osećaj, koji nije imao u sebi ni truna zlobe i mržnje protiv svoga bližnjega. Od osnutka društva t. j. od god. 1902., pa sve dok ga nije bolest shrvala bio je jedan od najistaknutijih članova sokolskog društva u Karlovcu. U svim pothvatima bilo koje naravi, svagde je aktivno sudelovao duševno i fizički. Bio je društvenim blagajnikom kroz punih 21 godinu, pa ga je društvo za njegov požrtvovni i uzoran rad na glavnoj skupštini 1923. godine izabralo začasnim članom. Bio je uzoran i omiljen brat u našem Sokolu, a simpatična i prijatna ličnost u celome građanstvu. Vredno je još da se istakne i bratsko sokolsko društvo u Dugaresi. Nakon toga, što je ovo društvo bilo zbog raznih zapreka prisiljeno da obustavi svoj rad, koji je tako lepo cvao, porodila se ideja kod starijih članova, da nanovo probude u Dugaresi sokolsku misao. Svladajući velike poteškoće i zapreke, koje su im se sa raznih strana podmetale, uspeo im je okupiti oko sokolskog imena lepi broj i starijih i mladih članova, koji su iz svoje sredine izabrali sledeću upravu: štapišina brat Drag. Čapek, zamj. brat Dim. Zebić, načelnik brat Drag. Glasner, zamj. brat Jos. Defrančeski, tajnik brat Jaký Špan, blagajnik brat Rudolf Zović, statističar brat Srećko Mihelčić, prosvetitelj i lekar brat dr. A. Longhino, odbornici braća ing. Drag. Vrana, Jos. Ungr. Vlad. Kotur, zamjenici Hren i Srdoč. Pod ovom upravom razvilo je društvo zamerno lepi rad na sokolskom polju tako, da mu je već nakon dvomesečnog vežbanja uspeo prirediti 19. marta prvu svečanu i u svakom pogledu uspeću akademiju. Bratskom pozivu odazvala se bratska župa Novo Mesto, posлавši svoga delegata prof. brata Šumonju, koji je akademiju i otvorio malim predavanjem o Sokolstvu uopšte. Bratsko društvo iz Karlovca nastupilo je sa tri tačke. Srpske Moravice sa jednom, dočim domaće sa dvije: na spravama i ritmičkom vežbom »Vrbniče nad morem«, koja se je osobito lepo dojmila celokupne publike. Posle akademije razvilo je društvo zameran rad na osnutku ostalih kategorija te je u tom pogledu već prilično uspeo, jer

je za ovih nekoliko dana ispunilo pristupnice nekoliko novih članova, članica i naraštajaca. Društvo razvija veliku propagandu za uzgoj naraštaja, kao svoje uzdanice.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE STROSSMAYER — OSIJEK

Nakon što je župa održala svoju ovogodišnju glavnu skupštinu i obavila konstituisanje starešinstva župe, posvetila se svom unutarnjem radu i pripravama priredbi koje misli ove godine sprovesti. Tu je u prvom redu slet bačke župe, koji je župa proglasila i za sebe obvezatnim, dok se na žalost nije mogla odazvati molbi bjelovarske župe da bi njezin slet bio obvezatan i za osječku župu. No župa je bližim društvima preporučila, da po mogućnosti sudeluju. Župa danas broji 15 društava, pošto je brisala društvo u Novoj Kapeli. Lepo se počelo razvijati od novo osnovanih društava društvo u Mirkovcima, koje je 13. marta održalo svoju glavnu godišnju skupštinu, izabrav starešinom brata Kuzmana Lozanovića ratara. Intenzivan je još rad i sokolskog društva u Požegi, koje je 13. marta priredilo predavanje profesora Drag. Martinića »Značaj sokolskog odgoja«. Nakon predavanja podelene su naraštajcima diplome sa ovogodišnjih župskih natecanja. — Sokolsko društvo u Dardi (Baranja), obnovljeno u oktobru 1926. god, proradilo je velikim poletom. Savezni dan je proslavljen uz obligatno predavanje »O naraštaju« i zavetom članstva. Društvo se odazvalo velikim brojem članova, većinom ratara na svečanoj Akademiji Sokolskog društva u Osijeku 24. januara 1927. god., a 6. marta priredilo svečani pomen pok. dru. Jovanu Cvijiću. Predavanja se drže naraštaju i članstvu redovno. Sokolane vlastite nema, no uredilo je letno vežbalište, nabavivši najpotrebnije sprave. Od 50 članova ima 22 vežbača, skoro isključivo ratara, te oko 20 naraštajaca. Društvo osniva svoju knjižnicu.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SUŠAK-RIJEKA

Sokolstvo u Novom Vinodolskom. Godine 1908. osnovano je u Novom sokolsko društvo, u kojem se okupilo sve, što je bilo nacionalno i svi su ti bili pripravnici, da se žrtvuju za nacionalizam, odnosno za Slavenstvo. Tada u Novom gotovo i nismo imali protivnika. Posle rata osetilo se delovanje raznih demagoga. Kada se je godine 1925. ovo društvo obnovilo i zaključilo da pristupi u »Jugoslovenski Sokolski Savez«, a tom so zaključku prisustvovali Sokoli, koji su članovi od god. 1908., našlo se protivnika, koji su više od inata, nego osvedočenja, osnovali drugi Sokol. Obnovljeno društvo imalo je dosta nepritika, ali su sve sretno prebrođene i svladane. Uspelo nam da smo mogli sudelovati u svim sokolskim župskim priredbama, upriličili smo više svojih uspehah zabava, akademija, a i javnih vežba. Šta više dospeli smo tako daleko da smo sa nekoliko članova mogli sudelovati svesokolskom sletu u Pragu. U prošloj godini nije bilo niti jedne priredbe susednih nam bratskih sokolskih društava, a da i tamo nismo sudelovali. Tome uspešnom radu, koji možda na prvi pogled izgleda malen, dok je u stvari ogroman, doprineli su sami članovi. Naši su članovi shvatili veliku odgovornost misao, a i dužnost Sokolova, pa su darovima podigli društvo. Sada je u društvu vodeću ulogu preuzeo naš najagilniji brat Stanko Harapin, pa nema sumnje da će društvo pod njegovim vodstvom napredovati.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SPLIT

Glavna godišnja skupština »Sokolske župe vojvode Hrvoje u Splitu« 6. marta 1927. U nedjelju 6. marta održana je glavna godišnja skupština Sokolske župe u Splitu uz prisustvovanje 50 što članova župskog starešinstva što društvenih delegata. Bilo je zastupano 20 društava splitske župe.

U jutro u 9 sati započela je skupština zbora društvenih načelnika, na kojoj je tehnički odbor podnio izvještaj o radu na telovežbenom polju i o župskim priredbama u prošloj godini. Raspravljena je na to tehnička strana sleta naraštaja, koji se ima održati ovog leta, pretresano je o ostalim priredbama u godini 1927, te su doneseni shodni zaključci koji će se predložiti župskoj glavnoj skupštini na prihvati. Raspravljanje je završeno u 13 sati.

Župska glavna skupština započela je u 14 i po sati pod predsjedanjem starešine brata dr. Mirka Buića. Saslušani su sa odobravanjem izvještaji starešinstva i pročelnika svih sekcija, pa je starešinstvu na predlog revizora podeljen apsolutorij.

Jednoglasno se prihvaća predlog šireg odbora župe, da i splitska župa poput ostalih u jugoslavenskom i čehoslovačkom Sokolstvu uzme u svoj naziv ime jedne istaknute ličnosti iz naše narodne istorije, pa je usvojeno da se župa odsele naziva kao i ranije *»Sokolska župa vojvode Hrvoje u Splitu.«*

Prihvaćen je predlog župskog odbora o održanju sleta naraštaja 9. i 10. jula i odobrene sve predradnje starešinstva i tehničkog odbora.

U pogledu ostalih priredaba u god. 1927. zaključeno je prirediti župski izlet na Vis i Milnu te sudelovati sletovima mostarske župe u Korčuli i Šibensko-Zadarske u Biogradu na moru prigodom proslave 40. godišnjice osnutka zadarskog najstarijeg društva u Dalmaciji.

U starešinstvo su izabrani:

Starešina: Dr. Mirko Buić, zamjenici: Mirko Grgić (Sinj), Petar Pavičić i Vinko Pera.

Pročelnik prosvetnog odbora: Dr. Krunoslav Bego.

Pročelnik zdravstvenog odseka: Dr. Joško Tommaseo.

Tajnik: Krešimir Lovrić, zamjenik: Marin Šegvić.

Blagajnik: Vjekoslav Fulgosi.

Načelnik: Juraj Vrcan, zamjenici: Zvonimir Murat i Joško Pirc.

Zapisničar: Josip Lubin-Veselić.

Odbornici: Ante Grgić (Solin), dr. Vjekoslav Lavš, dr. Kleme Puharić (Makarska), dr. Petar Tripalo (Sinj), Ante Tommaseo.

Odborski zamjenici: Leonard Dell'Oreo, Aleksandar Maričić, dr. Josip Avelini (Hvar), Šime Gjidera.

Revizori: Dr. Gjeran Gjatrov, Marko Mikačić, Božidar Pivalica.

Raspravljani su nadalje predlozi Sokolskog društva u Splitu o strožijem postupaju sa članovima, koji se ograde o nacionalne dužnosti i Sokolskog društva u Makarskoj o pojednostavljenju disciplinarnog postupka, te su uzete u pretres želje društava.

Sa skupštine je upućen brzojavni pozdrav Nj. V. Kralju, što je prihvaćeno sa burnim odobravanjem. Poslan je brzojavni pozdrav JSS,

a također i župama Šibenika i Mostara, kojima se zahvalilo što su zaključile uzeti učešća na ovogodišnjem sletu naraštaja u Splitu.

Skupština je završena u 20 sati i svi su učesnici ponijeli sa sobom najplešće dojmove i mnogo dobrih inicijativa za rad u budućnosti.

Naši pokojnici. Kraj teškog udara koji je snašao splitsku župu smrću brata dra. Bulata, odelila se iz redova ove župe još dvojica marnih članova, jedan brat i sestra. Prvi je brat Benzon Josip, član utemeljitelj Sokola u Vranjici, a druga sestra Dubrovka Alačević. Bila je jedna od najmarnijih i najsaveasnijih vežbačica u splitskom društvu. Na dostojan način, kako je to ona zavredila, ispraćena je po braći i sestrama na večni počinak. Mrtvački les nošen je od četvorice Sokola u odorama, a na čelu sprovoda išla je tužno četa članstva sa zastavom obavijenom crnim florom i društvenim starešinstvom. Krasni sokolski venac nosile su tri naraštajke, a za lesom i opet su išla braća i sestre. U ime sviju oprostio se nad grobom brat Vlade Lalić. Večna spomen našim pokojnicima!

IZ SOKOLSKJE ŽUPE ŠIBENIK - ZADAR

Glavna godišnja skupština šibensko-zadarske župe održavana je 19. februara, kojoj su prisustvovala 12 društva, dok su se radi nevremena ispričala 4. Skupštini je kao delegat Saveza prisustvovao brat Zelenko, koji je pohvalio župu radi njezinog dobrog rada. Samu skupštinu je otvorio starešina brat Bruno Marčić, koji je sa zadovoljstvom konstatovao napredak Sokolstva u župi. Pošto su bili podnešeni izveštaji funkcionara, koji su svi primljeni jednoglasno, prešlo se na izbor novog starešinstva, pa je i opet biran dosadanji starešina, koji je pozvao sva društva da se najozbiljnije priprave za župski slet u Biogradu na moru, gde će se proslaviti 20-godišnjica tamošnjeg društva i 40-godišnjica Sokola na Jadranu u Zadru, jer je današnja šibensko-zadarska župa jedini pravni naslednik bivše zadarske hrvatske župe ban Paližna, koja se sa šibenskom hrvatskom Krešimirovom župom nakon sloma i definitivnog ocepjenja Zadra stopila u jednu župu, kao šibensko-zadarsku župu. I baš radi toga mora ova župa da najdostojnije proslavi utemeljenje prvog Sokola na Jadranu u Zadru god. 1887. Radi toga da šta jače probudi taj spomen, župa je odaslala pozdrav utemeljitelju tog prvog društva br. Hubertu knezu Borelliju, koji je dirnut odgovorio sledećim pismom: »Vaš me je zaključak u velike razveselio, jer vidim, da ima još tko se seća da sam bio prvi, koji sam na Jadranu prije 42 godine (1885) otvorio gnezdo u Zadru krilatim Sokolima da leti po našoj miloj Dalmaciji i da savija što više novih gnezda, gde će Sokolici junački, hrabro i duševno čuvati Jugoslovenstvo naše otadžbine. Srce mi raste od veselja što su se danas već ugnezdili gordi Sokolovi i po zabitnim selima naše mile Dalmacije.«

IZ SOKOLSKJE ŽUPE BANATSKJE — VELIKI BEČKEREK

Glavna godišnja skupština Banatske Župe održana je 13. marta u Velikom Bečkereku. Bila su zastupana skoro sva društva sa 22 delegata.

Brat starešina Doka Pavlović otvara skupštinu, pozdravlja delegate, osvrće se na celokupan rad društava i kori ona, koja administrativno nisu odgovarala svojim dužnostima. Osvrće se na propadanje i nerad onih društava, koja su radi pomanjkanja tehničkih i administrativnih radnika propala. — Tajnički i blagajnički izveštaj čita brat prosvetar,

jer su braća bolesna. Kako petnaest društava nije poslalo svoje izveštaje nemoguće je sastaviti pravu sliku stanja u župi. Brat načelnik daje izveštaj samo od osam društava jer ga ostala nisu izvestila a neka i ne rade. Brat prosvetar tuži se na nevršenje dužnosti društvenih prosvetara, jedino mu je jedno društvo poslalo tačno i na vreme izveštaj. Nekoliko ih je dalo usmeni izveštaj. Prema tome bilo je u župi 38 predavanja, 113 nagovora, 8 izleta, 11 akademija, 10 koncerata, 21 zabava, 14 predstava, 11 sela, instrumenata 58, knjiga 1780, časopisa 48, sednica 18. Ovo nije tačan izveštaj, jer društva ne shvaćaju potrebu izveštavanja. — Razvija se debata u kojoj se iznosi nerad i poteškoće seoskih društava, a za lep primer tačnog izveštavanja stavlja se vršačko društvo. — Zaključeno je održati župski prednjački tečaj, u kojem će se naročita pažnja posvetiti administrativnoj strani, jer u tom pogledu stojimo vrlo hrdavo. Župa će pomoći posetioce besplatnim stanom i jeftinom hranom kod jednog brata gostioničara.

Sa skupštine su pozdravljeni Nj. V. Kralj i JSS.

Izabrana je nova uprava: brat Nikola Bešlić, starešina; braća Emil Nikolić, Stojan Jakšić i Ante Tadić, zamenici starešine; brat Aca Jovanović, tajnik; brat Mato Peričević, zam. tajnika; brat Svetozar Cvetkov, blagajnik; brat Miša Stanković, zam. blagajnika; brat Miloš Stanojević, prosvetar; brat Dejan Matejić, zam. prosvetara; brat Alojz Pogačnik, načelnik, a zamenici Mita Nikolić i Vaelav Martinek. Načelnica sestra Nevena Bogdanović, a zamenice Mila Veselinović i Desa Čurčin. Revizori: braća Sava Nikolić, Toma Izović i Laza Radičev. Delegati za saveznu skupštinu braća Alojz Pogačnik, Miloš Stanojević i Ante Tadić.

Za počasnog starešinu izabran je brat dosadašnji starešina Đoka Pavlović, pukovnik, koji je premešten za Južnu Srbiju. Nadamo se, da će brat Pavlović i tamo raditi na sokolskom polju. Naredeno je svima društvima da odmah isplate svoja dugovanja. Za saveznu skupštinu odlučeno je poslati predloge o ubiranju članarine pomoću markica i o ostvarenju uvođenja zajedničke komande i terminologije u sokolska društva i po školama. — Odlučeno je održati župski slet u Vršcu. Cela organizacija dana je vršačkom Sokolu. Dan će biti naknadno određen. Prvi dan biće župsko natecanje naraštaja, u veče akademija, drugi dan povorka, javna vežba i u veče zabava. — Zaključeno je održati župski prednjački ispit za one, koji su pre pohađali župski tečaj. U komisiju su ušli braća Alojz Pogačnik, Bogdan Spornjak, dr. M. Motić, Miloš Stanojević i Ante Tadić. — Usled pomanjkanja dovoljne svesti kod društvenih funkcionara, t. j. usled nečitavanja sokolskih listova društva slabo rade, naročito seoska društva. Sve bi bilo bolje, kada bi inteligencija malo više marila za sokolske ustanove.

Rad pojedinih društava u župi bio je sledeći: Veliki Bečkerek imao je glavnu godišnju skupštinu 30. januara. Društvo je štampalo svoj izveštaj. Glavni posao vrtio se oko dovršavanja sokolane. Društvo je učestvovalo na raznim sletovima kao i na praškom, zatim pri raznim nacionalnim manifestacijama, priredilo je više javnih priredbi i odlučilo je podići spomenik pokojnom i vrednom bratu Dimitriji Čiki Matejiću. Brat načelnik ističe rad prednjačkog zbora, koji je držao zasebne časove. Brat prosvetar ističe da rad po selima nije imao očekivanog uspeha, tako isto ni u samom mestu radi nezgodnog lokala. Dovođenjem nove

sokolane biće u tom pogledu bolje. Govori o radu pojedinih odseka iz čega se vidi da je radio pevački hor, održavani su nagovori i propagiralo se raspačavanjem sokolskih listova, naročito župskog Vesnika. Građevinski odsek iznosi radove oko dovršavanja nove sokolane. Financije društva nisu najbolje, jer ima u to mnogo zapreka i nemarnosti članova, ali novom godinom i u novim prostorijama društvo obećaje u svakom pogledu poći napred. — Velika Kikinda održala je svoju glavnu skupštinu 30. januara. Za starešinu je izabran brat Stojan Jakšić. — Vršačko društvo održalo je u martu redovne sednice upravnog odbora, te prednjačkog zbora i prosvetnog odeljenja. Radi unutrašnjeg rada i početnih priprema za župski slet ovog meseca nije bilo javnih priredbi. Članovi upravnog odbora dežuraju za vreme vežbanja i drže nagovore članstvu. Društvo je nabavilo neke nove sprave. Prilikom župskog sleta posvetiće se društveni barjak. — Soko u Dragotinovu održao je 31. januara godišnju skupštinu i izabrao novu upravu: brat Ignjat Konokov, starešina, brat Sima Cucić, načelnik i prosvetar, brat Mir. Mirosavljević, tajnik, brat Stevan Golušin, blagajnik, brat Radivoj Nedin, zam. starešine, sestra Jelena Tucina, načelnica. — Soko u Crepaji se tuži, da nije mogao raditi, jer mu je predsednik opštine zabranio upotrebu školske dvorane. Društvo nastoji uz pomoć drugih ustanova da dode do svojih prostorija i da radi bez smetnje. Skupština je birala ove časnike: brat M. Stejić, starešina, brat L. Ilijević, načelnik, sestra S. Radovančev, tajnica, sestra V. Čosić, načelnica, brat D. Ilijević, blagajnik i brat M. Popović, prosvetar. — Soko u Potiskom sv. Nikoli izabralo je na skupštini ovu upravu: brat J. Dimitrijević, starešina, a zamenik brat D. Popov, brat D. Mirkov, tajnik, brat D. Zihov, načelnik, brat D. Vulić, blagajnik, brat T. Mokraček, prosvetar. — Soko u Bijeloj Crkvi ima ovu upravu: brat T. A. Izović, starešina, brat V. Hlodovski, načelnik, S. Vuksanović, blagajnik, braća Marković i Bakšić, tajnici, brat Ž. Miletić, prosvetar. Ovo društvo ima i rusko odeljenje čiji je predsednik brat Đenerko M. Promotov, brat Skrinka, tajnik, brat Rizen, blagajnik i brat A. Kolosovski, načelnik. — Sokolski fond u Velikom Bečkerek. Brat Miša Stanković, član Sokola, osnovao je fond za sokolske odore. Kupljeno je 20 svećanih odela, koje će oblačiti članstvo uz odštetu od 5 dinara za održavanje i čišćenje odela. Fond ima svoj pravilnik. Ugledali se i drugi bogati Sokoli u ovaj lep primer. A. T.

IZ ŽUPE KRALJA PETRA SVAČIĆA — ZAGREB

Sokolska župa zagrebačka zaposlena je jakim unutarnjim radom na reorganizaciji svojih društava, koja se počela da pokazuju više volje i energije, a pogotovo od vremena, kada je župski TO počeo sistematskim kontroliranjem rada društava putem svojih naročitih delegata, koji su u većini obišli društva i ustanovili manjkavosti i potrebe. Njima uz bok jednako predano rade i članovi starešinstva, koji će isto da pregledaju administrativnu stranu društava, koja je dobrim delom zapela radi posmanjkanja sposobnih sila. Inače župa sve svoje sile posvećuje priprema za pokrajinski slet u Ljubljani, koji je i za nju obvezatan, pa se već sada mnogo trsi, da njezino sudelovanje na ljubljanskom sletu bude što dostojnije i spremnije. Društva u većini sada se spremaju na običajne zrinško-frankopanske akademije, od kojih se već sada naročito

mora upozoriti na akademiju zagrebačkog Sokola I., koja će se na sam pomen dan obdržavati u zagrebačkom pozorištu uz doista birani program. Ovo društvo uopšte odskače od svih župskih društava i svojim radom i svojom spremom. Ono ne propusti nijedne zgode a da ne priredi bilo kakovu priredbu i to u većem i otmenijem stilu. Tako je nedavno priredilo vrlo uspelo slavensko veče u čast lužičkih Srba na kome je održao prigodno predavanje brat Bogunović. Sokolsko društvo u Ludini opet je priredilo 27. marta svoje naraštajsko veče, na kome je bio izveden igrokaz »Nada Istre«, dok je predavanje o Sokolstvu držao društveni starešina brat Pernić, a o naraštaju i njegovim zadaćama u Sokolstvu brat Crnić. Iza toga su naraštajci i naraštajke izveli pet vežbovniha tačaka. Ovo je doista vrlo lep uspeh za ovo malo i novo društvo, koje se razvija tako predano uz najveće neprilike u teškom miljeu. *ab.*

Prednjački tečaj za članice u Zagrebu

KRONIKA JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA

Kralj je u želji da što više pomogne razvoj Sokolstva u južnoj Srbiji, podario sprave za vežbanje Sokolu u Štipu. Za razvoj Sokolstva u južnoj Srbiji osim toga su mnogi beogradski imućnici darovali povećе svote, ukupno do trideset hiljada dinara. — Šumadijska sokolska župa priređuje u dane 11.—13. juna svoj II. župski slet u Kragujevcu, na kome će se izvesti utakmice članova i članica sokolskih društava iz granica predratne Srbije.

••• IZ SLAVENSKOG SOKOLSTVA •••

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO

Kako rade Česi. U nedavno održanoj Sokolskoj prosvetnoj školi sokolske župe Masarykove u Bratislavi predavao je sem ostalih odličnih

sokolskih radnika i dekan pravnčkog fakulteta tamošnje Komenskijeve univerze prof. i doktor prava i filozofije Boh. Tomsa. Predavao je o »Naziranju modernog čoveka na život i svet«. Brat Tomsa obećao je Sokolima i nadalje svoju saradnju, a obećao im je da će nastojati da za rad u toj prosvetnoj školi nade i pridobije također i ostale članove profesorskog zbora univerziteta. — Čitajući gornje mnogi će reći: »Eh lako je to Čehoslovacima!« Neka ali odmah promisle i odgovore na pitanje: »A zašto je teško takav rad kod nas provesti?« —e.

Tako se pomaže sokolske i uopće kulturno-prosvetne ustanove. Da braća Čehoslovaci svakom prilikom na Sokolstvo misle što je i opet dokazom koliko ga cene, vole i veliku mu važnost podaju, za dokaz tome neka bude i hvalevredan primer Tvornice šećera u Zakolanu. Ova je šećerana od svojih liferanata šećerne repe pri letošnjim isplatama za dobavljenu repu ubirala dobrovoljne priloge. Dobrovoljne priloge prikupljala je i kod isplata svih onih koji su bilo kakav posao za tvornicu vršili, a isto tako za uporabu telefona i t. d. Od prikupljene svote poslala je tvornica polovicu Centralnoj Matici Školskoj, a polovicu — što je iznosilo 755 Kč. — za Tyršov Dom u Pragu. —e.

Rad moravskog učiteljstva u Sokolstvu. Moravsko učiteljstvo poznato je kao veliki trudbenik na kulturnom polju. No kao da od svega najjače se posvećuje Sokolstvu. Po najnovijoj statistici u sokolskim društvima deluje 2480 učitelja. Od tih je 113 starosta (među njima tri župska), 200 prednjaka, 420 prosvetitelja i 140 načelnika (među njima dva župska). Doista bi bilo zanimivo da se netko odluči da za našu državu izradi sličnu statistiku, da se vidi kako naše učiteljstvo shvaća Sokolstvo!

Uvažavanje Sokolstva u neslavenskim zemljama. Razumljivo je da Sokolstvo nailazi na priznanje u slavenskim zemljama. No zadiviti će nas kada doznamo, da ono nailazi na sve veće razumevanje i u ostalih kulturnih naroda, koji postepeno počimlju poprimiti sokolski odgoj i to naročito raznim vežbama, šta je bez sumnje veliki uspeh. Tako ženska telovežbena federacija u Belgiji na svojim ovogodišnjim svečanostima nastupa sa prostim praškim vežbama za Sokolice. Jednako je u Danskoj, pa u Toulusi, a i u samoj Švicarskoj gde će se izvesti »Slavných Sokolu z Československa«. Sletski film bio je prikazan u celosti u Lisabonu i t. d. Nije li to divna propaganda za Sokolstvo?

Sokolstvo u ratu i po ratu. Na spomen desetgodišnjice osnutka čehoslovačke republike odlučila je ČOS da izda u neku ruku spomenspis svega onoga, šta je Sokolstvo pretrpilo za vreme rata i šta je ono uradilo nakon rata na konsolidaciji države. U tu svrhu je ovih dana svima čehoslovačkim župama razaslan upitni arak. I naše Sokolstvo treba da se do godine isto prigodom desetgodišnjice osnutka naše države seti bilo na koji način žrtava koje je pridonelo na oltar ujedinjene i oslobođene domovine.

Vestnik Sokolsky o našoj godišnjoj skupštini. 14. broj »Vestnika Sokolský«, organa ČOS, donosi iz pera brata Štěpaneka opširan i vrlo simpatičan opis ovogodišnje naše glavne godišnje skupštine u Beogradu. U samom izveštaju konstatuje se lep napredak našeg Sokolstva, a podvlače naročito reči brata staroste u njegovom pozdravnom govoru: »Jedno smo i jedno ostajemo!«

Masaryk o Sokolstvu. U oči svoje 77-godišnjice dao je Masaryk praškom »Sokolskom Vesniku«, organu ČOS izjavu o zadacima Sokolstva. Masaryk reče: »Punu važnost ideja i rada Tyrša i Fügnera shvatio sam tek za vreme rata, prilikom osnivanja naših legija. Naravno, i ranije mi je bilo poznato šta Tyrš piše. Čim sam došao na univerzitet počeo sam da općim sa Tyršom. Vrlo često smo govorili o Sokolu. To su bile moje prve veze sa njim. Sećam se jedne njegove izjave, da će Sokoli, ako bude trebalo ići i na barikade.«

Onda je nastavio:

Ja držim da je Sokolstvo mnogo doprinelo snazi češkoga naroda. Meni se naročito sviđa briga Sokola za omladinu i njegova pažnja da omladinu uči ljubavi i bratstvu prema svakome. Samo bih još dodao: dajte omladini prilike da se smije i da bude vesela. Neka omladina ne zna za sporove svojih otaca. Svi mi volimo svoju decu. Neka dete ostane detetom, a mladost mladošću. Nama ne dostaje smeha, to opazuju i stranci.

Kao svenarodna organizacija koja se trudi da postigne harmoničan razvitak duha i tela, Soko će nastaviti u duhu vremena. Ići će naravno za tim da shvati pravo dobra i pravi progres. Progres ne znači stalno kronično naprezanje i uzbuđivanje, ne znači hvatati se svega onoga što razni ljudi smatraju za progres. Soko ima isti problem kao i vodeća, misleća inteligencija. Šta je to pravi progres?, pitat će netko od inteligencije. To je problem ne samo Sokola, već i celoga naroda. Soko je u praksi bratstvo: brat prema bratu bit će tolerantan. Religija je najintimnija lična stvar, a s njome se ne ide na pazar i ne lupa se u grudi. Pobožan čovek koji misli tako i oseća, on je miran i tih, i gledat će da sam duševno ide napred. Zadatak Sokola nije da rešava verska pitanja. Soko je organizacija koja se osniva na moralnoj podlozi, a ne na verskoj. Dakle Soko će paziti da njegovi članovi budu čestiti, pošten i valjani ljudi. Soko je postao na početku šesdesetih godina prošloga stoleća, dakle u doba tadašnjeg liberalizma. Od toga doba pitanje liberalizma i slobodoumlja dobilo je sasvim drugu sadržinu i druge forme. Vode Sokolstva moraju ove promene držati na umu. Istupanje iz crkve nije još definitivno rešenje verskog pitanja. Soko nije verska organizacija. Njegov je zadatak vežbanje tela i duha. Ali duh nije samo religija; duh je umetnost, politika, vera itd. Sam Tyrš bio je verski tolerantan, bio je filozof.

Što se tiče osnivanja drugih gimnastičkih društava, rekao je predsednik: Soko ne može zabraniti da stranke osnivaju svoja gimnastička društva. Soko ima svoju tradiciju i ima svoje duhovne vode: Tyrša i Fügnera. On mora da teži na to, da njegova misao u konkurenciji ideja pobedi. Glavna misao Tyrša i Fügnera je simfonija i harmonija celoga čoveka. U političkom pogledu smatra Masaryk da je ispravno geslo »Sokolstvo u politiku«, a ne obratno »Politika u Sokolstvo«. ab.

Masarykov broj »Jasa«. »Jas« (Svetlost), familijarni organ ČOS svoj 9. ovogodišnji broj posvetio je predsedniku čehoslovačke republike Masaryku. Od sadržine ističe se članak brata dra. Krsnika u kojem iznosi odnos Masaryka do Sokolstva. Ovaj nam članak u mnogočem nadopunjava data o Masaryku, koje je u svojoj knjižici iznio brat Pelikan. Iz članka br. Krsnika doznajemo da je Masaryk stupio u Sokolstvo god. 1882. da je sa Tyršom lično raspravljao o Sokolstvu, ali da su se u naziranju razilazili, tek u vreme svetskog rata Masaryk je ispravno shvatio Sokolstvo.

POLJSKO SOKOLSTVO

Poljaci o prošlogodišnjem sletu u Pragu. Sokolsko društvo u Lavovu izdalo je knjigu o prošlogodišnjem sletu, pod naslovom »Sokolski Slet u Pragu 1926. god.«. Braća Poljaci Karwanski načelnik Sokola u Přemislui i Skarbowski načelnik Sokola u Jaroslavu bili su na sletu kao izvištelji, te su iza sleta opširno izvestili o svemu što su tamo videli i doznali. Njihov sud o sletu odličan je i stručan, a za Sokole nije samo zanimljiv nego i poučan. Svi naši članovi trebali bi da dobro zapamte što je to, po čemu je — kako vele Poljaci — slet toliko uspio. To je čistoća i istina, disciplina i požrtvovnost iz ljubavi prema narodu i domovini, uzorna organizacija vodstva te častan i požrtvovan rad i osećaj dužnosti svakog pojedinog. — O učestvovanju Poljaka na sletu pišu: »Nastupili su Poljaci, ali ne oni koji su imali doći u hiljadama, nego je nastupila centralna vojna škola iz Poznanja.« Veoma žale što na tome tako lepo pripremljenom sletu — na toj Slavenskoj Slavi nisu prisustvovali. Njihovo prisustvovanje sprečila je kako i sami kažu papinska nenavist. — Neka je to bilo zadnji puta! —e.

LUŽIČKO-SRPSKO SOKOLSTVO

Izašao je »Sokolsky Listy« organ lužičko-srpskog Sokolstva. Prvi broj donosi na uvodnom mestu poziv načelnika Kerka sokolskoj braći i sestrama u kojem razlaže što oni hoće da budu svom narodu. Odgovara kratko: Narodna falanga. Donosi i istoriju Sokolstva sa ilustracijama. Opširno je opisana glavna savezna skupština, a onda pojedina društva s obzirom na svoj rad. Adresa lista je: Srbski Sokolski Zwajzk w Budyšnje (Bautzen) i Sa. Lanengraben 2. II. — kenclija Domoviny.

RUSKO SOKOLSTVO

Organizacija Saveza ruskog Sokolstva. Savez ruskog Sokolstva u inostranstvu izradio je na svojoj sednici, koja se obdržavala prošlih meseci, svoj organizacioni statut, u neku ruku ustav ruskog Sokolstva. Po tome ustavu Savez nalazi, da je uprava samog Saveza organizacija odgoja i širenje ruske sokolske misli u krugovima ruske emigracije, moguća jedino kod stroge podele rada, a uz najširi princip lične inicijative i potpunu odgovornost za svakog člana kome je poverena koja dužnost. Pročelnicima pojedinih odeljenja prepuštena je mogućnost izbora pomoćnika, a jednako da mogu držec se temeljnih principa razraditi osnovu svoga rada. Načrt rada u glavnom se deli u pet odeljenja. Prvo je odeljenje za spoljašni odnos spram vlasti, slavenskog sokolskog saveza, ČOS i JSS i spram pojedinih pokrajinskih uprava ruskog Sokolstva u inostranstvu. Ovo odeljenje vodi starešina Saveza. Drugo je tehničko odeljenje, koje se imade brinuti za provedbu sistema i fizičkog vaspitanja, spremanje prednjaka, organizaciju javnih nastupa, izdavanje priručnika, da se brine za telesni odgoj po ruskim školama, vodi statistiku i sazivlje zborovanja prednjaka. To je tehnički komite Saveza, a rukovodi ga savezni načelnik i uz njega sestra načelnica Saveza. Zatim kao treće dolazi kulturno-prosvetno odeljenje, koje se imade brinuti za nacionalno-sokolski odgoj. Zadaća je tog odeljenja da zbrine propagandu za širenje sokolske misli u ruskoj emigraciji, da se stara oko izdavanja sokolske

literature, nastoji da se ista šta više proširi po društvima, organizuje kulturno-prosvetne kurseve, vodi brigu o događajima u Rusiji i o životu ruske emigracije. Ovo odeljenje vodi vaspitatelj Saveza uz pomoć svoga zamenika i kulturno-prosvetnog komiteja. Po redu onda dolazi finansijsko odeljenje, koje imaće skrb da prikupi novčana sredstva za Savez, da vodi kontrolu nad rukovanjem imovine, sastavlja budžet Saveza. Na čelu je tog odeljenja finansijski pročelnik uz pomoć finansijskog komiteja i saveznog blagajnika. Konačno dolazi organizaciono odeljenje, koje imaće raditi na obradi ustava, društvenim pravilima i osnivanju ruskih sokolskih gnezda. Brine se za izradbu jedinstvene sokolske odore, zastave, kove, zastave, legitimacije, tiskalice i t. d. Nadalje ovo odeljenje imaće izradivati saveznu statistiku, voditi istoriju ruskog Sokolstva, kroniku, stvoriti arhive i muzeje te organizovati sokolsku štampu. Odeljenje vodi prvi tajnik Saveza uz pomoć drugog tajnika. Uprava i organizacija ruskih sokolskih društava i odseka u pojedinim državama poverena je pokrajinskim upravama ruskog Sokolstva. Od ovih pokr. uprava u Jugoslaviji organizira se temeljem posebnog ustava, kojeg utvrđuje JSS na taj način da pojedini pročelnici odseka JSS imaju direktan dodir sa pročelnicima istih odeljenja pokrajinske uprave u Jugoslaviji. Na isti način organizovana je i pokrajinska uprava u Čehoslovačkoj. Osim ovde nabrojenih dužnosti imaju pojedini funkcionari Saveza još naročitih dužnosti. Tako starešina Saveza rukovodi čitavim razvojem života i rada Saveza. Vodi nadzor nad radom sviju pročelnika odeljenja, staraću se oko toga da odmah nađe zamenu onim licima koja bilo iz kojeg razloga zanemaruju svoje dužnosti. Prvi zamenik starešine rukovodi organizaciju ruskog Sokolstva u Jugoslaviji, drugi zamenik starešine zamenjuje istog u svim njegovim poslovima u Čehoslovačkoj. Načelnik Saveza uz pomoć načelnice vodi sve tehničke poslove Saveza. Zamenici načelnika i načelnice vode tehnička odeljenja pokrajinskih uprava u Jugoslaviji i Čehoslovačkoj. Savezni blagajnik obavlja sve isplate samo po naređenju i to potpisano po starešini i predsedniku finansijskog komiteja. Prvi tajnik saziva po nalogu starešine sednice Saveza, vodi zapisnik sednica i nadzor nad kancelarijom Saveza. Drugi tajnik kao njegov pomoćnik odgovara položaju upravitelja savezne kancelarije, pa vodi svu prepisku, statistiku, biblioteku, arhiv i muzej Saveza. Ostali članovi dodeljeni su na rad u pojedina odeljenja Saveza.

ab.

Sadanje savezno starešinstvo ruskog Sokolstva. Starosta: brat prof. Dimitrij Vergun, Praha; I. zamenik staroste: brat Vladimir Poljanský (Zemun); II. zamenik staroste: brat prof. S. Ostrogonský (Prag). Načelnik: brat Robert Todt (Prag); zamenik načelnika: brat Dimitrij Kambulin (Beograd); načelnica: sestra P. Binjulina (Prag); zamjenica: sestra Anastasija Kolobora (Beograd); predsednik kulturno-prosvetnog odeljenja: brat Viktor Manakin (Zagreb); zamenik: brat Aleksije Vinučuk (Prag); prvi tajnik: brat Lav Magenorski (Prag); drugi tajnik: brat Evgenije Salkov (Prag); predsednik finansijskog odeljenja: brat V. Ambrož (Prag); blagajnik: brat B. Melihar (Prag); članovi Saveza: A. Zemljanički (Zemun), N. Kžerski (Zemun), A. Gan (Goražda), N. Nikoljski (Prag) i G. Fomenko (Brno).

Ne razumemo. U Đakovu tamošnje sokolsko društvo podiže svoj vlastiti dom, pa je u tu svrhu izdalo blokove. Istodobno gradi svoj dom i nama protivno sokolstvo. U popisu darovatelja za gradnju tog drugog doma među darovateljima videli smo podosta imena članova sokolskog društva u Đakovu. Taj postupak nije ni najmanje u skladu sa dužnošću stima članova sokolskog društva. Ili — ili! Tim više je to za osuditi, što za gradnju sokolskog doma nisu ti članovi još ništa pridoneli. Valjda će svomu sokolskome društvu dati dvostruko i više?!

Odgovor na odgovor. Na našu stvarnu kritiku knjižice »Što je to Sokolstvo ili put po kome ću postati čovek sa dodatkom«, odgovorio nam sam pisac u zagrebačkoj »Slobodnoj Tribuni« sa oduljim odgovorom. Pisac želi čitavu polemiku svesti na osobno polje, ali mi ga na tom putu ne ćemo slediti. Velimo, da poštujemo svačiju individualnost, ali ta onda mora biti spremna i autoritativna, šta sumnjamo da je u piscu. Nismo nikada zato da se bilo koga, ako nam donese i u početku nedonošće, udara maljem u glavu, ali očekujemo od takovog barem najprimitivniju društvenu formu, a to je pristojnost. Dok toga nema u onog, koji bi htio raspravljati, pa još k tome u javnosti, onda nas sam po sebi razrešava dužnosti, da s njime razgovaramo. Toliko kao naš odgovor, inače u celosti ostajemo kod naše prve reči. ab.

Sokolski dan za god. 1926.

(V. iskaz.) Dalnji doprinosi za sokolski dan za godinu 1926. jesu sledeći: Sokolska društva Solin Din 100; Džala Din 50; Sanad Din 100; Kraljevica Din 134; Sarajevo Din 1044; Dugaresa Din 150; Budva Din 50; Srbobran Din 50; Požarevac Din 130.

Brinimo se za sokolsku opremu!

Na drugom mestu ovoga broja javljamo, da je na našoj ovogodišnjoj glavnoj skupštini prihvaćena nova odora naraštajki. Gledom na okolnost da ove godine imademo nekoliko naraštajskih naročitih sokolskih sletova, kao u Splitu i u Beogradu, a nema sumnje da će naraštaj nastupati i na drugim sletovima, to upozorujemo na taj zaključak s napomenom da se društveni načelnici i načelnice već sada pobrinu kako bi naraštaj u što većem broju nastupio u novim svečanim odorama. Ovo šta rekosmo za naraštajke, razume se samo sobom da vredi i za članstvo, a naročito za članice, koje još uvek ne će nikako shvatiti u punoj meri potrebu ženske svečane odore. I ovi neka nastoje da se propisno opreme, a naročito gledom na ljubljanski slet, kada naš nastup imade da bude šta reprezentativniji. U svemu šta se tiče sokolskih odora, neka se društva obraćaju na našeg saveznog dobavljača brata Branka Palčića, saveznog dobavljača u Zagrebu, Kukovićeva ulica.